

ER

Sayı Issue 8 | Mayıs-Haziran May-June 2016
İki Aylık Dil, Kültür ve Edebiyat Dergisi www.eyee.org.tr
Bimonthly Language, Culture and Literature Magazine

Dayanışma Örneği Olarak
Osmanlı Ramazanları

OTTOMAN RAMAZANS AS
A FORM OF SOLIDARITY

SAHNESİ OLMAYAN ADAM: MEHMET AKİF
A MAN WITHOUT A STAGE: MEHMET AKİF

Prof. Dr. Abdülkadir İlgen

BERGAMA'DAN DARÜŞŞİFAYA ECZACILIK
FROM PERGAMON TO HOSPITAL: PHARMACY

Prof. Dr. Hil Sarı

KATKILARIYLA...
Contributions by...

Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali
Dr. Alp Tuncer
Recep Kankal
Thomas Koch
Osman Sınay
Danyal Manti
Ömer Erdem
Kamil Fırat
Erkan Oğur
Ara Güler

Türk
Kültüründe

AT

HORSES IN
TURKISH CULTURE

TURKISH

OFFICIAL AIR

BATMAN v

DAWN OF

ONLY IN

LINE PARTNER

S U P E R M A N

J U S T I C E TM

C I N E M A S

14

GÜNDEM AGENDA

- İstanbul'un Fethi'nin 563. Yıl Dönümü
563rd Anniversary of the Conquest of İstanbul
- Behçet Necatigil 100 Yaşında
Behçet Necatigil 100 Years Old
- Gabra Cannes'a Davet Edildi
'Gabra' Invited to Cannes
- Tarihî Kırkpınar'da Geri Sayım
Countdown to Historic Kırkpınar

DOSYA FILE

- Türk Kültüründe At
Horses in Turkish Culture
- Sultanın Kılıçları: Akıncılar
Sultan's Swords: Raiders
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Örneği Olarak Osmanlı Ramazanları
Ottoman Ramadans as a Form of Social Cooperation and Solidarity
- Türkiye'de Eczacılığın Tarihî Gelişimi
Historical Development of Pharmacy in Turkey

24

58

SANAT ART

- Bir Deryadır Klasik Türk Müziği
Classical Turkish Music is an Ocean
- Pencere mi, Duvar mı?
Window or Wall?

66

RÖPORTAJ INTERVIEW

- Erkan Oğur: "Müzik Yoksa o Toplumun Geleceği Olmaz!"
Erkan Oğur: "A Society Has no Future Without Music!"

Yunus Emre Vakfı Adına Sahibi
Publisher on Behalf of the YEE
Yunus Emre Enstitüsü Başkanı
President of Yunus Emre Institute
Prof. Dr. Şeref Ateş

Yayın Danışmanı
Editorial Consultant
Dr. Melike Günyüz

Yönetim Yeri
Management Location
Yunus Emre Enstitüsü
Atatürk Bulvarı No: 11
Ulus, Ankara

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Editor in Chief
Dr. Ebubekir Ceylan

Genel Yayın Yönetmeni
Executive Editor
Dr. Ekrem Saltık

İletişim Contact
E-mail: iletisim@yee.org.tr
Faks/Fax: +90 312 309 16 15

Yapım
Production

cube
medya

Cube Medya Yayıncılık Tanıtım
Organizasyon Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.

Genel Koordinatör
Coordinator
Ömer Anıcı

Editör
Editor
Zeynep Yeğiner

Grup Direktörü
Manager
Mustafa Özkan

İngilizce
English
Cansu Özdeş

Yayınlar Koordinatörü
Editorial Coordinator
Melih Uslu

Yabancı Dil Danışmanı
Foreign Language Advisor
Colin Wolff (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/
Fatih Sultan Mehmet Foundation University)

Sanat Yönetmeni
Art Director
Serpil Atmış

Yönetim Yeri
Management Office
Koşuyolu Mah. Kâtip Salih Sok. No: 48/1
Kadıköy/İstanbul
info@cubeamedya.com
Tel./Phone: +90 216 325 25 52

Baskı, Cilt
Printing and Binding
MATSIS

Tevfikbey Mahallesi Dr. Ali Demir Caddesi No: 5134290 Sefaköy/İstanbul
Tel: +90 212 624 21 11

Yayın Türü
Type of Publication
Global, Süreli/Periodical

.tr dergisinde yayımlanan yazı, fotoğraf ve çizimlerden yayıncının izni alınmadan ve kaynak belirtilmeden tam ya da parça alıntı yapılamaz.

No text, photographs or illustrations from 'tr' magazine may be reproduced either in full or summary without acknowledging the source and without prior permission from the publisher.

ISSN 2149-3170

Willyam Bradberry (İllüstratör, Vektör ve Video Sanatçısı)
Willyam Bradberry, Illustrator / Vector Artist / Videographer

80

EDEBİYAT LITERATURE

- Sahnesi Olmayan Adam:
Mehmet Akif
A Man Without a Stage:
Mehmet Akif

92

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ

- Başkan Şeref Ateş Çok Dillilik Sempozyumu'nda
President Şeref Ateş at Multilingualism Symposium
- Yunus Emre Enstitüsü EURIE Zirvesi'nde
Yunus Emre Enstitüsü at EURIE Summit

İki Aylık Dil, Kültür ve Edebiyat Dergisi

*Bi-monthly Language,
Culture and Literature Magazine*

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

.tr Dergisi Bir YEE Yayınıdır

İOS ve ANDROID
Marketlerden
Ücretsiz İndirebilirsiniz

Bizi Takip Edin

www.trdergisi.com

MERHABA | Greetings

Prof. Dr. Şeref Ateş
Başkan / President

Değerli .tr dergisi okuyucuları,

Kış mevsiminin vakur havasıyla dinlenen doğanın yeniden uyanıp, canlanmasıyla parıldayan güneşin içimizi ısıtma-ya başladığı yeni bir bahar ayında, siz değerli okuyucularımızın karşısındayız.

Bahar, toprağa düşen tohumların filizlenmesiyle çevremizi yeşilliklerle donatırken, Yunus Emre Enstitüsü de yakın ve uzak coğrafyalarda yeşeren dünya vizyonuna bir yenisini daha ekledi. Sürdürdüğümüz kültürel diplomasi faaliyetleriyle tohumunu attığımız 45. Enstitümüz, 2016 yılının baharında Amerika kıtasında filizlenerek artık dört kıtaya yayılan bir aileye dönüşmemizi sağladı. Maryland eyaletinde yemyeşil bir arazide inşa edilen “Diyanet Center of America” külliyesi içerisinde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve eşinin teşrifleriyle 2 Nisan Cumartesi günü açılan merkezimizin Amerika’daki Türk diline ve kültürüne ilgi duyanlara faydalı olmasını ve kültürümüzün tanıtılmasına büyük katkı sağlayacağını umut ediyoruz.

Enstitümüzün yedinci faaliyet yılında uzak coğrafyalarda sürdürdüğümüz faaliyetlerimizi Amerika kıtasına da taşımış olmak gerçekten heyecan verici. Doğrusunu söylemek gerekirse geride bıraktığımız bunca yılın tamamında sahip olduğumuz bu heyecan hiç sönmedi. Aksine ulaştığımız her ülke, farklı coğrafyalarda tanıştığımız her yeni insanla birlikte daha da büyüyerek dünya vizyonumuzu besleyen bir motivasyon sağladı.

Uzak coğrafyalara modern teknolojilerin sağladığı imkânlarla yaptığımız ve yapacağımız yolculuklar devam ederken bu sayımızda “Türk Kültüründe At” konusunu kapağımıza taşıdık. Baharla yeşeren uçsuz bucaksız coğrafyalarda heybetli gövdeleri, rüzgârın vücut bulduğu yeleleri ve hayranlık verici güzellikleriyle dörtnala koşan atların tarihsel serüveni ve Türk kültüründeki yerini siz değerli okuyucularımız için araştırdık. Gördük ki, Türklerin gündelik hayatı ve sivil yaşamından savaş meydanlarına kadar pek çok mahalde yoldaş olmuş, öldüklerinde bile aynı mezara gömülmüş, bir sevdalı olmuş atlar. Kadim çağlarda atları ile yaşayan ve ölen Türkler için savaş alanında da en kaçınılmaz ulaşım ve savaş aracı şüphesiz yine atları olmuş. Atların dörtnala koşuşlarını hissettireceğini umduğumuz sayfalarımızda Osmanlı Devleti’nin atlı süvarilerinden olan Akıncılara da yer vererek, asırlarca süren bir yolculukta dörtnala menzile koşan bir askerî teşkilatın hikâyesini at ve atıcılık kültürünün bir parçası olarak ele aldık.

Baharla birlikte yaklaşmakta olan bir başka müjdeyi, artık sayılı günler kalan ramazan ayını da sayfalarımıza taşıyarak yine Osmanlı tarihine, ramazanın uhrevî atmosferinin gündelik yaşamın her köşesine yansıdığı, “o eski ramazanlar”dan, “bir tatlı huzur” kaleme aldık. Ayrıca UNESCO’nun Somut Olmayan Miras Listesi’nde yer verdiği Nevruz’un Tahran Yunus Emre Enstitüsünde kutlandığını hatırlatarak, Ali Şir Nevâî’nin kutlu bir bahar habercisi olarak yüzyıllardır kutlanan Nevruz üzerine yazdığı dizeleriyle .tr dergisinin yeni sayısına hoş geldiniz diyoruz...

“Her gününüz nevruz ve bayram / Her geceniz kadir ve berat olsun.”

Dearest '.tr' readers,

We are before you, our valued readers in a new month of spring where nature that rested in the solemn atmosphere of winter, once more awakes and comes to life and the shining sun starts to warm up inside.

As the seeds that fell to the ground shoot and surround us with green in the spring, Yunus Emre Enstitüsü has added a new item to its global vision that produce leaves in regions both near and far. We planted the seeds through cultural diplomacy activities carried out for our 45th, and it finally bloomed in America continent in the spring of 2016, making us a family spreading over four continents. We hope that our centre opened within “Diyanet Centre of America” complex built on a lush land in Maryland State on April 2nd Saturday with a ceremony honoured by Turkish President Recep Tayyip Erdoğan and his spouse, will be beneficial for those who take interest in Turkish language and culture in the USA and greatly contribute in promotion of Turkish culture.

It is utterly exciting to have brought the operations carried out in far regions to America continent in the seventh operation year of our Enstitü. The enthusiasm we have had all throughout these years has never faded. On the contrary, it has grown with each country we have reached and each person we have met in different regions, and provided us with the motivation that nurtures our global vision.

As we continue to travel to far regions thanks to the opportunities provided by modern technology, “Horses in Turkish Culture” is the cover subject of this issue. We investigated the historical journey of horses, galloping on vast lands that go green with the spring with their majestic bodies with the wind taking shape on their manes and their admirable beauty, and their place in Turkish culture for you, our valued readers. We have come to realise that horses have been the companions in everyday and civil life as well as on battlegrounds, buried in the same graves with, and remained a passion for Turks. For Turks who lived and died by their horses in Ancient ages, horses were also the irreplaceable means of transportation and combat. We hope to evoke the gallops of horses in this issue by featuring raiders, cavalry troops in the Ottoman State by approaching the story of a military organisation that ran towards the range in a journey that lasted for centuries, as part of horse and horse breeding culture.

The Ramadan month is only a few days away and we featured another herald that is near with spring. We wrote about Ottoman history once more, “that sweet peace” in “the old Ramadan months” where the spiritual atmosphere of Ramadan resonated with every aspect of everyday life. Additionally, we would like to remind that Newroz on UNESCO’s Intangible Heritage List is celebrated in Tehran Yunus Emre Enstitüsü and welcome you to the new issue of '.tr' magazine with Ali Shir Navai’s verses on Newroz, celebrated as a holy messenger of spring...

“I wish your every day to be newroz and feast/ and every night, qadr and bara.”

KONSER/CONCERT

BEIRUT

ABD'li grup Beirut, 28 Mayıs'ta İstanbul'da sevenleriyle buluşuyor. Zach Condon'un kurucusu olduğu ve farklı kültürlerden gelen müzisyenlerin oluşturduğu sıra dışı müzik kalitesine sahip olan Beirut, Batı Avrupa ve Balkan ezgilerini kendi yorumlarıyla harmanlıyor. Folk müziği ve caz arasında özgün bir tarza sahip olan grup, yeni albümlerinin tanıtımı kapsamında Türkiye'ye geliyor.

28 MAYIS, 21.00
KÜÇÜKÇİFTLİK PARK, İSTANBUL

American music band Beirut will meet their fans in İstanbul on May 28th. Formed by Zach Condon and comprised of musicians from different cultures, Beirut with an extraordinary musical quality synthesizes Western European and Balkan tunes in their authentic style. Band with an original genre blending folk music and jazz, the band will perform in Turkey for the promotion of their new album.

MAY 28th, 9 PM
KÜÇÜKÇİFTLİK PARK, İSTANBUL

YAVUZ BİNGÖL İLE BİN YILIN OZANLARI

Şef Orhan Şalliel'in önderliğinde Âşık Sümmani Oda Orkestrası eşliğinde bir müzik ziyafeti. 13. ile 20. yüzyıllar arası yaşamış Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal, Yunus Emre, Bayburtlu Sümmani ve Gevheri gibi ozanların eserlerinin ele alınacağı konserler dizisinin her bölümüne farklı sanatçılar konuk oluyor.

26 MAYIS, 20.00
CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU, İSTANBUL

POETS OF MILLENUM WITH YAVUZ BİNGÖL

A musical feast conducted by Orhan Şalliel and accompanied by Âşık Sümmani Chamber Orchestra. Different artists will appear as guests in each section of the concert series where works by poets as Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal, Yunus Emre, Bayburtlu Sümmani and Gevheri who lived between the 13th and 20th centuries, will be performed.

MAY 26th, 8 PM
CEMAL REŞİT REY CONCERT HALL, İSTANBUL

DJ HARVEY

Bugüne kadar yayınladığı sekiz stüdyo albümüyle müzik dünyasında kendine özgü bir isim olmayı başaran İngiliz Şarkıcı, Besteci, Şair ve Yazar PJ Harvey, dört yıllık aranın ardından dokuzuncu stüdyo albümüyle sevenleriyle tekrar buluşuyor.

8 HAZİRAN, 21.30
ZORLU PSM, İSTANBUL

British Singer, Composer, Poet and Writer PJ Harvey, a unique figure in the music world with eight studio albums to date, will meet her fans with her ninth studio album after a four year break.

JUNE 8th, 9.30 PM
ZORLU PSM, İSTANBUL

CEM KARACA'YI ANMA KONSERİ

"Anadolu Rock" denilince akla ilk gelen isim güçlü sesi, duruşu, yorumu ve şahsı ile bir akımın figürlerinden biri hâline gelmiş deneyimli müzisyen Cem Karaca, "Müziğin Ustaları" konser serisinde birbirinden özel isimler tarafından seslendirilecek olan şarkılarıyla anılıyor. Sanatçıya dair anılar ve özel görüntüler, barkovizyon eşliğinde dinleyicilerle buluşuyor.

16 MAYIS, 20.00

CEMAL REŞİT REY KONSER SALONU, İSTANBUL

CEM KARACA MEMORIAL CONCERT

The first name that comes to mind when Anatolian Rock is mentioned, an icon of a movement with his strong voice, his stand, performance and personality, Cem Karaca will be commemorated in the "Masters of Music" concert series where his songs will be performed by exceptional names. The artist's memories and exclusive images will be shared with the distinguished audience on barcovision.

MAY 16th, 8 PM

CEMAL REŞİT REY CONCERT HALL, İSTANBUL

SEMA TÖRENİ

Mevlana Kültür ve Sanat Vakfının düzenlediği "Sema Töreni", değerli ses ve saz sanatçıların katılımıyla gerçekleşecek. Mevlana Kültür ve Sanat Vakfı (MEKÜSAV), 1990 yılında Mevlevilik kültürünün ocağı, akademisi ve konservatuvarı kabul edilen mevlevihanelerden yetişip, hayatta olan son dönem yetkililerin direktifleri ile seçilen Andaç Arbaş ve A. Doğan Ergin tarafından kuruldu.

12 HAZİRAN, 17.00

GALATA MEVLEVİHANE MÜZESİ, İSTANBUL

WHIRLING DERVISHES SHOW

Organised by the Mevlana Culture and Arts Foundation "Whirling Dervishes Show" will be held with the participation of prized vocal and instrumental artists. The Mevlana Culture and Arts Foundation (MEKÜSAV) was established in 1990 by Andaç Arbaş and A. Doğan Ergin, elected by the directives of the last living authorities raised in Mevlevi lodges, considered as the centre, academy and conservatory of Sufism.

JUNE 12th, 5 PM

GALATA MEVLEVİ LODGE MUSEUM, İSTANBUL

SIGUR RÓS

Müzik sahnesinin önemli gruplarından Sigur Rós, uzun zamandır beklenen canlı performansı ile Türkiye'de ilk kez sahne alıyor. Grubun farklı boyutların kapılarını açan tarifsiz güzellikteki müziği ve Jónsi Birgisson'un falsetto vokallerinin kusursuz birleşimi, Sigur Rós serüveninin 1994'ten bugüne etkisini katlayarak gelmesini sağladı.

11 HAZİRAN, 21.30

ZORLU PSM, İSTANBUL

A foremost band in the music scene, Sigur Rós long, an artist long-awaited in Turkey, will make a live performance in İstanbul for the first time. Sigur Rós journey began in 1994, and still continues with the perfect combination of band's indescribably beautiful music which opens the gates to new dimensions and Jónsi Birgisson's falsetto vocals.

JUNE 11th, 9.30

ZORLU PSM, İSTANBUL

SERGİ/EXHIBITION

SEMAZEN ÇEYİZİ

Türk kültürünün unsurlarından biri olan sema ve semazen geleneğinin sunulduğu bu eşsiz sergi, sizleri mistik bir deneyime çağırıyor. Sergi içinde sema geleneği ile ilgili bilgiler, semazen dünyasını anlatan kıyafetlerden müzik aletlerine kadar birçok obje yer alıyor. Etkinliğin performans kısmında sema ve video gösterileri de izleyenleri bekliyor.

**31 ARALIK'A KADAR
HODJAPASHA GÖSTERİ VE ETKİNLİK MERKEZİ,
İSTANBUL**

WHIRLING DERVISH DOWRY

Unique exhibition where an element in Turkish culture Sema and whirling dervish tradition are introduced, invites you for a mystical experience. The exhibition provides information on the whirling tradition and features numerous objects from costumes to musical instrument that depict the Sufi world. In the performance section of the event, a whirling dervish performance and video show await the audience.

**UNTIL DECEMBER 31st
HODJAPASHA SHOW AND EVENT CENTRE,
İSTANBUL**

ON SERGİSİ

Marcus Graf küratörlüğünde hazırlanan sergi, çağdaş sanatçıların eserlerini, yerel sanat yapıtlarını ve tarihsel olduğu kadar etnografik açıdan da önemli işleri içeren bir seçkiyi sanatseverlerle buluşturuyor. Koleksiyondaki eserler, müzenin "sanat ve zanaat arasında diyalog kuran" konseptine bağlı kalınarak oluşturulmuş.

**12 MAYIS'A KADAR
BAKSI MÜZESİ, BAYBURT**

ON EXHIBITION

An exhibition curated by Marcus Graf brings art lovers together with a collection that features works by contemporary artists, local artworks and works with significance both for history and ethnography. Works in the collection were selected abiding by the museum's "establishing dialogue between art and craft" concept.

**UNTIL MAY 12th
BAKSI MUSEUM, BAYBURT**

4. JAMEEL ÖDÜLÜ

Pera Müzesi, Victoria ve Albert Müzesi ile Art Jameel'in iş birliğiyle düzenlenen 4. Jameel Ödül Töreni ve Sergisi'ne ev sahipliği yapıyor. İngiltere dışında ilk kez düzenlenen sergide kolajlardan video yerleştirmelerine, seramik kaligrafiden heykele kadar birçok farklı mecrada üretilmiş yapıtlar yer alıyor.

**8 HAZİRAN – 14 AĞUSTOS
PERA MÜZESİ, İSTANBUL**

4th JAMEEL AWARDS

Organised by collaboration of the Victoria and Albert Museum and Art Jameel, Pera Museum will host the 4th Jameel Award Ceremony and Exhibition. Works in various mediums from collages to video installations, from ceramic calligraphy to sculptures will be featured in the exhibition organised outside of the UK for the first time.

**JUNE 8th – AUGUST 14th
PERA MUSEUM, İSTANBUL**

MACK. SADECE IŞIK VE RENK

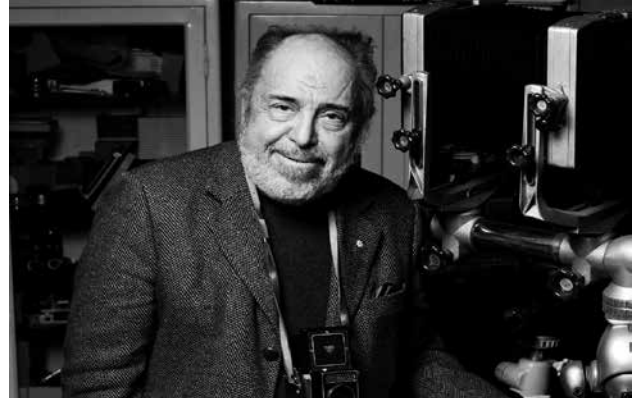
20. yüzyıl ortası avangart sanat ağı ZERO'nun kurucularından Alman Sanatçı Heinz Mack'in yapıtlarının bir araya geldiği sergide resim, heykel ve kinetik sanat eserlerinden zengin bir seçki sunuluyor. Alman modernizminin öncülerinden biri olan sanatçı, 60 senelik uzun ve üretken kariyerine ait 100'den fazla eser ile İstanbul'a konuk oluyor. Mack'in sergisine ayrıca zengin bir eğitim programı ve atölyeler de eşlik ediyor.

**17 TEMMUZ'A KADAR
SAKIP SABANCI MÜZESİ, İSTANBUL**

MACK. JUST LIGHT AND COLOUR

The exhibition features a rich selection of paintings, sculptures and kinetic artworks by German artist Heinz Mack, one of the founders of mid-20th century avant-garde art network ZERO. A pioneer in German modernism, artist will be hosted in İstanbul with more than 100 works he produced throughout his productive 60-year career. A rich training programme and workshops accompany Mack's exhibition.

**UNTIL JULY 17th
SAKIP SABANCI MUSEUM, İSTANBUL**

ERSİN ALOK-RETROSPEKTİF SERGİSİ

Uluslararası sanat camiasında, yaşayan itibarlı fotoğraf ustalarından biri kabul edilen Ersin Alok, 55. sanat yılında ilk retrospektif sergisini sanatseverlerle buluşturuyor. 1967-1985 yılları arasında çekilen 44 çalışmanın bulunduğu "Portreler" bölümünde Cemal Reşit Rey'den Bedri Rahmi Eyüboğlu'na dek pek çok ismin şimdiye kadar gün yüzüne çıkmamış siyah beyaz portreleri yer alıyor.

**20 HAZİRAN'A KADAR
İSTANBUL FOTOĞRAF MÜZESİ**

ERSİN ALOK-RETROSPECTIVE EXHIBITION

Ersin Alok, a reputed living photography master for international art circles, brings his first retrospective exhibition together with art lovers in his 55th art year. The "Portraits" section features 44 black-white portraits of prominent figures such as Cemal Reşit Rey and Bedri Rahmi Eyüboğlu taken between years 1967 and 1985 which have never been seen before.

**UNTIL JUNE 20th
İSTANBUL PHOTOGRAPHY MUSEUM**

KİTAP SANATLARI VE HAT KOLEKSİYONU

İslam sanatının 14. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar uzanan dönemine ait, ünlü hattatların ve kitap sanatçılarının elinden çıkmış 200'den fazla eserin yer aldığı sergide, başta *Kur'an-ı Kerim* nüshaları olmak üzere nadir el yazması kitaplar, levhalar, hilyeler, tuğralı fermanlar ve beratlar ile hattatların çalışmalarında kullandığı araçlar yer alıyor.

**DAİMÎ SERGİ
SAKIP SABANCI MÜZESİ, İSTANBUL**

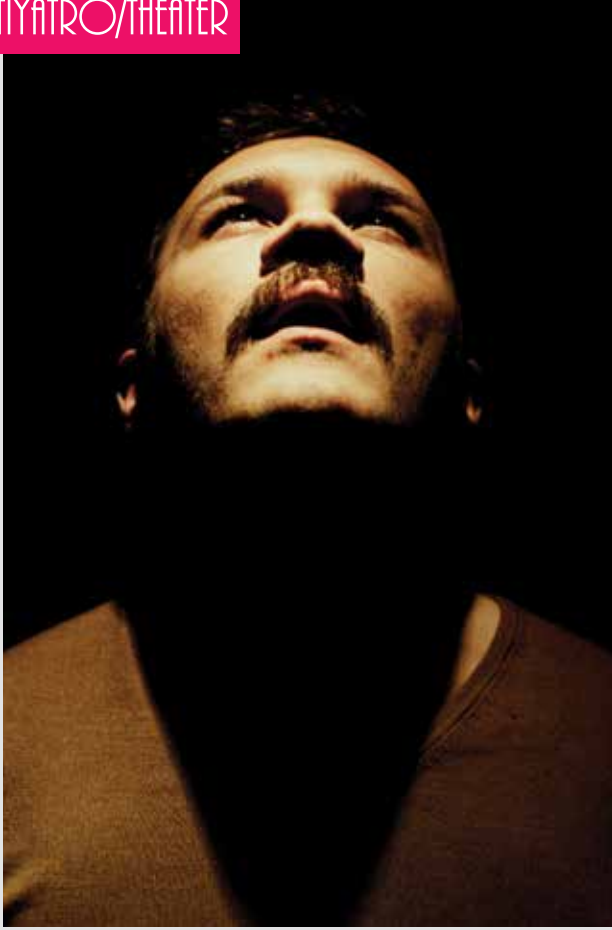
BOOK ARTS AND CALLIGRAPHY COLLECTION

Exhibition features more than 200 works made by reputed calligraphers and book artists in the Islamic art period between 14th and 20th centuries. Mainly 'Holy Koran' copies, rare manuscripts, plates, hilyes, decrees with the Sultan's signature, and warrants are exhibited in the exhibition in addition to tools used by calligraphers.

**PERMANENT EXHIBITION
SAKIP SABANCI MUSEUM, İSTANBUL**

TİYATRO/THEATER

KAHRAMANIN EL
KİTABI

İlhami Algör'ün *Albayım Beni Nezahat ile Evlendirir ve Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku* isimli romanlarından uyarlanan performans; bir erkeğin, "kahraman" imgesinin peşinde, İstanbul sokaklarında yaptığı zihinsel yolculuğu, video animasyon eşliğinde anlatıyor. Bu eğlenceli anlatı, seyirciyi siyah beyaz filmler döneminin naif ve tanıdık dünyasında gezdirirken, bir yandan da bu filmlerin imgeleriyle büyümüş bir kuşağın zihnindeki "kahraman erkek" imgesini sorguluyor.

16 MAYIS, 20.30
TALİMHANE TİYATROSU, ŞİŞLİ BLACKOUT
SAHNEŞİ, İSTANBUL

'HERO'S HANDBOOK'

The performance adapted from İlhami Algör's novels 'Albayım Beni Nezahat ile Evlendirir' and 'Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku', narrates the spiritual journey a man takes in İstanbul streets in pursuit of the "hero" image accompanied by video animations. This entertaining narrative takes the audience to the naive and familiar world of the black-white film period, and at the same time questions the concept of "the hero" in the minds of a generation raised with the images in these films.

MAY 16th, 8.30 PM
TALİMHANE THEATER, ŞİŞLİ BLACKOUT STAGE,
İSTANBUL

GİZLİ YÜZ

Gizli Yüz kimlik üzerine kurulmuş, günümüzde geçen bir peri masalı. Yapımcı ve Tiyatrocu Mesut Arslan, *Gizli Yüz*'de Nobel Ödüllü Orhan Pamuk'un yapıtından gerçeküstü film senaryosundan güçlü bir uyarlama yapıyor. Sahne tasarımcısı Erki De Vries'nin yaratıcı ışık koreografisinin yardımıyla Türkiye ve Hollanda'dan bir grup oyuncu karakterlerin gizli yüzlerini ortaya çıkarıyor.

7 MAYIS, 20.30
MODA SAHNEŞİ, İSTANBUL

'HIDDEN FACE'

'Hidden Face' is a fairy tale focused on identity which takes place in the present time. Producer and Actor Mesut Arslan makes an adaptation from 'Hidden Face', a novel by Nobel-prize winner writer Orhan Pamuk, turning it into a supernatural film script. With the help of creative light choreography by stage designer Erki De Vries, a group of actors from Turkey and the Netherlands reveal the hidden faces of characters.

MAY 7th,
8.30 PM
MODA STAGE,
İSTANBUL

KUVAYI MİLLİYE DESTANI

Nazım Hikmet'in eseri, Kurtuluş Savaşı'nın büyük destanı, Ali Berkay tarafından sahneye uyarlanıp tiyatro okulu öğrencileri tarafından canlandırılıyor. Oyunun yönetmenliğini üstlenen Ayşe Emel Mesçi'nin bu çalışması, şiir-tiyatro ilişkisinin sahnedeki karşılıklarının aranması anlamında da değerli bir malzeme sunuyor.

19 MAYIS, 15.00
MÜJDAT GEZEN TİYATROSU, İSTANBUL

'KUVAYI MİLLİYE SAGA'

The great saga of the War of Independence, the book by Nazım Hikmet was adapted to the stage and will be performed by theatre school students. The play's director Ayşe Emel Mesçi offers valuable material for the search of poetry-drama connection on stage.

MAY 19th, 3 PM
MÜJDAT GEZEN THEATER, İSTANBUL

O/ HAKKÂRİ'DE BİR MEVSİM

"O, kendini bir gün ülkenin doğusunda, bir dağ başında, Hakkâri'nin Pirkanis köyünde bulur. Geçmişine dair hiçbir şey hatırlamaz. Düş ile gerçek arasında yol alırken bir yandan orayı ve oradakileri tanımakta bir yandan da kendini var etme çabasıdadır. Döngüsel bir biçimde kurulup parçalanan yollarda, o ve onlar yaşar, ölür ve anlaşırlar..." Oyunun ruhunu özetleyen bu cümleler, Yazar Ferit Edgü'nün eserini sahneye taşıırken oyuncuların beden ve vokal sınırlarını sonuna kadar kullanıyor.

5 MAYIS, 20.30
TALİMHANE TİYATROSU ŞİŞLİ BLACKOUT SAHNESİ, İSTANBUL

HIM/ 'A SEASON IN HAKKÂRİ'

"He finds himself in the east of the country, in the middle of nowhere, in Pirkanis village of Hakkâri. He remembers nothing from the past. As he travelled between dream and reality, he tries to get to know the village and people there and works towards realising himself. He and they live, die and come to terms on roads built and crumbled cyclically..." These phrases summarise play's spirit which carries Writer Ferit Edgü's work to stage and forces actors' bodies and vocals to their limits.

MAY 5th, 8.30 PM
TALİMHANE THEATER ŞİŞLİ BLACKOUT STAGE, İSTANBUL

MARTI

Fiyaskoya dönüşen bir prömiyer akşamı, daha başarılı bir yazara âşık olan bir kadın, daha genç bir oyuncuya kapılıp giden bir adam, hissedilen eksiklikleri doldurabilmek için sürekli üretilen ve tüketilen, yer yer rüyalara, yer yer gerçeğe yaklaştırılmaya çalışılan sanat...

25 MAYIS, 20.30
H. MUHSİN ERTUĞRUL SAHNESİ, İSTANBUL

'SEAGULL'

A premiere night that ended in failure, a woman that falls in love with a more successful writer, a man infatuated with a younger actress, art constantly produced and consumed to compensate for the deficiencies felt, art trying to be approximated sometimes to dreams and sometimes to reality...

MAY 25th, 8.30 PM
H. MUHSİN ERTUĞRUL STAGE, İSTANBUL

GERÇEK HAYATTAN ALINMIŞTIR

Christian Rizzo, 2004'te İstanbul'da bir festivalde izlediği bir halk dansının anılarından esinlenerek ürettiği bu yapıtı, Türk halk danslarının kendisinde uyandırdığı duygular üzerine kurmuş. Bu hisleri eserine aktaran Rizzo, dansın toplumlarla nasıl bir ilişki kurduğunu inceliyor.

27 MAYIS, 20.30
ZORLU PSM, İSTANBUL

'BASED ON REAL LIFE'

Christian Rizzo based this work he created with inspiration from the memories of a folk dance he watched in a festival in İstanbul in 2004, on the emotions evoked by Turkish folk dances. Rizzo who relays these emotions, investigates the relation dance establishes with societies.

MAY 27th, 8.30 PM
ZORLU PSM, İSTANBUL

BAŞLIKLAR Titles

- Behçet Necatigil 100 Yaşında Behçet Necatigil 100 Years Old
- Müze Geceleri Başlıyor Museum Nights to Take Start
- İstanbul'un Gözü'ne Prestijli Ödül A Prestigious Award to 'The Eye of İstanbul'
- Gabra Cannes'a Davet Edildi 'Gabra' Invited to Cannes
- Tarihî Kırkpınar'da Geri Sayım Countdown to Historic Kırkpınar

İSTANBUL'UN FETHİ'NİN

563. Yıl Dönümü

THE 563rd ANNIVERSARY OF THE CONQUEST OF İSTANBUL

Geçtiğimiz sene Yenikapı'daki etkinlik alanında binlerce kişinin katılımıyla gerçekleştirilen İstanbul'un Fethi Törenleri, bu yıl da 563. yıl dönümü sebebiyle yine coşkuyla kutlanacak.

Celebrated with the attendance of thousands in the events area in Yenikapı last year, The Conquest of İstanbul will be celebrated with enthusiasm in its 563rd anniversary.

Dünyanın dört bir köşesinden ziyaretçilerin katıldığı etkinliklerde Fatih Sultan Mehmet Han'ın İstanbul'u destansı fethi canlandırılmış, fethin anlamına yakışır bir kutlama yapılmıştı. Bu sene de şehrin çeşitli noktalarında fethin 563. yılı şöenlerle kutlanacak. İstanbul'un fethiyle Bizans İmparatorluğu'nun başkenti ele geçirilmiş ve Bizanslıların Anadolu'daki 1000 yıllık hâkimiyetine son verilmişti. Orta Çağ'ın bitişi olarak kabul edilen bu olaydan sonra İstanbul kültürlerin beşiği hâline gelmiş ve yüzyıllar boyunca Osmanlı Medeniyeti'ne başkentlik yapmıştı. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan İstanbul'da, fethinin 563. yıl dönümünde yapabileceğiniz üç etkinliği sizler için sıraladık:

1. İstanbul Surlarında tarihî gezintiye çıkıp, dönemin havasını soluyabilir,
2. 1453 Panorama Müzesini ziyaret edip, fetih deneyimini yaşayabilir,
3. Rumelihisarı'nda fetih esnasında Haliç'i kapatan zincirleri, topları ve güllerini ziyaret edebilirsiniz.

In the events attended by visitors from all corners of the world, the mythical conquest of İstanbul by Mehmed the Conqueror was recreated and the celebrations matched the conquest's significance. This year the 563rd anniversary of the conquest will be celebrated at various locations in the city with events. With the Conquest of İstanbul, the capital of the Byzantine Empire was invaded and 1000 years of the Byzantine rule over Anatolia was ended. After this event considered the end of the Medieval Age, İstanbul became a cradle of cultures and served as the capital of Ottoman civilization for centuries. Here are the three activities you may do in the 563rd anniversary of conquest of İstanbul on UNESCO's World Heritage List:

1. *You may take a historical tour of the Old City Walls and breathe the atmosphere of the period,*
2. *You may visit the 1453 Panorama Museum and experience the conquest,*
3. *You may visit the chains that cut off the Golden Horn during the conquest, cannons and balls in Rumelia Fortress.*

Behçet Necatigil

100 YAŞINDA

BEHÇET NECATİGİL 100 YEARS OLD

Türk şiirinde geleneksel ve modern şiir arasındaki en sağlam köprülerden olan Behçet Necatigil'in 100. yaşı kutlanıyor.

The 100th birthday of Behçet Necatigil one of the most solid bridges between traditional and modern poetry in Turkish literature, is celebrated.

16 Nisan 1916 doğumlu Şair Behçet Necatigil'in şiirleri, geleneksel şiirle modern şiir arasında kurulan bir köprüyü temsil ediyor. Sıradan insanın, gündelik hayatını yeni bir edebî üslupla anlatan Necatigil'in 100. yaşı çeşitli etkinliklerle kutlanıyor. 16-24 Nisan tarihleri arasında Uluslararası İzmir Fuar Alanı'nda bu yıl 21.'si düzenlenecek olan İzmir Kitap Fuarı'nın bu seneki özel teması ise usta şairin 100. yaşına ayrıldı. Fuar süresince Behçet Necatigil'in yaşamı ve eserleri, çeşitli söyleşi ve panellerle ele alınacak. Türk edebiyatının gelişmesine ve derinleşmesine farklı türlerde ortaya koyduğu eserlerle katkı sağlayan Necatigil'in en önemli özelliği, şiirde daima yalnız başına hareket etmesi olarak görülüyor. Behçet Necatigil gelenekle arasına mesafe koymaktansa yaşadığı döneme özgün bir yorumlabakması ve herhangi bir şiir hareketine katılmamasıyla öne çıkıyor.

Born on April 16th 1916, Poet Behçet Necatigil's poems represent a bridge established between traditional and modern poetry. Necatigil depicted the everyday lives of common people in a novel literary style, and his 100th birthday is celebrated with various events. The special theme of this year's İzmir Book Fair to be organized for the 21st time in International İzmir Fairground on April 16th-24th, is dedicated to the 100th birthday anniversary of the great author. Behçet Necatigil's life and works will be discussed in bull sessions and panels to be held. Necatigil contributed to the development and deepening of Turkish literature with works he produced in various genres, and what distinguishes him is that he always acted individually in poetry. Instead of keeping a distance from tradition, Necatigil looked at his period from his perspective and did not join to any poetry movement.

Müze Geceleri BAŞLIYOR

MUSEUM NIGHTS TO TAKE START

Her yıl 18-24 Mayıs tarihleri arasında kutlanan Dünya Müzeler Haftası, bu sene de ziyaretçilere gece yarısı müze gezme deneyimi sunacak.

World Museums Week, celebrated each year between March 18th and 24th, will offer visitors the experience of visiting museums at night also this year.

Müzeler Haftası kapsamında “11. Avrupa Müzeler Gecesi” düzenlenecek. İstanbul ve Ankara başta olmak üzere Türkiye’nin pek çok şehrinde müzeler gece yarısına kadar açık ve ücretsiz olarak hizmet verecek.

Avrupa Konseyi, UNESCO ve ICOM’un iş birliğiyle bu yıl Avrupa’da 12.’si, Türkiye’de ise 11.’si kutlanacak olan “Avrupa Müzeler Gecesi” etkinliği de bu kapsamda gerçekleştirilecek. Etkinlik çerçevesinde Türkiye’nin dört bir yanından birçok müze, kapanış saatlerinden itibaren ziyaret edilebilecek ve saat 23.00’e kadar hiçbir ücret alınmayacak. Bu deneyim, bazı Avrupa müzelerinde 02.30’a kadar uzatılıyor.

Yüzyıllar boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Anadolu topraklarında bu uygarlıkların kalıntıları, anıtları, belgeleri Türkiye müzelerinde sergileniyor. Müzelerin çoğu İstanbul, İzmir, Ankara ve Konya’da bulunuyor. En çok ziyaretçisi olan müze Topkapı Sarayı Müzesi iken Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzesi, İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesi, Ayasofya, Efes Müzesi ile Konya Mevlana Müzesi önemli müzelerin başında geliyor.

▲ Berlin’deki Bergama Müzesi.

▲ Pergamon Museum in Berlin.

“The 11th European Museums Night” will also be held as part of Museums Week. As museums in İstanbul and Ankara leading, museums in various Turkish cities will be open until midnight and there will be no entrance fees. “European Museums Night” event to be celebrated for 11th time in Turkey and 12th time in Europe by collaboration of the European Council, UNESCO and ICOM, will be held in this context. As part of the event, numerous museums across Turkey can be visited also after regular working hours and there will be no entrance fees until 11 pm. This can be experienced until 2.30 am in some European museums.

Anatolia has hosted a great number of civilizations throughout centuries, and the ruins, monuments, documents from these civilizations are exhibited in the museums on these lands. Most of the museums are located in İstanbul, İzmir, Ankara and Konya. The museum that attracts the highest number of visitors is Topkapı Palace Museum, and Ankara Anatolian Civilizations Museum, İstanbul Archaeology Museum, İstanbul Turkish and Islamic Arts Museum, Hagia Sophia, Ephesus Museum and Konya Mevlana Museum are among other prominent Turkish museums.

İstanbul'un Gözü'ne PRESTİJLİ ÖDÜL

A PRESTIGIOUS AWARD TO 'THE EYE OF İSTANBUL'

Fotoğraf âleminin kült isimlerinden biri olan Ara Güler'i anlatan *İstanbul'un Gözü* adlı belgesel film, dünyanın en prestijli sanat ödüllerinden birine layık görüldü.

'The Eye of İstanbul', a documentary film narrating the iconic name in the world of photography Ara Güler, was deemed worthy of one of the most prestigious art awards in the world.

Denizler Kitabevi/ Denizler Bookstore

Dünya prömiyerinin yapıldığı Washington DC Bağımsız Film Festivali'nde, Türkiye Washington Büyükelçiliği ve Washington Türk-Amerikan Derneğinin (ATA-DC) sponsorluğunda ilk kez gösterilen *İstanbul'un Gözü* belgeseli, "En İyinin En İyisi" ödüllerinden birini almaya hak kazandı.

Dünyaca ünlü Fotoğrafçı Ara Güler'in 60 yılı aşkın kariyerini gözler önüne seren filmin yapımcısı Ümran Safer, düzenlenen ödül töreninde "Festivalde aslında çok iyi filmler yarışıyordu. 'En İyinin En İyisi' bizim için biraz sürpriz oldu. Çok sevindim." dedi. Belgeselin, geçtiğimiz günlerde Selanik Belgesel Film Festivali'nde gösterilip, büyük beğeni topladığını belirten Safer, eserin 2016 yılının Mayıs ayında Los Angeles'ta düzenlenecek Güneydoğu Avrupa Film Festivali'nde de izleyicilerin huzuruna çıkacağını belirtti. Safer, "Ara Güler'i bütün dünyaya tanıtmak istiyoruz. Hem kişiliğini hem fotoğraflarını hem de İstanbul'u tanıtmayı amaçlıyoruz. Filmimiz, sadece Ara Güler ile ilgili değil; esasen İstanbul ve Türkiye'nin tarihi ile de ilgilidir." dedi.

Ara Güler

The world premiere of 'The Eye of İstanbul' was held with the sponsorships of the Turkish Embassy in Washington and the Turkish-American Association (ATA-DC) in the Washington DC Independent Film Festival where, and won one of the "Best of the Best" awards. Ümran Safer, the producer of the film revealing world-famous photographer Ara Güler's career exceeding 60 years, said the following at the award ceremony: "Good films competed in the festival. 'Best of the Best' was a surprise for us. I am utterly pleased." Safer remarked that the documentary was screened in Thessaloniki Documentary Film Festival and won great recognition, said that the film will be presented to the audience in South-eastern Europe Film Festival to be organized in Los Angeles in May 2016. Safer said: "We would like to introduce Ara Güler to the world. We aim to introduce his character and photographs as well as İstanbul. Our film is not exclusively on Ara Güler but in fact on İstanbul and history of Turkey."

Gabra CANNES'A DAVET EDİLDİ

'GABRA' INVITED TO CANNES

Suriye'deki savaşta ailesini kaybeden ve Türkiye'ye sığınan bir kızın hayat mücadelesini anlatan *Gabra*, Cannes Film Festivali'nde "Cannes Kısa Filmler Köşesi"nde gösterilecek.

'Gabra', depicting a girl's struggle for life who lost her family in Syrian war and sought asylum in the Turkey, will be screened in "Cannes Short Film Corner" in Cannes Film Festival.

Yönetmen koltuğunda Hakkı Görgülü'nün oturduğu *Gabra* filmi, "Cannes Kısa Filmler Köşesi"nde gösterilmek üzere Cannes'a davet edildi. 2015 yılında "Uluslararası Yed-i Velayet 7 Vilayet Kısa Film Festivali" yarışmasında senaryo birinciliği kazanan film, Suriye'deki savaşta ailesini kaybettikten sonra Türkiye'ye sığınan Gabra isimli Suriyeli bir kızın hikâyesini konu ediyor.

Mezar bekçisi olarak çalışan İsmail'in, Azerbaycanlı sufi Yahya Şirvani'nin öğretisiyle hayatında düstur edindiği iyiliği ve sevgiyi aktarması *Gabra*'yı hayata tutunduruyor. Senaristliğini Batuhan Arıcıoğlu'nun yaptığı filmin yapımcılığı ve proje koordinatörlüğünü Eda Sürmeli üstleniyor. Filmde *Gabra* karakterini Tutku Karaca, İsmail karakterini ise Bülent Ergün canlandırıyor. Bu yıl 69.'su düzenlenecek olan festival, 11-22 Mayıs tarihleri arasında Fransa'nın Cannes kentinde gerçekleştirilecek. www.festival-cannes.com

The film 'Gabra' with Hakkı Görgülü on in the Director's Chair seat is invited to Cannes to be screened in "Cannes Short Film Corner". The film received the best screenplay award in "2015 International Yed-i Velayet 7 Provinces Short Film Festival" and depicts the story of Gabra, a Syrian girl who sought asylum in Turkey after losing her family in the Syrian War.

Gabra hold on to the life with the kindness and love of grave keeper İsmail who follows the teachings of Azerbaijani Sufi Yahya Bakuvi. The film's screenplay was written by Batuhan Arıcıoğlu, and film's producer and project coordinator is Eda Sürmeli. Tutku Karaca plays the role of Gabra in the film, and Bülent Ergün plays the role of İsmail. The festival to be held for the 69th time this year will be organized in Cannes, France on May 11th-22nd. www.festival-cannes.com

Tarihî Kırkpınar'da GERİ SAYIM

COUNTDOWN TO HISTORIC KIRKPINAR

**Edirne Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünden alınan bilgiye göre
655. Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşleri, bu yıl 18-24 Temmuz tarihlerinde gerçekleştirilecek.**

According to information provided by Edirne Municipality Department of Cultural and Social Affairs, 655th Historical Kırkpınar Oil Wrestling will be held on July 18th and 24th.

📷 Merve Ay 📷 Kamil Fırat

655 yıllık geleneği yaşatmak, Türkiye'yi tanıtmak, yağlı güreşleri gelecek nesillere aktarmak adına düzenlenen festival, birbirinden renkli organizasyonlara ev sahipliği yapacak. 18 Temmuz Pazartesi günü Edirne'deki açılış töreni ile başlayacak olan 655. Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşleri kortej yürüyüşü, halk oyunları gösterileri ve konserlerle devam etmesi bekleniyor. 22 Temmuz Cuma günü çayıra çıkacak olan güreşçiler, pazar günü başpehlivanın belirleneceği final güreşlerinde yarışacak. Geleneksel yağlı güreşlerde üst üste üç kez "Kırkpınar Başpehlivan" unvanını alan güreşçiye verilen altın kemer bu sene hiçbir güreşçiye verilemeyecek. Sebebi ise yarışçılardan hiçbirinin üçüncü şampiyonluk için yarışamayacak olmasından kaynaklanıyor. Geleneksel Türk sporlarında ön sıralarda yer alan ve UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesi'nde yer alan yağlı güreşler, asırlardır varlığı sürdürüyor. Bilgi için: www.edirnekirkpinar.com

The festival which is organized with the aim of keeping alive the 655-year old tradition, promoting Turkey and handing oil wrestling tradition down the next generations, will host events each more colourful than the next. 655th Historical Kırkpınar Oil Wrestling will start on July 18th Monday with the opening ceremony to be held in Edirne, is expected to continue with a cortège, folk dance and music performances. Wrestlers to go on the meadow on July 22nd Friday will compete in final games to be held on Sunday to determine the wrestling champion. The golden belt, awarded to the wrestler who receives "Kırkpınar Champion" title three years in a row in traditional oil wrestling championship, will not be awarded to any wrestlers this year because none of the wrestlers will be competing for the champion title for the third time this year. Oil wrestling, a prominent traditional Turkish sports on UNESCO List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity has been in existence for centuries.

For information: www.edirnekirkpinar.com

ZİRAAT BANKASI DÜNYADA

ALMANYA FRANKFURT HAMBURG KÖLN HANNOVER BERLİN DUISBURG
STUTTGART MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ** NEW
YORK **İNGİLTERE** LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ** LEFKOŞA
AKDOĞAN YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE KARAKUM KARAOĞLANOĞLU
GAZİMAĞUSA GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ **BOSNA-HERSEK** SARAYBOSNA
TUZLA ZENİCA ILIDZA MOSTAR BİHAC TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA
BRCKO FERHADİJA BUTMİR MAGLAJ LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC
NOVI GRAD JELAH NOVO SARAJEVO GRACANICA KAKANJ HADZICI
SREBRENİK CAZİN DOBRİNJA SREBRENİTSA **KAZAKİSTAN** ALMATI ASTANA
ÇİMKENT **YUNANİSTAN** ATİNA GÜMÜLCİNE RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN**
BAKÜ GENÇE NAHÇIVAN **TÜRKMENİSTAN** AŞKABAT DAŞOĞUZ TÜRKMENABAT
MARY **RUSYA** MOSKOVA **ÖZBEKİSTAN** TAŞKENT OPERU YUNUSABAD
BULGARİSTAN SOFYA FİLİBE KIRCAALI VARNA **IRAK** BAĞDAT ERBİL
GÜRCİSTAN TİFLİS BATUM **SUUDİ ARABİSTAN** CİDDE **İRAN** TAHRAN **KOSOVA**
PRİŞTİNE **KARADAĞ** PODGORİCA **ALMANYA** FRANKFURT HAMBURG KÖLN
HANNOVER BERLİN DUISBURG STUTTGART MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA**
BİRLEŞİK DEVLETLERİ NEW YORK **İNGİLTERE** LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK**
CUMHURİYETİ LEFKOŞA AKDOĞAN YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE
KARAKUM KARAOĞLANOĞLU GAZİMAĞUSA GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ
BOSNA-HERSEK SARAYBOSNA TUZLA ZENİCA ILIDZA MOSTAR BİHAC
TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA BRCKO FERHADİJA BUTMİR MAGLAJ
LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC NOVI GRAD JELAH NOVO SARAJEVO
GRACANICA KAKANJ HADZICI SREBRENİK CAZİN DOBRİNJA SREBRENİTSA
KAZAKİSTAN ALMATI ASTANA ÇİMKENT **YUNANİSTAN** ATİNA GÜMÜLCİNE
RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN** BAKÜ GENÇE NAHÇIVAN **TÜRKMENİSTAN**
AŞKABAT DAŞOĞUZ TÜRKMENABAT MARY **RUSYA** MOSKOVA **ÖZBEKİSTAN**
TAŞKENT OPERU YUNUSABAD **BULGARİSTAN** SOFYA FİLİBE KIRCAALI
VARNA **IRAK** BAĞDAT ERBİL **GÜRCİSTAN** TİFLİS BATUM **SUUDİ ARABİSTAN**
CİDDE **İRAN** TAHRAN **KOSOVA** PRİŞTİNE **KARADAĞ** PODGORİCA **ALMANYA**
FRANKFURT HAMBURG KÖLN HANNOVER BERLİN DUISBURG STUTTGART
MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ** NEW YORK **İNGİLTERE**
LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ** LEFKOŞA AKDOĞAN YAKIN
DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE KARAKUM KARAOĞLANOĞLU GAZİMAĞUSA
GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ **BOSNA-HERSEK** SARAYBOSNA TUZLA ZENİCA
ILIDZA MOSTAR BİHAC TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA BRCKO FERHADİJA
BUTMİR MAGLAJ LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC NOVI GRAD JELAH
NOVO SARAJEVO GRACANICA KAKANJ HADZICI SREBRENİK CAZİN
DOBRİNJA SREBRENİTSA **KAZAKİSTAN** ALMATI ASTANA ÇİMKENT
YUNANİSTAN ATİNA GÜMÜLCİNE RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN** BAKÜ

BİR BANKADAN DAHA FAZLASI

Ziraat Bankası

TOKAT'TA EDEBİYAT KLASİĞİ *Drakula'nın İzleri*

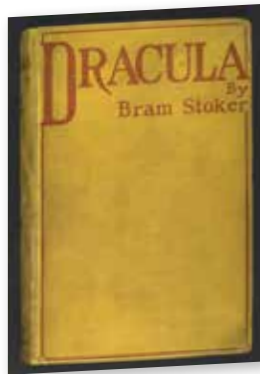
TRACES OF CLASSICAL LITERARY PIECE 'DRACULA' IN TOKAT

Tokat Kalesi'nde sürdürülen restorasyon çalışmalarında kent merkezindeki Pervane Hamamı'na inen gizli geçitte Eflak Beyliği Prensi Kont Drakula'nın izleri bulundu.

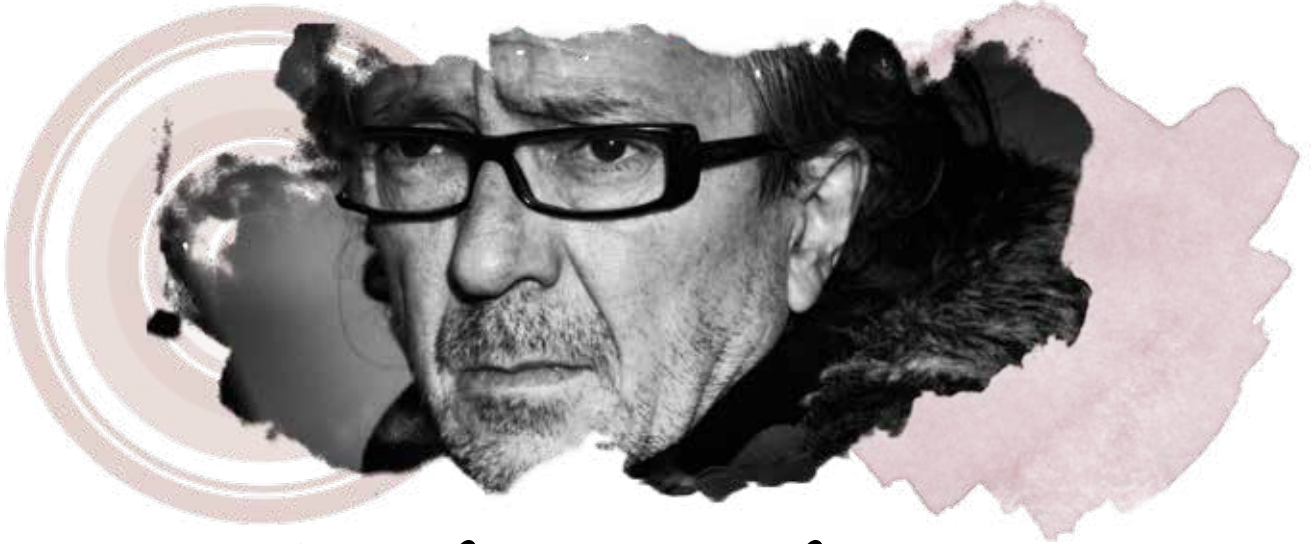
The traces of Count Vlad known as "Count Dracula" were discovered in the hidden passage leading to Pervane Bathhouse in the city center, during the restoration conducted in Tokat Castle.

Tokat Valiliği ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından Tokat Kalesi'nde 2009 yılında başlatılan restorasyon çalışmaları sırasında Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait sayısız kalıntı bulundu. Savunma amaçlı kullanılan kalenin burçları sağlamlaştırılıp, kale çevresinde kazı çalışmaları yapıldı. Çalışmalar esnasında Pervane Hamamı'na inen bir gizli geçit ve iki adet zindan bulundu. Zindanlardan birinde 1431-1476 yılları arasında yaşayan Eflak Beyliği Prensi Üçüncü Vlad'ın esir tutulduğu tahmin ediliyor. Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı'ya esir düşen ve Kont Drakula olarak anılan prensin Tokat Kalesi'ndeki zindanda iki yıl kaldığı rivayet ediliyor. Tokat Belediyesi'nde görevli Arkeolog İbrahim Çetin, kazı çalışmalarıyla ilgili şöyle açıklamalarda bulundu: "Drakula'nın oda olarak nerede kaldığını tahmin etmek zor ama buralarda bir yerde kaldığı tahmin ediliyor. Bu alana giriş tamamen sağdan sağlanıyor. Sol tarafları barınak olarak inşa edildiği için zindan olduğunu düşünüyoruz."

Numerous remains dating back to the Seljuk and Ottoman periods have been unearthed during the restoration in Tokat Castle, launched in 2009 and conducted by the Tokat Governorship and Provincial Directorate of Culture and Tourism. The bastions of the castle used for defense, were consolidated and excavations were launched around the castle. Two secret passages leading to Pervane Bathhouse and two dungeons were discovered in the digs. It is speculated that Prince of Wallachia, Vlad the Third who lived between years 1431-1476 was held captive in one of the dungeons. Captured by the Ottoman in the period of Mehmed the Conqueror and referred to as Count Dracula, the prince is rumored to have stayed for two years in the dungeon in Tokat Castle. Archaeologist İbrahim Çetin, an official in Tokat Municipality gave the following information on excavations: "It is difficult to guess precisely in which room Dracula stayed but it is thought to be in the area. We think these are dungeons because there are structures built as lodges on the left."

"Mevlâna Filmini TÜRKİYE'NİN YAPMASI LAZIM"

"TURKEY MUST MAKE THE MEVLÂNA MOVIE"

Dünyanın dört bir yanında izlenen film ve dizileriyle geniş kitlelere Türkçeyi sevdiren ünlü Yönetmen Osman Sınav, şu sıralar gündeme taşınan *Mevlâna* filmiyle ilgili ilginç açıklamalarda bulundu.

Famous director Osman Sınav who made the Turkish language popular among masses with films and series watched all around the world, made interesting statements about the film '*Mevlâna*' currently on the agenda.

Süper Baba, Deli Yürek ve Ekmek Teknesi gibi pek çok kült dizilerin yönetmenliğini üstlenen Osman Sınav, sinema sektörüne ve yeni projelerine dair çarpıcı açıklamalarda bulundu. Yakın dönemde Mevlâna üzerine bir proje başlatmayı düşünen yönetmen, projenin Türkiye tarafından yapılması gerektiğini belirtti. Ünlü yönetmen projeye ilgili beyanlarında "Yol haritası çıkarıldı. Amerikalılara kaptırmazsak, Türkiye de 'Bunu Hollywood çeker.' demezse, *Mevlâna* filmini mutlaka bizim yapmamız lazım." dedi. Türk kültürü ve İslamiyet açısından Mevlâna'yı anlamanın önemine değinen Sınav, sözlerine şöyle devam etti: "*Mevlâna* filmi çekmek için önce Müslüman olmak, sonra da Türk olmak lazım. Yani Müslüman olmayan birisi Mevlâna'nın filmi çekemez bence. Çekmesi de yanlış olur. Bir oyuncunun gözünde hangi durumda, hangi duruşta, hangi anda, nasıl bir ifade olması lazım? Bunu anlamak için Mevlâna olmak gerekmiyor ama önce Müslüman olmak gerekiyor. Müslüman olmayan bir insan o ruhu, o tasavvufu nasıl anlayacak?"

Osman Sınav directed numerous cult series as 'Süper Baba', 'Deli Yürek' and 'Ekmek Teknesi' made astonishing statements about the film industry and his new projects. Director announced that he plans to launch a project on Mevlâna soon, and remarked that the project should be conducted by Turkey. Famous director stated the following on the project: "A road map was determined. We must make 'Mevlâna' movie if we don't lose it to Americans, and if Turkey does not say that 'Hollywood can tackle it.'" Sınav addressing the importance of comprehending Mevlâna for Turkish culture and Islam, continued as follows: "One must first be Muslim and then Turkish to make 'Mevlâna' film. In my opinion, a non-Muslim cannot make a Mevlâna film. It would be wrong if they did. How should an actor look, stand under what conditions at which moment with what expression? One does not need to be Mevlâna to understand that but has to believe in Islam. How can a non-Muslim comprehend that spirit, that Sufism?"

BAŞLIKLAR Titles

- **Sultanın Kılıçları: Akıncılar** Sultan's Swords: Raiders
- **Osmanlı Ramazanları** Ottoman Ramadans
- **Türkiye'de Eczacılığın Tarihî Gelişimi** The Historical Development of Pharmacy in Turkey

Türk Kültüründe At

HORSES IN TURKISH CULTURE

Türklerde at, en yakın arkadaştır. Kişilik sahibidir; annesi, babası ve bir ismi vardır. Destanlardan edebiyata, sanattan mimariye Türklerin estetik dünyasına biçim verir. Onu tanımak biraz da Türkleri tanımak demektir.

For Turks, the horse is the closest companion. It has a personality; it has a mother, father and a name. It shapes the aesthetic world of Turks from legends to literature, from art to architecture. Getting to know the horses means getting to know Turks.

Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü cumhurbaşkanı olan büyükbabam Celal Bayar'ın tutkusu nedeniyle atlarla iç içe bir hayatım oldu. Evimizde atlara ilişkin bilgiler, hikâyeler ve sohbetler eksik olmazdı. Büyükbabam, Millî Mücadele yıllarında at sırtında Ege köylerini dolaşarak halkı düşmana karşı örgütlemiş biriydi. Atları çok sever, onlarla geçirdiği vakitlerde mutlu olurdu. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte başkent Ankara olunca, büyükbabam at yetiştirmek için Çankaya yolu üzerinde bir arsa satın almıştı. Bugün Atatürk Bulvarı üzerinde kalan bu yerde bir zamanlar ahırlar vardı. O yıllarda Çankaya'ya çıkarken burada at değiştirilir, yola öyle devam edilirmiş. Yani atların teri burada soğutulurmuş. Celal Bey, daha sonra atlara daha yakın olabilmek için bu arsaya bir ev yaptırdı ve ailemiz oraya taşındı.

Atlarla ilgili anılarım boldur. Mesela, Gazi Mustafa Kemal'in emriyle senede bir kez gerçekleştirilen Gazi Koşusu, 1929 yılında üçüncü kez koşulacaktı. Büyükbabamın atı Nez, bu koşuda Gazi'nin ve İsmet İnönü'nün atlarını geride bırakıp birinci olunca Celal Bey

My grandfather Celal Bayar, the third president of Republic of Turkey, had a passion for horses, and by virtue of that, I spent my life surrounded by horses. Information, stories and conversations on horses filled the house. My grandfather was a figure who had toured villages in the Aegean region on horseback during the War of Independence, and organised the locals to resist the enemy. He loved horses and enjoyed the time he spent with them. With foundation of the Republic, Ankara was declared the capital and my grandfather bought a lot on Çankaya road to breed horses. Once there were stables on the lot, today on Atatürk Boulevard. In those years, people would change horses here on their way to Çankaya, and continue their journeys. Horses cooled down here. Celal Bey had a house built here to be closer to horses, and our family moved there.

I have plenty of memories with horses. For instance, Gazi Race organised annually by command of Gazi Mustafa Kemal was taking place for the third time in 1929. When my grandfather's horse Nez left both Atatürk's and İsmet İnönü's horses behind and came in first, Celal Bey was

➤ Doğu Beyazıt'taki İshak Paşa Sarayı üzerinde atlardan esinlenerek yapılmış çeşitli mitolojik figürler bulunuyor. Osmanlı döneminde atlı kamp (altta).

➤ There are various mythological figures inspired by horses decorating Ishak Pasha Palace in Dogu Beyazit. Horsemen camp in the Ottoman period (below).

mahcup olmuş. Cumhuriyetin ilk yıllarında ata verilen değeri gösteren bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Gelelim Türk kültüründe atın konumuna. Önce işin filolojisinden başlayalım dilerse-niz... Şüphesiz Türkler tarihte devlet kurmakla ün salmışlardır. Devlet kurmak ne demektir? Özetle bir teşkilat oluşturmak ve o toplumu idare etmekle eş anlamlıdır. Bunun yolu da siyasetten geçer. Bu kavramın kökeni ise seyis kelimesine dayanır. Yani bir atı korumak, eğitmek ve yetiştirmekle ilgili bir kökü vardır. Siyasetin kökeninde bir atı anlamak yatar diyebiliriz.

BAYTARNAME GELENEĞİ

1994 yılının Mayıs ayında Marmara Üniversitesi Türkiyat Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak İstanbul'da "Türk kültüründe at ve çağdaş atıcılık" konulu bir uluslararası sempozyum düzenledik. Bütün Türk devletlerinden ve topluluklarından hem bilim insanları hem de haralarda çalışan yetkililer katıldı. Bu etkinlik, Türk dünyasını bir araya getiren ilklerden biriydi. Sempozyumda Türk coğrafyasındaki atıcılık kültürü ile ilgili kapsamlı bilgiler aktarıldı. Bunlar arasında Türk masallarında at motifi, *Manas Destanı*'nda at isimleri, Türk sanatında at gibi birbirinden ilginç konular da yer aldı. Bu sempozyumda yapılan konuşmalar, daha sonra *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atıcılık* adıyla bir kitap olarak da basıldı ve büyük ilgi gördü. Bu etkinliğin baytarnameleri gündeme getirmek gibi önemli bir misyonu da oldu. Baytarnameler, atların bakımlarıyla ilgili pratik bilgilerin kayıt altına alındığı birer notlar silsilesidir. Prof. Dr. Mesut Şen, sempozyumdan sonra baytarnameler üzerine araş-

very embarrassed. There are a great many instances proving the value given to horses in early years of the Republic. And horse in Turkish culture. Let us begin with the philology of it... There is no doubt that Turks are famous for establishing states throughout the history. What does it mean to establish a state? In short, it is forming an organisation and governing the people. This is conducted through Turkish word, actually 'siyaset' is a loan-word from the arabic (siasa) which means 'politics' Siyaset originates from the word "Seyis" (stableman) which is about protecting, training and raising a horse. We can claim that understanding horses underlies politics.

BAYTARNAME (VETERINARY REGISTRY) TRADITION

In May 1994, we organised an international symposium on "Horses in Turkish Culture and Modern Horse Breeding" as Marmara University Turkish Studies Practice and Research Centre in İstanbul. Both scientists and stable officials from all Turkish nations and communities attended the event. This event was a first that brought together Turkic world. Extensive information on horse culture in Turkic geography was shared in the symposium. These included intriguing topics such as horse motif in Turkish fairy tales, horse names in 'Epic of Manas' and horse in Turkish art. Lectures

tırmalarını derinleştirerek Türkiye’de kuşaktan kuşağa geçen bir baytarname kültürümüzün varlığını ortaya koydu. Bu noktada ilginç bir bilgiyi paylaşmak isterim: Assoslu bir filozof olan Aristo’nun Anadolu baytarnamelerinin öncüsü olduğunu biliyor muydunuz?

TÜRK EDEBİYATINDA AT

At figürü, Türk edebiyatında da sıkça karşımıza çıkar. O, her zaman kahramanın en yakın dostu olmuştur. Hikâye kahramanı zor durumda kaldığında ona çıkış yolunu at gösterir. Bu rol, Anadolu insanının da ata olan bakış açısını yansıtır. At, İslamiyet öncesinde yaşamış Türklerde de önemli bir konuma sahiptir. Şaman inancında atın, kötü ruhların yer altına kaçırıldığı insanları kurtarmak ve yeniden yeryüzüne çıkarmak gibi bir misyonu vardır. Yeryüzünün daha kuzeyine gittiğinizde atın yerini geyiğin aldığını görürsünüz. Özellikle İskandinav mitolojisinde geyiklerin özel bir yeri mevcuttur. Türk kültüründe atın önemini anlatabilmek için *Manas Destanı*’ndan bahsetmek gerekir. Destanda “Kanıkeydin Taytoru Çabısı” adlı bir bölüm var. Bu parça belki de dünya edebiyatının en dramatik sahnelerinden birini canlandırır. Kahraman Manas, düşmanı Konkurbayev tarafından öldürüldükten sonra Manas’ın ataları, yani aynı babadan olan kardeşleri, isyan ederler ve idareyi ele geçirirler. Kardeşlerden birisi Manas’ın karısı Kanıkey ile evlenmek ve Manas’ın bebek yaştaki oğlu Semetey’i mirasından

given in this symposium were published in a book with the title “The horse in Turkish Culture and Modern Horse Breeding” and drew considerable attention. This event also had an important mission as making veterinary registries a current issue. Veterinary registries were a series of notes featuring practical information on horses’ upkeep. Prof. Dr. Mesut Şen deepened his research on veterinary registries following the symposium and established the veterinary registry in Turkey, handed down from generation to generation. I would like to share an interesting point here: Did you know that Aristotle, the philosopher from Assos, was a pioneer in Anatolian veterinary registries?

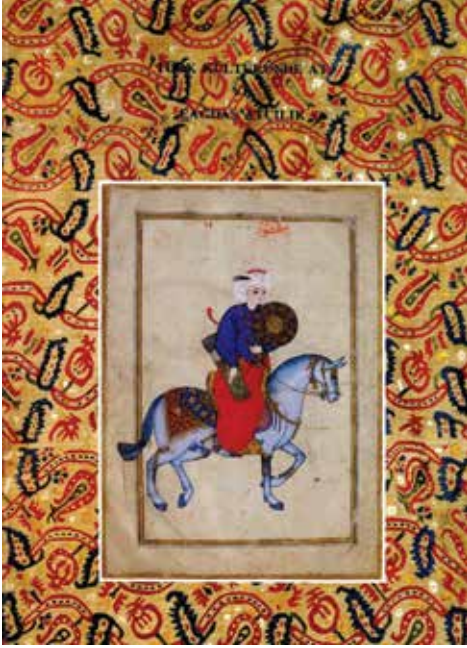
THE HORSE IN TURKISH CULTURE

Horse figure is common also in Turkish literature. Horse has always been the closest companion of the protagonist. This role represents Anatolian people’s view on horses. Horse has an important position in the culture of Turks before they adopted Islam. In Shamanic belief, horses have the task of saving people kidnapped to underground by the evil spirits and bring them back to earth.

As you travel north in the world, the Horse is replaced by the Deer. Deer has a special position particularly in Scandinavian mythology. ‘Epic of Manas’ should be mentioned in order to explain the significance of horse in Turkish culture. There is a chapter titled “Kanıkeidin

▲ Türk Posta Teşkilatı tarafından 2001 bastırılmış pul üzerinde atlar. Sultan İbrahim at üzerinde (altta).

▲ Horses on stamps printed by Turkish Postal Organisation in 2001. Sultan İbrahim on horseback (below).

mahrum etmek ister. Kanıkey, Buhara Hanı Temir'in kızıdır. Oğlu Semetey'i ve kayınvalidesi Çıyırđı'yı da alarak zorlu maceralardan sonra babasının himayesine sığınır. Semetey'e 12 yaşına kadar kimliği açıklanmaz. Bu çocuğun selameti için gereklidir. Semetey, dayısı İsmail'i babası bilir.

Semetey tam 12 yaşına basacağı sırada Kanıkey bir haber duyar: Buhara hanı ve komşu hanlıklar büyük bir şölen tertipleyeceklerdir ve bu meydanda at yarışları yapılacaktır. Kanıkey bu yarışa artık yaşlanmış olan atı Taytor'u sokmaya karar verir. Taytor, 60 yaşındadır. Taytor bu yarış kazanacak olursa sanki Semetey'in bahtı da açılacak, babasının intikamını alacaktır. Kanıkey'in babası olsun, kardeşi İsmail olsun; Kanıkey'in Taytor'u bu yarışa sokmasına karşı çıkarlar. "Dul bir kadına bu yakışmaz" derler. Fakat Kanıkey, Taytor'u yarışa sokmaya kararlıdır. Yarışa bin yürük, yani bin koşu atı katılacaktır. Ve hepsi de meşhur atlardır. Yarışın başlarında, Taytor en sondadır. Bunu gören Kanıkey çok kederlenir, çok gözyaşı döker. Derken Taytor, önde giden 360 atın peşine yetişir. Yarışan atları cesaretlendirmek ve daha hızlı koşmasını sağlamak için "at sürömök" diye tabir edilen bir usul vardır. Yarışan atların refakatinde, yarışa dâhil olmayan başka atlar da koşabilir.

Kanıkey, Taytor'u koşturmak için at üstünden Manas'ın emektar tüfeğini ateş-

◀ Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali'nin *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık* isimli kitabı.

◀ Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali's book titled 'Horse in Turkish Culture and Modern Horse-breeding'.

Taytoru Çabışı" in the epic. This chapter maybe narrates one of the most dramatic scenes in world literature. After protagonist Manas is killed by his enemy Kongurbei, Manas's brothers from the same father revolts and take charge. One of the brothers wishes to marry Manas' wife Kanıkei and cuts Manas' baby son Semetei off. Kanıkei is Bukhara Khan Temir's daughter. Taking her son Semetei and her mother-in-law Çıyırđı, she goes under his father's protection after many struggles. Semetei remains unaware of his identity until he turns 12. This was for boy's own good. Semetei knows his uncle Ismail to be his father.

Kanıkei receives some news as Semetei turns 12: Bukhara Khan and neighbouring khanates will be organising a grand celebration and horse races will be held on the square. Kanıkei decides to enter this race with his aged horse Taytor. Taytor is 60 years old. If Taytor wins this race, Semetei's luck may turn and he may avenge his father. Both Kanıkei's father and her brother Ismail, object to this race saying it will not befit a widower. But Kanıkei is determined to race Taytor. 1000 race horses are to compete in the race. And all are famous horses. In the beginning, Taytor is in last place. Upon seeing this, Kanıkei gets saddened and sobs. Then Taytor catches up with the 360 horses ahead of him. There is a style referred to as "horse riding" to encourage racing horses and make them run faster. Other horses not competing in the race may also run along the horses in the race.

ler. Tüfeğin sesini duyan Taytor, Manas'ı hatırlar, bir hamle yapar ve ilk 30 at içine girer. Ama Kanıkey yine mutsuzdur, niyetinin gerçekleşmesi için Taytor'un birinci gelmesi şarttır. Derken Manas'ın savaşlarda ölmüş olan 40 yiğidinin ruhları peyda olur ve Taytor'u hızlandırmak için yarışa girerler. Kanıkey ruhları görür ve kederi daha da artar, gözyaşlarını hiç tutamaz. Bu sırada Semetey, Kanıkey'in Taytor'u yarışa soktuğunu fark eder ve halası diye bildiği annesi Kanıkey'e yardım etmek için Manas'ın adını çağırarak Taytor'u hızlandırmaya çalışır. Semetey'i duyan at çobanları feryada katılırlar, onlar da Manas'ın adını çağırmaya başlarlar. At çobanlarını koyun çobanları onlara katılır. Kanıkey gözyaşlarını artık hiç tutamaz. Kanıkey'in ağladığını duyan herkes ağlar. Ağaçlar ağlar, bitkiler ağlar, hayvanlar ağlar. Kırlardan ovalardan Manas'ın adı göklere yükselir. Böylesine bir bekleyişle böylesine bir endişeyle karışık coşkuya sürüklenen Taytor, yarışı birincilikle bitirir.

Görüldüğü üzere *Manas Destanı*'nda tıpkı insanlardaki gibi atların da birer kimliği ve karakteri vardır. Atlardan bahsederken annesinin ve babasının isimleri de belirtilir. Demek istediğim Türk kültüründe atların tanımı, insanların tanımına çok benzer bir şekilde yapılıyor. Bütün bu atlar kişilik sahibi olarak betimleniyor. Konu "Türklerde at" olunca söylenecek söz çok. Ama toparlayalım ve "İyi ki atlar var." diyelim. Ne dersiniz?

▲ At üzerinde oynanan eski bir savaş oyunu: Cirit. Ünlü Fransız Ressam Théodore Géricault'nun *Türk Atı* isimli tablosu (altta).

▲ A traditional war game played on horseback: Jereed. Painting titled 'Turkish Horse' by famous French Artist Théodore Géricault

In order to make Taytor run, Kanikei shoots Manas' old rifle over the horse. Upon hearing the sound of the rifle Taytor remembers Manas, breaks into a gallop and catches up to the first 30 horses. However Kanikei is still not happy; Taytor has to come first for her wish to come true. Then souls of 40 brave men of Manas, martyred in war, appear and join the race to speed up Taytor. Kanikei sees the spirits and she feels sadder, sobbing even more. In the meantime, Semetey notices that Kanikei made Taytor race and to help Kanikei who he knows to be his aunt, calls Manas' name to speed up Taytor. Horse herders who heard Semetey join the clamour, and sing Manas' name. Then shepherds join them. Kanikei bursts into tears. Everybody who hears Kanikei crying, start crying. Trees cry, plants cry, animals cry. Manas' name rises to the sky from prairies and plains. Taytor excited with such anticipation and worry, finishes the race first.

As you can observe in 'Epic of Manas', horses have identities and characters just like people. Talking about a horse, the names of its mother and father are also mentioned. What I mean is horses are described similarly to people in Turkish culture. All these horses are depicted as individuals with personality. When the subject is Turks and horses, there is much to speak of. But let's wrap it up and say "we are glad there are horses". What do you say?

DOSYA | File

geçmiş zaman peşinde

IN PURSUIT OF THE PAST

Dr. Ekrem Saltık Thomas Koch

SULTANIN KILIÇLARI: *Akuncılar* SULTAN'S SWORDS: RAIDERS

Yüzlerce yıl at üstünde yay gerip, menzil alıp, kan ter içinde Anadolu'ya geldiklerinde, yeri göğü inleten bir sesle; "Atlan!" dedi sultan ve Anadolu'dan fırlayıp Tuna'ya saplanarak tarih yazan bir ok gibi çekildi Sultanın Kılıçları...

When they arrived in Anatolia after drawing their springs, taking range on horses in sweat for centuries, Sultan said "With Horses!" with a roistering sound, and Sultan's swords were drawn like arrows darted from Anatolia and stuck in the Danube which wrote history...

➤ Osmanlı'nın 1566 tarihli Zigetvar Kuşatması'nı betimleyen bir minyatür.

➤ A miniature depicting Ottoman Siege of Szigetvar in 1566.

Sanki atlarıyla doğmuşlardı. Kuşlar menzile kanatlarıyla, onlar muratlarına atlarıyla varırlardı. Nimeti, dörtnala gittikleri topraklarda, hayrı atlarının altında ararlardı. Ata binmeyi daha doğmadan binlerce yıl önce öğrenmişler, Pasifik'ten Atlantik'e binlerce yıl önce koşmuşlardı. Yumuşak ağızlı, küçük kulaklı, çakmak bakışlı, uzun-sığ yeleli, geniş göğüslü ve sağrıları kuvvetli Türkmen atlarıyla yoldaş, karındaş olmuşlardı. Onlar cihanı atlarıyla kuşatırken, cihan onları atlarıyla bilmiş, atları onlara cihanı gezdirmişti. Cihan, atların, sultanlarının nal sesleriyle yankılanırken, Sultanları onlara uçları vermiş, göç edilen her sınır, yeni bir menzili müjdelemişti. Menzile doğru dörtnala giderlerken, kirli sakallı dağları, dağların yanaklarına tutunan köyleri ve kadim dillerde ezgiler mırıldanan zamanı selamlamışlardı. Fedai, dalkılıç, serdengeçti ve deliler... Bazen birbirlerine karışacak kadar yakınlaşarak, bazen birbirlerini unutacak kadar uzaklaşarak ama hep sonsuz bir coşkuyla akın akın akarlardı...

Kanunname-i Pençik'ten yüzlerce yıl önce başlayan akınları, bir savaş taktiği olarak kullanan ilk siyasi ve askerî güç Türkler olmuştu. Askerlik biliminin

It was as if they were born on their horses. Birds reached the range by their wings, they attained their desires on horses. They searched for benefaction on the lands they galloped to, on the foreheads of their benevolent horses. They had learnt horse-riding thousands of years before they were born, they rode from Pacific to Atlantic thousands of years ago. They were companions, brothers with smooth-mouthed, small-eared, dragon-eyed, wide-chested Turkmen horses with long-shallow manes and strong hips. As they besieged the world on their horses, world got acquainted with them with their horses, and their horses took them around the world. As the world resounded with clops of horses and their sultans, their Sultans assigned them to borders, and each border reached heralded a new range. As they galloped to ranges, they hailed the mountains with stubbly beards, the villages clinging on to mountains' cheeks, and the time that hums songs in ancient languages. Fedai, dalkılıç, bouncer and delis... They would sometimes surge close enough to intermingle and sometimes so far to forget one another but always with an endless rage...

Turks were the first political and military force to utilize raids as a war tactic launched centuries before 'Kanunname-i Pençik'. Raid is one of the four basic operational motions in military science that contains the spirit and all features of an attack, and it was a tactical move intended for reconnaissance and intimidation, not occupation. Turkish Raiders that surged in various directions like arrows darted from steppes of Central Asia, fought battles as well; battles fought on wide plains and clearings were duels in which enemy states squared accounts. Turkmen raiders that inspired modern military strategies, raided Anatolia for the first time under the command of Çağrı Bey during the battle of advantage between Karakhanids and Ghaznavids. By placing Turkmen tribes comprised of veteran troops in strategic areas near borders, the Seljuks both preserved

dört temel operasyonel hareketinden biri olan taarruzun ruhunu ve bütün özelliklerini içinde barındıran akın, arazi işgali amacı gütmekten keşif ve yıldırma amacıyla yapılan taktiksel bir hamleydi. Orta Asya'nın bozkırlarından fırlayan birer ok gibi çeşitli yönlerle akın eden Türk Akıncıları, cenklerde de çarpışmış; birbirine hasım olan devletlerin kozlarını paylaştıkları birer düello olan cenkler, geniş düzlükler ve meydanlarda yapılmıştı.

Modern askerî stratejilere ilham kaynağı olan Türkmen Akıncıları, Anadolu'ya ilk defa Karahanlılar ve Gazneliler arasındaki üstünlük mücadelesi sırasında Çağrı Bey'in komutasında akın etmişlerdi. Selçuklular, gaziyan askerlerinden oluşan Türkmen aşiretlerini sınırlardaki stratejik bölgelere yerleştirerek hem devletin sınırlarını korumuş hem de devletin güvenliğini sağlayan birliklerin maliyetini düşürmüştü. Uçlara yerleştirilen akıncılar, genellikle sınırında bulundukları devletlere akınlar düzenler, çağrılmaları durumunda sultanın yanında sefere de katılırlardı. Sultan Alparslan, 1071'de Anadolu'ya girecek, Türkmen atlılarının yönünü Nil ve Tuna Nehri'ne çevirdiğinde, sonradan bir cihan devletine dönüşecek olan Ertuğrul Gazi Beyliği de Bizans sınırına yerleştirilen herhangi bir uç beyliğiydi. Uçlara gönderilen bütün Türkmen aşiretleri gibi Ertuğrul Gazi de karındaşlarıyla sürekli serhatti zorlayan gazalar gerçekleştiriyor, aşiretinde savaşamayacak durumda olanlardan da lojistik destek alıyordu.

Başlangıçta Selçuklulardan miras kalan geleneğin parçası olarak uç beylerinin yakın çevresindeki yoldaşlarından oluşan Akıncılar, genel kabule göre Gazi Evranos Bey tarafından yeniden teşkilatlandırılarak bir ocağa dönüştürülmüştü. Sultan Orhan'ın son dönemlerinde İznik-İzmit hattında ilerleyen Akıncılar, İstanbul Boğazı'nın Anadolu yakasının fethinden sonra Rumeli'ye kaydırılacak ve buranın fethiyle görevlendirilecekti.

◀ Edirne'deki Adalet Kasrı'nın bahçesinde atlar.

◀ Horses in the garden of Adalet Pavilion in Edirne.

the state borders and lowered the cost of troops that ensured state's security. Raiders positioned near the borders would usually raid the states on the other side of borders, and also joined the campaigns alongside Sultan when called. When Sultan Alparslan stepped into Anatolia in 1071 and directed Turkmen riders towards the Nile and Danube Rivers, Ertugrul Gazi Beylik which was to become a world power, was just another border beylik placed on Byzantine border. Like all the other Turkmen tribes sent to borders, Ertugrul Gazi also waged holy wars with his brothers pushing the borders, and received logistic support from those in his tribe who were not in a state to fight.

In the beginning, as part of the tradition inherited from the Seljuks, raiders were companions of margraves in their close circles, and according to generally accepted view, they were transformed into a guild with reorganisation of Gazi Evranos Bey. Raiders that advanced on Iznik-Izmit line in the late Sultan Orhan period, were to be shifted to Rumelia after the conquest of Anatolian side of Bosphorus, and would be assigned to conquer this area. The raids that started off from Gallipoli were traditionally held from two sides, right and left, and capital relocated according to the borders was

Gelibolu'dan başlayan akınlar gelenek üzere sağ ve sol olmak üzere iki koldan yapılmış; uçlarla uyumlu bir şekilde yer değiştiren payitaht, sürekli uçlara yakın şehirlere taşınmıştı. Bazı durumlarda bizzat sultan tarafından görevlendirilen Akıncı beyleri ve ona tabi olan akıncılar ayrıca vergiden de muaf tutulurlardı.

Kendi dönemlerindeki hiçbir askerî elbiseye benzemeyen kıyafetleriyle hasımlarının karşısına çıktıklarında korku salan Akıncılar, güçlü fiziki yapılarıyla diğer askerlerden farklı görünürlerdi. Leopar, sırtlan, kaplan ve samur gibi hayvanların derisinden yapılmış kalpaklar takan Akıncıların, hayvan kürkü ve derilerinden yapılan kıyafetleri yırtıcı kuş tüyleriyle süslenirdi. Başlangıçta Anadolu'daki Bizans topraklarına yaptıkları akın ve keşiflerle ünlenen Akıncılar, Osmanlılar'ın Rumeli'ye geçmesiyle daha teşkilatlı ve korku salan bir güce dönüşmüşlerdi. Önceden aşiretlere bağlı atlı birlikler şeklinde örgütlenen atlı süvariler, Osmanlı Türklerinin Meriç'i geçerek Tuna'ya yönelen ilerleyişi sırasında Rumeli ve Balkanların fethini sağlayacak olan Akıncı teşkilatına dönüşüyordu.

Akınlar, küçük atlı birliklerle yapılabildiği gibi, binlerce süvariden oluşan ordu büyüklüğünde kuvvetlerle de yapılabiliyordu. Büyük akıncı birlikleri hedeflerindeki ülkelere girdiklerinde farklı yönlerle doğru bölünür, belirli noktalarda daha küçük parçalara ayrılarak önceden belirlenmiş yerlerde tekrar bir araya gelirlerdi.

Sahip oldukları farklı savaş taktikleri kadar, ok atmadaki maharetleriyle de öne çıkan Akıncıların kullandıkları sert ve sağlam oklar, kalkan ve zırhları debilecek bir güce sahipti. Yedeklerinde daima iki-üç yay ve kırı ş bulunduran Osmanlı Akıncılarının, ok menzili tam olarak hesaplanamasa da oku çağdaşı olan bütün savaşçılardan daha iyi kullanırlardı.

Akıncılar, kuşatmalar sırasında yüksek surlara tırmanan askerlerin, burçlardan atılan oklardan etkilenmemesi için

consistently moved to border cities. In some cases, Raider beys assigned personally by the Sultan and the raiders under their command were exempt of taxes.

Raiders spread fear to their enemies with their attire unlike the military uniforms of the period, and were distinguished from other troops with their strong physiques. Raiders would wear kalpaks made from skins of animals as leopard, hyena, tiger and weasel, and would decorate their uniforms made of animal fur and skin with feathers of predatory birds. Raiders initially earned reputation with raids and reconnaissances to Byzantine lands in Anatolia, and became a more organized and terrorizing force after Osman Beylik arrived in Anatolia. At first, cavalries organized as mounted troops under tribes, turned into a Raider organization who would later enable Thracian and Balkan conquests during Ottoman Turks' advancement towards Danube passing over Maritza River.

Raids could be made by small mounted troops as well as army-size forces comprised of thousand calvary. When large

kuşatılan şehir ya da kalenin surlarını âdeta ok yağmuruna tutarlardı. Fırlatılan oklar, belirli bir hedefi vurmak için değil, surlara tırmanmakta olan Akıncıların fark edilip, vurulmasına engel olmak için atılırdı. Eski Türk geleneğinde sadece bir savaş silahı olarak kullanılmayan ok, aidiyet ve haberleşme sembolü olarak da kullanılmıştı.

Kuşatılan kalenin burçlarına fırlatmak için uçları daire şeklinde düğümlenmiş sağlam kementler kullanılır, aynı kementler bazen de yukarıdan aşağıya sarkıtılarak aşağıdaki akıncının tırmanması sağlanırdı. Oldukça iyi kement atan Akıncılar, özellikle düşman takibi sırasında ok ve mızrak kullanmanın yanı sıra, takip etikleri atlara ve binicilerine kement atarak yere düşürürlerdi. Akıncıların içinde, yanlarında surlara çıkmak için kullanılan merdivenler taşıyan askerler de olur, bu merdivenler aynı anda birden fazla Akıncının tırmanabileceği şekilde yapılırdı.

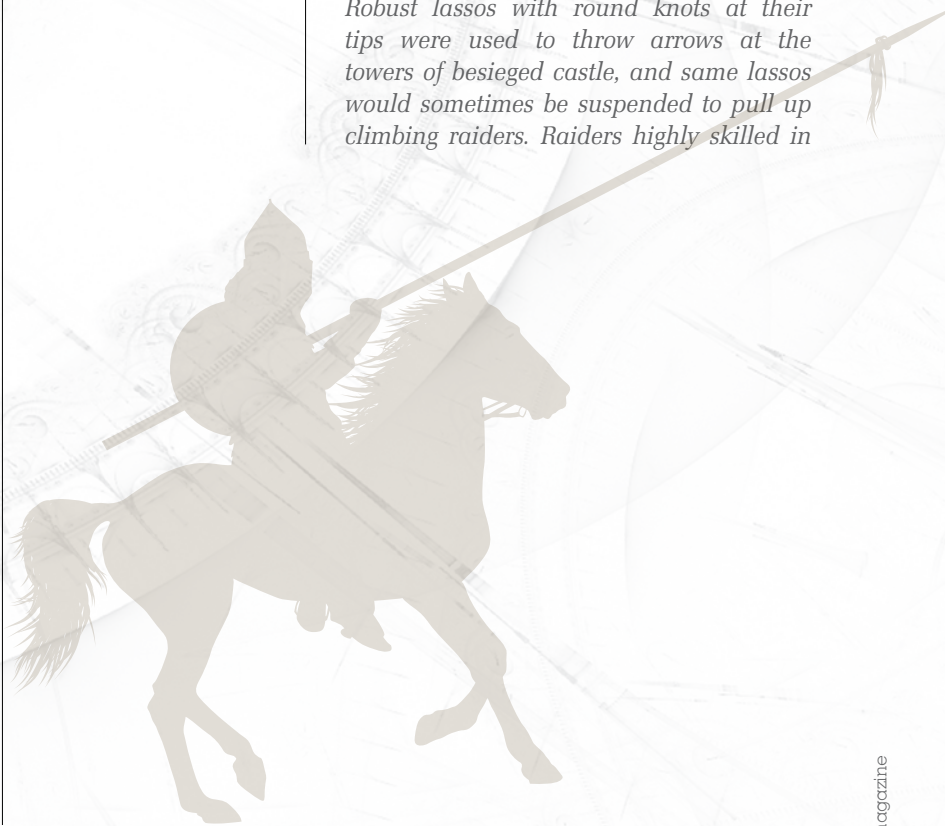
Köklü ve devamlı bir at ve atçılık kültürüne sahip olan Osmanlı Akıncıları,

raider groups invaded target countries, they would split up in various directions, and by separating into smaller troops at certain points, they would reconvene at predetermined locations.

Raiders that stood out with their distinct war tactics as well as their archery skills used arrows firm and robust enough to pierce through armours and shields. Ottoman raiders would always carry several extra bows and bowstrings, and would use bow better than all their contemporaries although bowshot cannot be measured today.

Raiders would rain the walls of the besieged city or castles with arrows to protect the troops climbing up the high walls during the siege from the arrows shot from towers. Arrows were not to hit a specific target but rather to protect the raiders climbing up the walls so they would remain undetected and unharmed. Arrow was not used merely as a war weapon in ancient Turkish tradition but was a symbol of belonging and communication.

Robust lassos with round knots at their tips were used to throw arrows at the towers of besieged castle, and same lassos would sometimes be suspended to pull up climbing raiders. Raiders highly skilled in

➤ 16. yüzyıldan kalma Osmanlı at başı zırhı ve işlemeli eyerler.

➤ Ottoman horse head armour from 16th century and inlaid manes.

çağdaşlarından farklı silahlara sahip olmalarının dışında kadim bir kültürün devamı olan savaş atlarına da sahiptiler. Manevra kabiliyeti yüksek, hafif silahlarla donatılmış olan Osmanlı Akıncılarını çağdaş süvarilerden ayıran belki de en önemli özellikleri sahip oldukları bu atlardı. Çeşitli kroniklerde birini takip eden ya da birileri tarafından takip edilen Türklerin eğer atlarının sırtındaysalar asla gafil avlanmayacağı vurgulanıyordu. Kadim bir at ve atçılık geleneğinin mirasçısı olan Osmanlı Akıncıları, Türk savaş sisteminin bir devamı olarak çağdaşlarından farklı bir savaş atı tipine sahipti. Selçuklu tarihine dair kroniklerde “Türkmen Atı” olarak geçen ve güzelliklerinden dolayı “Kan Terleyen Atlar” olarak da adlandırılan Türk at tipini devam ettiren Osmanlı Akıncılarının bindiği atlar, Selçuklular tarafından Orta Asya’dan getirilmişti.

At binme konusunda olduğu gibi at yetiştirme konusunda da usta olan Akıncıların atları, üzerlerinde bincileriyle günlerce yol gitseler bile yorulmamacak şekilde güçlü atlardan seçiliyordu. Anadolu seyahati sırasında, dolaştığı yerlerde gördüğü at yetiştiriciliği konusundaki ustalığı fark eden Marco Polo da Türkmenlerin fevkalade atlar ve değerli katırlar yetiştirdiğini anlatmıştı.

throwing lassos, used arrows and spears especially during enemy chases and threw lassos at the horses and riders to knock them down. Troops who carried the ladders used for climbing the walls were among the raiders, and these ladders were built so that multiple raiders could simultaneously climb.

Ottoman raiders with a rooted and settled horse and horse-riding culture, also possessed war horses as a continuation of the ancient culture next to weapons distinct from their contemporaries. Maybe the most important feature of that distinguished Ottoman raiders equipped with light weapons and had high manoeuvrability from the cavalries of the period, were their horses. In various chronicles, it was stressed that Turks following the enemy or being followed were never taken by surprise if they were on horseback. Heirs of an ancient horse and horse-riding culture, Ottoman raiders had distinct war horses from their contemporaries as a continuation of Turkish war system. Turkish race horse was referred to as “Turkmen Horse” or “Horses Sweating Blood” due to their beauty in historical Seljuk chronicles, and Ottoman raiders’ horses, predecessors of this Turkish horse race were brought from Central Asia by Seljuks.

Raiders were skilled in horse breeding

Akıncılar ve akıncı adayları ata binmeyi ve at sırtında ok atmayı henüz çocukluk çağlarında öğreniyor, zamanla atlarıyla âdetâ tek vücut hâline geliyorlardı. At binme eğitimi, aynı zamanda konargöçer hâlde yaşadıkları uç bölgelerde besledikleri küçükbaş hayvanlara binilerek başlıyor, bu iş için özellikle koyun tercih ediliyordu.

Çağdaşlarına nazaran orta ve bazen de kısa boylu olan Türkmen atları, biçimli ama oldukça küçük bir başa ve ufak dişlere sahipti. Tıpkı başları gibi kulakları da küçük ve iki kulak arası geniş olan Türkmen atı, âdetâ her an hücumla geçecekmiş gibi bakan canlı gözlerle sahipti.

Uzun-sığ yeleli, geniş göğüslü ve kuvvetli sağrıları olan atlar, kendilerine has olan bir eyer ve dizgin takımıyla göğüs ve kuyruktan geçen kolon sistemiyle donatılırlardı. At binmeyi ve üzerinde ok atmayı daha güvenli hâle getiren bu teçhizatla kullanılan Türkmen atlarını emsallerinden farklı yapan diğer unsurlar, sahip oldukları sürat ve dayanıklılıklarıydı.

as well as horse-riding, and their horses were strong enough to carry them for days of riding. Marco Polo observed Turks' expertise in horse breeding during his journey in Anatolia, and relayed that the Turkmens raised extraordinary horses and valuable mules.

Raiders and prospective raiders would learn horse-riding and archery in childhood, and would become one with their horses in time. Horse-riding training began with riding small cattle bred in border regions. Turks lived as nomads, and particularly sheep were used for this purpose.

Turkmen horses with medium height or shorter than their contemporaries, had a well-shaped but very small head and small teeth. Turkmen horses also had small ear separated by a large space between them in addition to lively eyes that looked as if they were ready to thrust at any moment.

Horses with long-shallow manes, wide chests and strong hips would be equipped with an authentic saddle and bridle set wrapped around their chest

Türkmen atları, güçlü birer savaş atına dönüşmelerini sağlayan disiplinli bir eğitimden geçirildikten sonra Akıncılara teslim edilirdi. Henüz bir yaşına bastığında başına gem vurulan ve Akıncının esas atının yedeğinde taşınan tayın güçlenmesi için her iki yanına, içi saman ya da ıslak ot doldurulmuş çuvallar yüklenirdi. Sırtındaki çuvallarla bir süre dolaştırılan tayın, eğitiminin diğer aşamasında üzerine küçük bir çocuk oturtulur, bu aşama hem at hem de binicisi için tecrübe olurdu. Belirli bir süre çuvallar ve çocukları taşıyarak güçlenmesi sağlanan taya eğer vurulmasıyla devam eden süreç, tayın güçlü, söz dinleyen ve kötü huylarından arınmış bir savaş atına dönüşmesini sağlardı. Türkmen atının koşu eğitimi de belirli aşamalarla gerçekleştirilir, başlangıçta yavaş sürülen at, bu sırada bazen sağdan bazen de soldan koşturulur, dizginleri de aynı şekilde hem sağ hem de sol elle tutulurdu.

Türkmen atının mızrak ve çevgen oyunları ile tamamlanan eğitimleri geniş sulardan atlatılmalarıyla devam eder, gittikçe yükselen engellerin üzerinden sıçrayabilmeleri sağlanırdı. Bu eğitim, Akıncıların atlarını çok sarp olan ve yayaların bile geçemediği yerlerden, kayalardan ve yarlardan atlatacak geçmelerini sağlamak için yapıldı. Dizgini bükülerek on ayaktan daha az ya da fazla mesafelerde geri dönmesi öğretilen at, yokuş yukarı ve aşağı, yumuşak, sert, taşlık ve kumlu zeminlerde koşturulurdu. Akıncıların ani baskınlar gerçekleştirebilmek için geceleri de at sürmeleri gerektiği için, bindikleri atlar gece saatlerinde de koşturularak alıştırlılırlar, bu esnada kişnememesi öğretilirdi.

Türkmen atlarının kuyrukları savaş ve avlanma sırasında genellikle düğüm lenerek kısaltılır, çok zaman yeleleri de örülerek süslenirdi. Pazar ve esnaf dükkânlarının arasında dolaştırılarak, kalabalığa ve gürültüye alıştırlılan Türkmen atı, çeşitli renklerde eşyaların asıldığı yerlerde de birkaç gün gezdirildi. Beş yaşına ulaştığında tam bir savaş atı hâline gelmiş olan Türkmen atı, 90

and tails. Other features that distinguished Turkmen horses, with an equipment that made horse-riding and arrow shooting safer, were their speed and endurance.

After Turkmen horses went through a disciplined training that transformed them into strong war horses, they were handed over to Raiders. Bridled as soon as they turned one and used as backups for Raiders' main horses, baby horses became stronger by carrying sacks filled with hay or wet grass on both sides. Baby horses would walk around with the sacks on their backs and in the second phase of their training, a little child would ride them which was experience both for the horse and the child. The process of making the horse stronger by loading it with sacks and making it carry children around, continued with saddling the baby horse. This way baby horse would turn into a strong, obedient war horse free from bad habits. There were phases in running training of Turkmen horse; horse was ridden slowly at first, sometimes from right and sometimes from

kilometrelik bir mesafeyi sabahtan kuşluk namazına kadar geçen sürede hiç durmadan koşabilirdi.

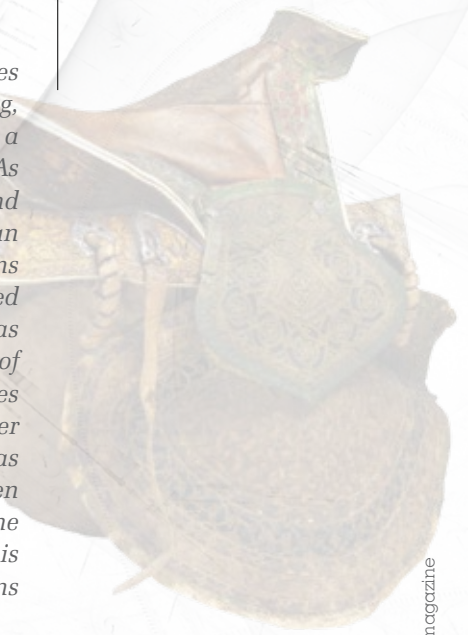
Osmanlı Akıncıları, atlarını sadece akın sırasında değil, ava giderken, oyun oynarken, seyrana giderken de kullanır, ömürlerinin büyük çoğunluğunu at üzerinde geçirirlerdi. Osmanlı sultanları sefere açık renkli kıyafetler ve beyaz atlara binerek giderken, Osmanlı Akıncıları kendilerine has kıyafetleri ve koyu renkli atlarıyla akın ederlerdi. Atlar, sadece Akıncıların değil, Osmanlı sivil hayatının da önemli bir parçası olarak kabul edilmiş, sokak başlarına ata kolay binilmesi için binek taşları konulmuştu. At üzerinde görünmek, gücün ve ihtişamın bir göstergesi olduğu için olsa gerek, Kanuni Sultan Süleyman dahi, hasta olmasına rağmen son seferine çıkarken sivil ve askerî motivasyonu sağlamak için İstanbul sokaklarını atıyla geçecekti...

left, and its bridles were similarly held both with right and left hand.

Training of Turkmen horse would be complete with spear and polo games. Then they would jump over wide walls and were trained to jump over gradually rising obstacles. This training was held to enable the horses to jump over rocks and cliffs so that raiders could ride their horses over very steep places which cannot be passed even on foot. Horses were trained to turn back in distances less or more than 10 feet when its bridle was twisted, and would run up and down hills, on soft, rough, stony and sandy grounds. Raiders were required to ride horses also in night-time so they could perform sudden attacks. Horses they rode would be accustomed to running also at night and were trained not to neigh in the meantime.

Tails of Turkmen horses were made shorter through loops during battle or hunting, and their manes were usually braided and decorated. Turkmen horses would be walked around markets and stores to get used to crowd and noise for a few days, and also in places where colourful objects were hung. Turkmen horse would become a full-blooded war horse when it turned five, and could run 90 kilometres without stopping between morning and mid-morning prayer.

Ottoman Raiders did not only ride horses during raids but also when hunting, playing or going to festivities, and spent a large part of their lives on horseback. As Ottoman Sultans wore light colours and rode white horses on campaigns, Ottoman raiders wore their authentic uniforms and surged on their dark-coloured horses. Horses were regarded not only as a major part of Raiders' lives but also of Ottoman civilian life, and steppingstones were placed on street ends for easier mounting. Being on a horseback was such a sign of power and pomp that even Suleiman the Magnificent paraded the İstanbul streets on horseback before his last campaign to encourage the civilians and troops although he was sick...

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA ÖRNEĞİ OLARAK

Osmanlı Ramazanları

OTTOMAN RAMADANS AS A FORM OF SOCIAL COOPERATION AND SOLIDARITY

 Recep Kankal Başbakanlık Osmanlı Arşivi/The Prime Minister's Ottoman Archives

Uyguladığı sosyal politikalarla toplumun refahını esas alan bir yapı kuran Osmanlı Devleti, icraatları ile ramazana olan hürmetini ön plana çıkarmakla kalmayıp, bu özel günleri yönetimi altındaki insanlara elini uzatabilecek bir vesile olarak görmüştür.

The Ottoman Empire aimed for a welfare oriented structure in its social policy. In this light, it not only encouraged respect for Ramadan, but saw this special feast as an occasion to offer a helping hand to the subjects under its rule.

Kadim geleneğimizin mimarı Osmanlı Devleti, uyguladığı sosyal politikalarla toplumun refahını esas alan bir yapı ihdas etmiştir. Halkın ihtiyaçlarının temini ve yardım kültürü Osmanlıların en temel sosyal hizmetlerindendir. Ramazan ayı bu yardımlaşma ve dayanışma ile beraber devletin sosyal alanda neler yapabileceğini de göstermektedir. Devlet icraatları ile bu aya olan hürmetini

The Ottoman Empire, the architect of our ancient tradition, aimed for a welfare oriented structure in its social policy. The procurement of the public's needs and the culture of aid are some of the most basic Ottoman social services. The month of Ramadan displays what the empire can achieve in the social domain through cooperation and solidarity. The empire not only encouraged respect for Ramadan, but saw this special feast as

ön plana çıkarmakla kalmayıp, ramazan ayını yönetimi altındaki insanlara elini uzatabilecek bir vesile olarak da görmüştür. Devlet, şahsi itibarı ile güçlü devlet rolünü elinden bırakmayıp, yoklukta ve darlıkta halkına gereken ihtimamı göstererek ramazan ayını bir düzen ve tertip içerisinde gerçekleştirmiştir. Bu nizam, ramazan ayının başlangıcından bitişine kadar devam ede gelmiştir.

Ramazan ayının ilanı, hilalin görünmesi ile başlardı. Gerek bayram gününü tespit gerekse ramazan ayının geldiğini belirlemek amacıyla hilalin gözlenmesine dikkat edilir ve iftarın gönül rahatlığıyla tam vaktinde yapılabilmesi için düzenlenen top atışları, devlet tarafından belirlenen yerlerde gerçekleştirilirdi. Ramazanın girişinden itibaren camilerin minarelerinde mahyalar kurulması ve kandiller yakılması tertiplenirdi. Halk ise iftar sofraları kurulduktan sonra yatsı vaktiyle beraber teravih namazlarına akın ederdi. İstanbul ve Anadolu'da merkezî camilerde ramazanın manevi atmosferini daha içten yaşayabilmek için enderun usulü teravih ile namazlar eda edilirdi. Ramazanın Kur'an ayı olması hasebiyle camilerdeki Kur'an-ı

an occasion to offer a helping hand to the subjects under its rule. The empire, without letting go of the strong state act and personal reputation, has shown its people the necessary ministration even in times of poverty and hardship, and has managed to practice the month of Ramadan with order and contexture. This ordinance has been kept from the start of the month of Ramadan to its end.

The announcement of the month of Ramadan used to start with the sighting of the crescent moon. The sighting of the crescent was observed to determine the date of the feaster the arrival of the month of Ramadan, and cannon shots were fired at locations determined by the state so that iftar can be taken with peace of mind and right on time. The mosque minarets would be decorated with mahyas and lit with oil lamps from the beginning of Ramadan. The people, on the other hand, would flock to the Tarawih prayer at the time of Isha after the iftar table. At central mosques in İstanbul and Anatolia, salats were observed in Enderûn style Tarawih to experience the spiritual atmosphere of Ramadan more faithfully. Due to Ramadan's qualification as the Month of the Qur'an, the tradition of reading the 'Holy Qur'an' while listening to its

◀ Ressam Hoca Ali Rıza'nın *İftar Sofrası* isimli tablosu.

◀ Painting titled 'İftar Table' by Artist Hodja Ali Rıza.

◀ Fransız Ressam Antoine-Laurent Castellan'ın 1811 tarihli mahyalı Yeni Camii çizimi.

◀ French Artist Antoine-Laurent Castellan's drawing of New Mosque with "mahya" dated 1811.

Kerim tilavetlerine mukabele geleneği esas olarak devam ettirilirdi.

Belli günlere daha çok özen gösterilirdi. Günü ve saati padişah tarafından belirlendikten sonra geleneksel olarak Topkapı Sarayı'nda yer alan Hırka-i Saadet Dairesi, her yıl bu ayın 15. günü devlet erkânının katılımıyla ziyaret edilirdi. Ramazanın 27. akşamına denk gelen Kadir Gecesi için de günler evvelinden gazetelere ilan verilerek duyurulması sağlanırdı. Kadir Gecesi'ne kadar her gece değişik yerlerde iftar sofraları kurularak buralarda fakir ve düşkünlerin gönlü hoş edilirdi.

DEVLET HALKIN HUZURUNU TEMİN EDERDİ

Halkın, ramazanın manevi atmosferini sıhhatli bir şekilde idrak edebilmesi için bazı uygulamalara gidilirdi. Bu hususta hem erkek hem de kadınların bu aya hürmeten adap ve erkâna riayet ile uygunsuz tavırlardan sakınılmasına dair tembihnameler yayınlanırdı. Camilerde vaaz verecek imamların ehil kimselerden seçilmesine dikkat edilir. Ahaliye gereksiz ve gülünç sohbetlere yer veren imamlar teftiş heyeti gönderilerek ramazan adabına uymadıkları tespit edildiklerinde bu kişiler daha sonra görevinden uzaklaştırılırdı. Ramazan hasebiyle bazı camiler ve toplantı yerlerinde ciddi güvenlik önlemleri de alınırdı. Özellikle Bayezid Camii gibi halkın ramazanda çokça ziyaret ettiği

recitation would above all be continued. Some days received more attention than others. After the designation of the day and the time by the sultan, the Pavilion of the Blessed Mantle in the Topkapı Palace would traditionally be visited on the 15th day of this month with the participation of high state officials. Laylat al-Qadr, the 27th day of Ramadan, would be announced days before by running advertisements on newspapers. Every night until the Laylat al-Qadr, iftar tables would be organized in a different location to please the poor and the needy there.

THE EMPIRE SAFEGUARDED THE PEACE OF THE PEOPLE

Some applications were preferred in order to let the people grasp the spiritual atmosphere of Ramadan in a more healthy way. In this regard, admonitions would be issued in order for both men and women to obey the rules and customs, and shun improper behavior out of deference to this month. Great attention was given to the selection of imams to preach at mosques from amidst persons of certain ability. Inspection teams would be assigned to imams who preached unnecessary and farcical sermons to the congregations, and upon detection of defiance of the customs of Ramadan, these persons would later be suspended. Serious measures would be taken in certain mosques and gathering places due to Ramadan. Especially in places frequented

▶ Şubat 1900 yılında *Servet-i Fünun* gazetesinde yayınlanan ramazan beyitli bayram tebriği (sağ üstte kutu içinde).

▶ Festival greeting with a Ramadan verse in 'Servet-i Fünun' newspaper published in February 1900 (above right in the box).

yerlerin avlularında izdiham olmaması ve kavgaya mahal verecek bir durum yaşanmaması için zabıta tarafından gerekli tedbirler hayata geçirilirdi. Bilhassa bu gibi yerlerde 8-10 yaşlarında dilenen arsız çocukların halkı rahatsız etmemesine hassasiyet gösterilirdi.

SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI

Ramazan münasebetiyle iftar ve sahurda halkın mağdur olmaması hususuna dair fırınlarda imal edilecek pide, simit ve yağlı çöreklerin fiyatlarına zam yapılmaması için gerekli önlemler bir ay önceden alınırdı. Ramazanda fırıncılar, simitçiler ve börekçiler tarafından yapılan pidenin belli gramajlarda çıkarılmasına dikkat edilerek, ağırlıklarına göre de fiyatlar belirlenirdi. Ramazan yaklaşırken fırıncılar denetlenerek ekmeklerin pişkin olarak çıkarılmasına ve fiyatların indirilmesine dair uyarılar yapılmaktaydı. Ekmek zammı dışında ramazan ayı sebebiyle temiz ve semiz olan etlerin fiyatlarına yapılacak zamların geri çekilmesi için önlemler alınıp, zamma karşı uyarılar yapılırdı. Halkın sıkıntı çekmemesi için başka yerlerden de temin yoluna da gidilirdi.

Fukara, yetim, kimsesiz ve dullara devlet tarafından Ramazan Bayramı'ndan önce maaş verilip, mekteplerde eğitim gören öğrencilere ramazan dolayısıyla kıyafet yardımları da gerçekleştirilirdi.

➤ Osmanlı döneminden kalma minyatürde Sultan Üçüncü Ahmet'in düzenlediği bir ziyafet.

➤ A Miniature depicting a feast given by Sultan Ahmed III from the Ottoman period.

by the public in Ramadan like the Bayezid II Mosque, necessary precautions would be adopted by the constabulary to prevent occurrence of stampedes and breakout of fights in courtyards. In particular, care was taken to prevent impudent beggar kids of 8-10 years old from disturbing the public in places like these.

THE CONCEPT OF THE SOCIAL STATE

Necessary precautions would be taken a month prior to prevent raising the prices of pita, simit, and scones produced in bakeries in order to prevent the public's mistreatment in iftar and suhūr due to the occasion of Ramadan. During Ramadan, the pita produced by bakers, simit makers and pâtissiers would be standardized in weight, and prices would be fixed per gram. Bakers would be inspected as Ramadan drew closer; and warnings would be issued to sell the bread well-cooked and at lowered prices. Beyond bread mark-up, precautions would be taken to prevent increases in the prices of clean and meat, and warning would be issued against a mark-up due to Ramadan. To prevent public suffering, meat would be supplied through other means. Wages would be distributed to the poor, the orphans, and the widows prior to Ramadan Feast, and students studying in schools would receive clothing aids due to Ramadan. In the archive documents, we witness this practice in 1889 in the Balat

◀ 1899 tarihli *Servet-i Fünun* gazetesinde yayınlanan Kadir Gecesi duyurusu (orta en alt sütunda).

◀ Qadr Night announcement published in 1899 '*Servet-i Fünun*' newspaper (middle bottom column).

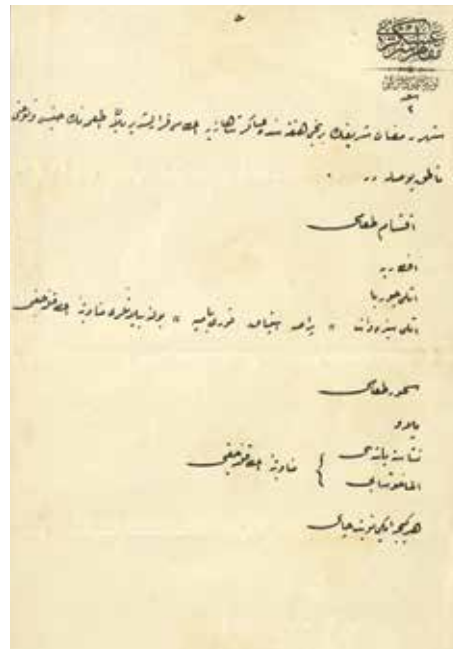
Arşiv belgelerinde, bu uygulamaya 1889 senesinde Karesi'ye (Balıkesir) bağlı Balat Rüştîye Mektebinde farklı sınıflarda eğitim gören 60 talebeye yapılan elbise yardımıyla şahit oluyoruz. Bazı mekteplerde Müslüman ve Hristiyan ahalinin çocukları aynı yerlerde eğitim aldıklarından, Müslüman çocukların derslerinden geri kalmaması için sınavlar ramazan ayına denk geldiği kimi yerlerde imtihanların bayram sonuna ertelenmesi de istenmiştir. Öğrencilere bu gibi imkânların yanı sıra bayramda memleketlerine gidecek olanlara da kolaylık sağlanması istenirdi.

ASKERE RAMAZAN AYINDA AYRICALIK: İFTAR SOFRASI ÜÇ ÇEŞİT

Bu mübarek ayda memurlara, düşkünlere yardım maksadıyla maddi destek verildiği gibi hem ramazanın girişinden hem de bayramdan önce askere maddi imkânlar elverdiği sürece birer aylık maaş verilmesi sağlanırdı. Ramazan münasebetiyle İstanbul'da bulunan askerlere ve memurlara da destek olunup, bu kişilerin maaşları Kartal, Şişli, Adalar, Küçükçekmece, Beykoz ve Gebze'de belirlenen merkezlerde verilirdi. Seferde olan askerin oruç tutmasına müdahale edilmezken seferde olmayıp da metanetle orucunu devam ettiren askere hürmet edilirdi. Hatta bu hususta oruç tutmalarına izin verilmesinden dolayı,

➤ 1894 yılı ramazanı birinci haftasında askere verilecek yemek listesi. Akşam menüsü: İftariyelik, etli çorba, etli sebze yemeği (pırasa, ıspanak, kuru bamyadan biri sırayla). Sahur menüsü: Pilav, nişasta pastası, elma hoşafı (herhangi biri sırayla). Her gece iki kez çay.

➤ Bill of fare offered to the troops in the first week of 1894 Ramadan. Dinner menu: Iftar dishes, meat soup, meaty vegetable dish (leek, spinach, dried okra alternately). Sahur menu: Pilaf, starch pie, apple compote (each alternately). Tea service twice a night.

Junior High School of Karesi (Balıkesir), where 60 students of different classes received clothing aid. Because in some schools kids from both Muslim and Christian communities co-studied, there have been demands to postpone exams in Ramadan to a time after the feast to prevent Muslim kids from falling back in their classes. Alongside such opportunities for students, it was demanded that aid be given to those who wanted to go to their hometowns for the feasts.

BENEFITS FOR THE TROOPS IN THE MONTH OF RAMAZAN: THREE COURSES ON THE İFTAR TABLE

In this holy month, just like the clerks and the needy were given financial aid to help them, circumstances permitting, the troops would be given a whole month's pay both before Ramadan and the Feast. Due to Ramadan, troops and clerks stationed in İstanbul would be supported, and their wages would be distributed in determined centers in Kartal, Şişli, Adalar, Küçükçekmece, Beykoz, and Gebze. Nobody would interfere with the choice to fast of the troops on a campaign, while the resoluteness of the troops who continued fasting when not serving on campaigns

Yedinci Ordu Kumandanlığından teşekkür dahi edilmiştir. Ramazan ayı münasebetiyle askere en güzel yiyeceklerin verilmesi ve verilen erzakın tabip gözetiminde denetlenmesi istenirdi. İstanbul'da bulunan askerler için ramazan-ı şerifte verilecek ekmeğin her yönden denetlenmesine dikkat edilirdi. Ayrıca ramazanda askerlere verilecek yemeğin hazırlanmasında kullanılan tuz ve şeker gibi malzemelerin de oranlarına dikkat edilmekteydi. Askere bir dönem iftariyelik olarak 25 dirhem reçel ile bir o kadar da peynir, ana yemeklerde çorba ve sebzeli yahni, sahurda da pilav ve nazlı aş (nazlaç) tatlısı verilmesine dikkat edilmiştir. Askerin daha iyi bir şekilde beslenmesi için sonraları iftar menüsü üç çeşide çıkarılmıştır.

Askerler bayramda da unutulmamış, Ramazan Bayramı münasebetiyle silahaltındaki erlere şeker, helva gibi besinler hediye edilmiştir. Farklı yerlerde askerleri tebrik ve motive etmek maksadıyla bayramda içmek için tütün de hediye edilmesi arşiv belgelerinde dikkat çekmektedir.

would meet with reverence. For that matter, the 7th Army Command was even thanked for letting their troops fast. Due to Ramadan, it was desired that the best food be served to the troops and the provisions served be inspected by physicians. For troops stationed in İstanbul, it was deemed important to inspect in every way the bread given in the month of Ramadan. Additionally in Ramadan, the ratios of ingredients like salt and sugar used to prepare the troops' meals would be carefully measured. For a time, the troops were given as iftar treats 25 drams of jam and an equal amount of cheese, soup and vegetable stew for main meals, and rice and rice pudding for sahur. Afterwards, in order for troops to get the best nutrition, the iftar menu was expanded to 3 courses. Troops were not forgotten during the feast either, and privates under arms were given nutrients like sugar and halva as presents due to the Ramadan Feast. Another thing that attracts attention in the archives is the gifting of tobacco to be smoked during the feast in an attempt to congratulate and motivate the troops.

CEREMONIES WOULD START SOME DAYS BEFORE THE FEAST

The feast celebrations too were carried out following a certain order. Five days before the feast, celebrations amongst high state officials would start. First, the Shaykh al-Islām would visit the grand vizier and other viziers respectively. These

◀ Eyüp Sultan Camii'nin çevresinde iftar.

◀ Iftar Meal around Eyup Sultan Mosque.

◀ 1895 tarihli *İkdam* gazetesinde Kadir Gecesi duyurusu (en sağ sütunda).

◀ Qadr Night announcement in 'İkdam' newspaper from 1895 (right column).

BAYRAM'A SAYILI GÜNLER KALA TÖRENLER BAŞLARDI

Bayram tebrikleri de belli bir tertiple icra edilmekteydi. Bayrama beş gün kala devlet erkânı arasında tebrikler başlardı. İlk olarak şeyhülislam, sadrazamı ve sırasıyla vezirleri ziyaret ederdi. Arife gününe kadar bu ziyaretler karşılıklı olarak sürmekteydi. Arife günü ise veziriazam, sabah namazından sonra bayrama özel kıyafetleri ile arz odasına gelip otururdu. İlk olarak İstanbul kadısı gelip vezirin elini öperdi. Daha sonra devlet erkânı kurumlar arasında yine protokol adabına göre arife gününde tebriklerini devam ettirirdi. Padişaha tebrikler ayrıca yabancı devletlerin sefirlerinden ya da hükümdarlarından da telgraf olarak gelmekteydi. 1909 senesinde Ramazan Bayramı münasebetiyle Petersburg, Stockholm, Madrid, Lahey, Atina ve Sofya sefirleri tarafından gönderilen tebriklerden dolayı padişahın memnuniyet duyduğu belgelerde yer almaktadır.

Bayram sabahı genellikle tertip edilen törenle başlar. Padişah sabah namazını Hırka-i Saadet Dairesi'nde kılar ve sonrasında tören icra edilirdi. Tören sırasında padişahın sağında solunda kimin nerede duracağına kadar ciddi bir protokol adabı vardı. Bayramlaşma tamamlandıktan sonra

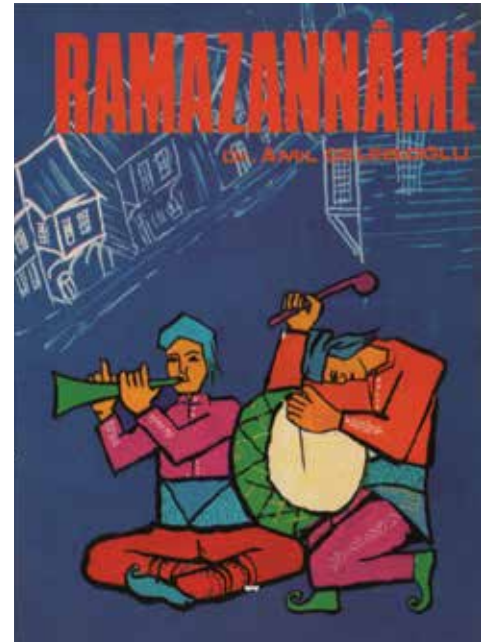

visits would be reciprocated until the feast eve. On the day of the feast eve, the grand vizier would don his feast clothes and proceed to the audience hall following the morning salah. First, the qadi of İstanbul would kiss the vizier's hand. Afterwards, the top officials would continue their feast eve greetings following the protocol customs. The sultan would receive congratulatory messages directly from foreign envoys or via dispatches from other rulers. The documents reflect the sultan's satisfaction in receiving congratulatory messages from St. Petersburg, Stockholm, Madrid, The Hague, Athens, and Sofia due to Ramadan Feast of the year 1909.

Usually, the feast morning starts with the organized ceremony. The sultan performs his morning salah in the Pavilion of the Blessed Mantle and afterwards, the

➤ Dr. Âmil Çelebioğlu'nun *Ramazannâme* adlı eseri. Osmanlı gazetesi *Malumat*'ta yayınlanan bayram tebriği (üstte, sağda).

➤ 'Ramazannâme' by Dr. Âmil Çelebioğlu. Festival greeting published in Ottoman newspaper 'Malumat' (above, right).

◀ Fausto Zonaro'nun (1854-1929) Osmanlı'da Bayram isimli tablosu.

◀ Fausto Zonaro's (1854-1929) painting titled 'Feast' in the Ottoman.

padişah, bayram namazını kılmak için Ayasofya veya Sultanahmet gibi saraya yakın camileri tercih ederdi. Namaza gidiş gelişler de yine bir törenle yapılp, halk bu sırada padişahı görmek için onun geçeceği güzergâhı beklerdi. Namazdan sonra saraya tekrar gelinir. Bayramın son gününe kadar devlet erkânı bayram tebriklerini kabul eder ve farklı mekânlara ziyaretler gerçekleştirirdi.

Yapılan uygulamalara bakıldığında bir sosyal yardımlaşma vesilesi olarak öne çıkan Osmanlı ramazanları bir bakıma toplumsal yaşamı kolaylaştırmayı da sağlamıştır. Kanaatkâr bir toplum ve istikrarlı bir hayat için atılan bu dayanışma ve yardımlaşma adımları, toplumumuzun bilincinde var olan "Devlet Baba" kimliğinin de bir tezahürüdür. Bu söylemde kimseye muhtaç etmeme ve kendi ayakları üzerinde durabilme gayesi vardır. Ramazanın manevi havasıyla idame ettirebilmenin yolunu intizam üzerine kuran Osmanlılar, bu ayı bir sosyal birliktelik, yardımlaşma ve dayanışma olarak görmüş ve bunun gereğini uyguladığı temel vazifeleriyle yerine getirmiştir.

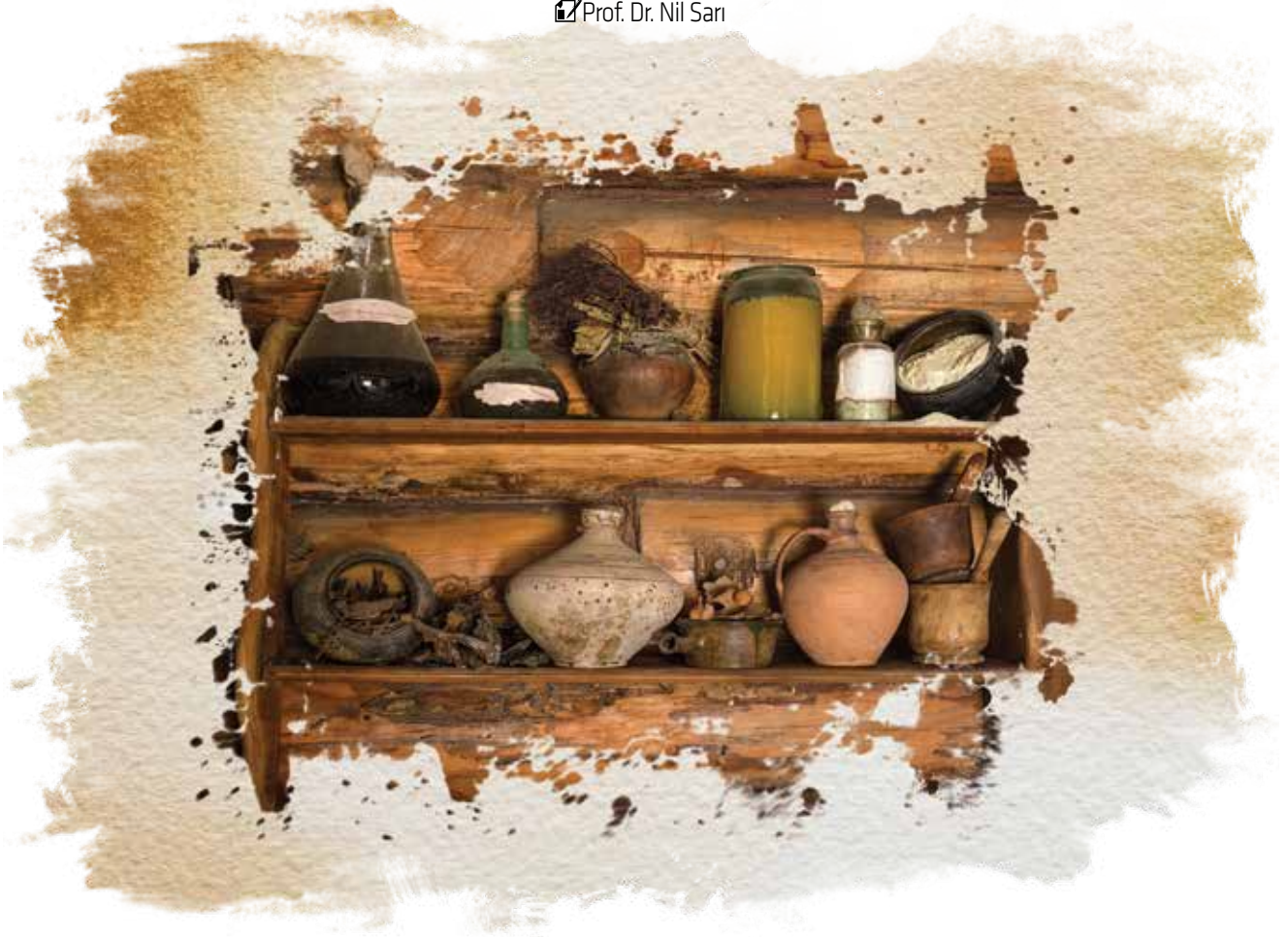
ceremony would be performed. During the ceremony, serious protocol customs were followed determining everything down to who would sit to the right and left of the sultan. Following the greetings, the sultan would prefer nearby mosques like the Hagia Sophia the Blue Mosque to perform the eid prayer. The procession to the prayer would again be another ceremony, and the public would wait on the procession path to catch a glimpse of the sultan. After the eid prayer, all would again come to the palace. Until the last day of the feast, state officials would receive feast greetings and make visits to different locations.

When the implementations are observed, Ottoman Ramadans come forth as an occasion for social cooperation, making social life easier in a way. Gestures of cooperation and solidarity towards an abstinent public and life of stability are manifestations of the "Father State" identity present in the consciousness of our people. In this expression, there is an intent of standing on one's own legs and not being dependent on anyone else. Ottomans, who structured the means to sustain Ramadan's spiritual air on regulations, saw this month as social togetherness, cooperation, and solidarity; and has done what is necessary through performing basic duties.

Türkiye'de Eczacılığın TARİHÎ GELİŞİMİ

HISTORICAL DEVELOPMENT OF PHARMACY IN TURKEY

 Prof. Dr. Nil Sarı

Anadolu coğrafyası eczacılık tarihinde önemli bir yer tutar. Bu nedenle Anadolu eczacılığına büyük etkisi olan kişi ve eserleri kısaca tanıtacağız.

Anatolia has a significant place in the history of pharmacy. This is why we will briefly introduce the people and works with major influence on Anatolian pharmacy.

Antik çağlardan günümüze Anadolu'nun tıbbi bitkilerinden çeşitli ilaçlar yapılmış; kendinden önceki eski uygarlıkların çalışmalarından yararlananlar kendi eserlerine yeni yeni droglar ilave etmişlerdir. Eczacılığın en etkili tarihî şahsiyetlerinden olan Dioscorides (40-90) Adana'da Ceyhan'ın kuzeyinde doğmuştu. Roma ordusunun hekimi olarak gezerken Anadolu'nun tıbbi bitkilerini in-

Numerous medicines have been produced since Ancient ages from medicinal plants in Anatolia; those who benefited from the studies carried out by older civilizations invented new drugs.

Dioscorides (40-90) one of the most influential names in the history of pharmacy, was born at North of Ceyhan River in Adana. During his travels as the doctor of Roman army, he studied the medicinal plants in Anatolia, and defined

celemiş, bu bitkileri ve etkilerini *Peri Hyles Iatrikes/Materia Medica* isimli eczacılık kitabında tanımlamıştı. Hayvani ve madenî drogların da yer aldığı Dioscorides'un bu eseri Selçuklu döneminde *Kitab-al Haşayiş* adıyla Arapçaya çevrilmiş ve Osmanlı dönemi tıp yazmalarında *Skoridos* olarak ona sık sık atıfta bulunulmuştur.

Antik Roma'nın en mühim hekimlerinden olan ve İslam dünyasında Calinus olarak bilinen Bergamalı Galen (131 – 201) ise ilaç hazırlamanın, birden çok tıbbi maddeyi birleştirmenin ve ilaçların emilimini etkili kılmanın kurallarını ortaya koymuştur. Droglardan ilaç elde etme yöntemlerindeki öncülüğü sebebiyle günümüzde bileşik ilaç yapımı onun adıyla, "Galenik preparat" ve "Galenik formülasyon" olarak adlandırılır.

"Tiryak" adı verilen ve çok çeşitli eczanın karışımıyla üretilen panzehirlerin Anadolu'da kullanımı da Antik Dönem'e dayanır. Öldürülmekten korkan Pontus Kralı Altıncı Mithridates (MÖ 132–63) Karadeniz'in kuzeydoğusundaki dağlara yerleşmiş, burada 54 eczadan hazırladığı ve sonraları kendi adıyla anılan panzehri yapmıştı. Zehirlenmeye karşı çalışmalarını Hazar'ın kuzeyinden gelen İskit şamanları (Agari) yönlendiriyordu. Kanuni Sultan Süleyman'ın annesi Hafize Sultan adına Manisa'da yaptırdığı darüşşifada (1539), Merkez Efendi'nin 41 eczadan hazırladığı bir tiryak olan

these plants and their effects in his pharmacy book titled 'Peri hyles iatrikes/ Materia Medica'. This work by Dioscorides featuring medicines also made from animal and metals, was translated in the Seljuk period with the title 'Kitab-al Haşayiş', and he was frequently referred to as 'Skoridos' in Ottoman medical manuscripts.

One of the chief physicians in Ancient Rome and known as Calinus in Islam world, Galen of Pergamon (131-201) established the rules of medicine making, combining multiple pharmaceuticals and improving absorption of medicines. Because he led the way in obtaining medicines from drugs, today drug compounding is referred to as "Galenic prepare" and "Galenic formulation".

Antidotes called "theriac" produced by combining various pharmaceuticals, have

◀ İlaç hazırlamanın kurallarını ortaya koyan Bergamalı Galen. Dioscorides'un Selçuklu döneminde *Kitab-al Haşayiş* adıyla Arapçaya çevrilen eserinden bir sayfa (solda). Bergama (altta).

◀ Galen of Pergamon who established the rules of drug making. A page from the book by Dioscorides translated into Arabic with the name 'Kitab-al Haşayiş' in Seljuk Period (left). Pergamon (below).

➤ Mesir macunu ince uzun renkli şeritler hâlinde paketleniyor.

➤ Mesir paste is packed in long thin colourful strips.

mesir macunu günümüzde 12-20 ecza ile yapılır ve her yıl baharda Nevruz kutlanarak halka dağıtılır.

Anadolu'da kaleme alınan, Selçuklu ve Osmanlı dönemi eczacılık kitaplarında Orta Çağ İslam dönemi eserlerine de sık sık atıfta bulunulur. Mesela, Türkmenistan'ın Harezmi bölgesinde doğan Biruni'nin (973-1051) *Kitab al- Saldala*'sı; Özbekistan'ın Buhara yöresinde doğan İbni Sina'nın (980-1037) *Kanun*'u; Hazar Denizi yakınında Cürcan'da doğan İsmail Cürcani'nin (1042-1137) *Harzemşahi*'si; Endülü's'ün Malaga şehrinde doğup Şam'da ölen ve Anadolu'yu da gezen İbn Baytar'ın (1197-1248) *Müfredat*'ı ilaçla tedavide en çok yararlanılan kaynak eserler olmuştur. Buna karşılık, Antakya doğumlu Davut'un (1541-1599) *Tezkere*'si Yakın Doğu'da yaygın olarak kullanılmıştır.

Anadolu Beylikleri ve Osmanlı döneminde Türkçe kaleme alınan tıp ve eczacılık kitaplarında yeni bilgiler de yer almaktadır. Mesela, Amasya Darüşşifasının Başhekimi Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun (1385-1468) *Akrabadin*'inde Anadolu'da kullanılan bitkiler hakkında önemli bilgiler olmasının yanı sıra, hazırladığı ilaçların etkilerini kanıtlamak için yaptığı deneylerin sonuçları *Mücerrebname* isimli eserinde bulunur. Yine 14. yüzyılda Geredeli İshak bin Murat'ın Gerede Kalesi yakınında Arkut Dağı'nda yazdığı *Edviye-i Müf-*

been used in Anatolia since Ancient Ages. Pontus King Mithridates VI (132-63 B.C.) who feared assassination, settled in the mountains in the north-eastern Black Sea, and produced the antidote named after him using 54 pharmaceuticals. His studies on poisoning were guided by Scythian shamans (Agari) from Northern Khazar. Mesir paste, a theriac Merkez Efendi made using 41 drugs in the hospital built by the command of Suleiman the Magnificent to honour his mother Hafize Sultan (1539) is prepared with 12 to 20 drugs today, and distributed to people every year in spring during Newroz celebrations.

Works written in Medieval Islamic period were often cited in pharmacy books written in Anatolia during Seljuk and Ottoman periods. The reference books most benefited in drug treatment were 'Kitab al- Saldala' by Biruni (973-1051) born in Khorezm region in Turkmenistan; 'Kanun' by İbni Sina (980-1037) born in Bukhara in Uzbekistan; 'Harzemşahi' by İsmail Cürcani (1042-1137) born in Gurgan near Khazar sea; 'Müfredat' by İbn Baytar (1197-1248) born in Malaga city in Andalusia and died in Damascus who travelled to Anatolia. On the other hand, 'Tezkere' by Davut (1541-1599) born in Antakya, was widely benefited from in the Near East.

Turkish medicine and pharmacy books written in Anatolian Beyliks and Ottoman periods contain new information. For instance, in 'Akrabadin' by Chief Physician of Amasya Hospital

rede'sinde (1389-1403) verilen drogların birçoğu bugün de yöre halkı arasında aynı isimle tanınmaktadır.

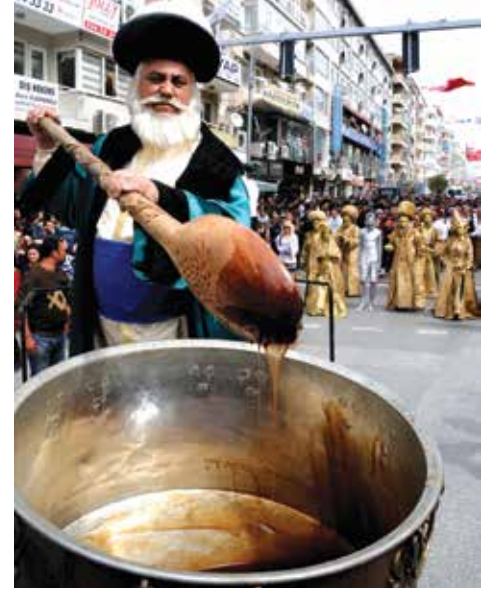
17. yüzyıldan itibaren Avrupa farmakopesi Anadolu coğrafyasını etkilemeye başladığında madenî ilaçlarla tedavinin öne çıktığı Paracelsus (1493-1541) tıbbi Osmanlı ülkesinde “yeni tıp” (tıbb-ı cedid) adı altında giderek yayıldı. Osmanlı hekimlerinden kimisi madenî ilaçları savunuyor; miktarı az, tesiri kuvvetli, faydası çok, kokusu ve tadı güzel olduğu için hastada nefret uyandırmadığını söylüyor; kimi de zehirli olduğundan tehlikeli ve ölüme sebep olabileceği gerekçesiyle madenî ilaçlara karşı çıkıyordu. 18. yüzyıla girildiğinde, birçoğu zehirli olan madenî ilaçlar halka zarar verdiğinden yeni tıbbın uygulanması bir fermanla yasaklandı.

Anadolu uygarlıklarında hastanelere ve saraylara eczacıların tayin edildiğini biliyoruz. Mesela, bimarhane veya darüşşifa adı verilen Selçuklu ve Osmanlı hastanelerinde eczacı “aşşâb/saydalânî”; şurupları hazırlayan “şerbetçi”; macun, helva, müşhil vb. ilaçları pişiren aşçı “tabbâh”; ham eczayı dövüp ezen eczacı kalfası “edviye-kûb” ve kilerdeki drogları ve ilaçları muhafaza eden “kilerci/mahzenci” hizmet vermekteydi.

Osmanlı sarayında, enderun ve haremde hastaneler ve eczaneler kurulmuştu. Sarayda, hekimbaşı odası olarak bilinen Başlala Kulesi'nde; saray mutfağının “helvahane” adı verilen bölümünde ve Gülhane'de saray mensupları için ilaçlar hazırlanırdı. Hekimbaşının tarifi üzerine eczacılar, başlala, enderun kullukçu-

➤ Manisa'da nisan ayında yapılan mesir şenliklerinde şehir merkezindeki dev kazanlarda macun hazırlanıyor. İlaçla tedavi ile ilgili önemli eserler ortaya koyan Huneyn bin İshak ve İbni Sina.

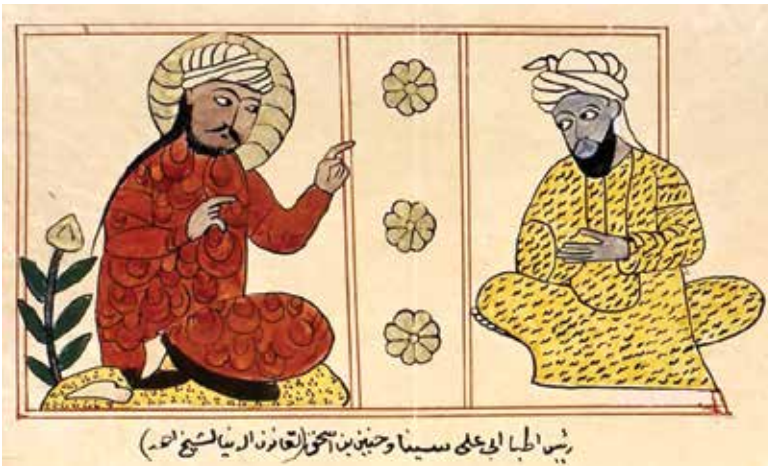
➤ In Mesir festivities organised in Manisa every April, paste is prepared in giant cauldrons in city centre. Ishak bin Hunayn and Avicenna with major works on drug treatment.

Şerefeddin Sabuncuoğlu (1385-1468), there are important informations on plants used in Anatolia. Results of the tests he performed to demonstrate the effects of drugs he prepared, are in his book titled 'Mücerrebname'. Again in the 14th century, İshak bin Murat of Gerede (1389-1403) wrote 'Edviye-i Müfrede' in Arkut Mountain near Gerede Castle, and the locals in the area still use the same names for the drugs.

As European pharmacopoeia began influencing Anatolian region after the 17th century, Paracelsus medicine (1493-1541) largely on treatment with metal-based drugs became widespread in Ottoman country with the name “new medicine”(tıbb-ı cedid). Some Ottoman doctors advocated metal-based drugs because patients did not abhor these efficient and beneficial drugs administered in small quantities with good odour and tastes. However some opposed to metal-based drugs because these were toxic, dangerous and could cause death. In the early 18th century, new medicine practices were banned with a decree because metal-based drugs, most poisonous, posed a hazard to public health.

We know that pharmacists were assigned to hospitals and palaces in Anatolian civilizations. For example, in Seljuk and Ottoman hospitals called bimarhane or darüşşifa, the pharmacist “aşşâb / saydalânî”, syrupmaker “şerbetçi”, cook who prepared drugs as paste, halva, laxative etc. “tabbâh”, pharmacy technician that brayed and crushed raw pharmaceuticals

su ve zülüflü baltacının gözetiminde ilaç tertip eder; ilaçlar, Başlala ve Hekimbaşı ile birlikte mühürlendikten sonra muhafaza edilirdi. Osmanlı döneminde resmî bayram olarak kutlanan her Nevruz Bayramı'nda, kırk bir tıbbi maddeden yapılan Nevruziyye macunu helvahane- de hazırlanır; padişaha, enderunlulara, devlet erkânına dağıtılır, karşılığında ihсанlar alınır.

Eczacı, ilacı hekimin tarifi doğrultusunda hazırladığından, iyi (hâzık) bir Osmanlı hekimi olabilmek için ilaç bilgisi şarttı. Hekim devrin eczacılık kitaplarını ve ilaç hazırlamada kullanılan araç gereci bulundurur; özellikle gizli tutmak istediği terkipleri bizzat kendisi hazırlardı. Hekim hastaya terkinin reçetesini yazdığında, hasta çok kere ilacını aktara yaptırdı. Ecza (drog), ilaç ve güzel koku (ıtriya) satana aktar denirdi. Aktar aynı zamanda ilaç da tertip ederdi. Bugünkü eczaneler gibi her mahallede bir aktar dükkânı vardı. Seyyar aktarlar da ilaç satardı. İstanbul'da Tahtakale ve Mahmutpaşa semtlerinin yanı sıra, Mısır Çarşısı'nın bir kısmı da aktarlara tahsis edilmişti. Çeşitli tarihlerde çıkarılan padişah hükümleriyle aktarlar denetlenmekte ve meslekleriyle ilgili hususlar düzenlenmekteydi. Salih bin Nasrullah (ö. 1669), hekimin tarifi üzerine dükkânında ilaç yapan kimse için ilk kez "ispençiyar" tabirini kullandı.

◀ Tıbbın simgesi olan değneğe sarılmış yılan figürü ilk kez Bergama'da görüldü.

◀ The Rod of Asclepius figure, the symbol of medicine was observed in Pergamon for the first time.

"edviye-kûb" and "cellarer" who preserved the drugs and medicines in the cellar, were at service.

Hospitals and pharmacies were established in the Ottoman palace, palace school and harem. Drugs were prepared for courtiers in Başlala Tower in the palace, also known as doctor's chambers, in "helvahane" section of the palace kitchen, and in Gülhane. Pharmacists prepared drugs with directions from the Chief of Medicine and under supervision of chief physician, palace official and palace halberdier, and drugs were preserved after those were sealed together with the Chief Physician and Chief of Medicine. In every Newroz Festival, celebrated as official holiday in the Ottoman period, Nevruziyye paste containing forty-one drugs was prepared in helvahane, and offered to the Sultan, students in palace school and high state officials and gifts were received in return.

Because the pharmacist prepared the medicine with the direction of the physician, pharmacy knowledge was required in order to become a competent (hâzık) Ottoman physician. Physicians possessed pharmacy books of the period and equipment used in drug making; and he personally prepared compounds especially if he wished to keep these confidential. Physician would prescribe the compound to the patient, and often the herbalist prepared it. Herbalist was the store where drugs, medicines and perfumes were sold. Medicines were prepared at herbalists at the same time. There was an herbalist shop in every neighbourhood similar to the pharmacies today. In addition to Tahtakale and Mahmutpaşa districts in İstanbul, a section of Spice Bazaar was allocated to herbalists. Herbalist were inspected by various Sultan decrees, and particulars of the profession were regulated. Salih bin Nasrullah (d. 1669) was the first to use the term "ispençiyar" (pharmacist) for the person who prepared drugs in their own shops with physician's recipe.

There were other craftsmen who prepared and sold drugs next to herbalists. Particularly the tradition of preparing salves and aromatic waters, was a major business field. Evliya Çelebi (1611-1682) narrates craftsmen who prepared drugs and

Aktarların yanı sıra ilaç hazırlayıp satan çeşitli esnaf grupları vardı. Özellikle tıbbi yağ ve kokulu (aromatik) su elde etme âdeti önemli bir ticaret sahasıydı. Evliya Çelebi (1611-1682) *Seyahatname*'sinde ilaç yapan değişik esnaf zümrelerinden ve eczacılıkla uğraşanların pirlerinden söz eder. Evliya'ya göre İstanbul'da 2 bin aktar dükkânı; 300'ü dükkân sahibi 500 macuncu esnafı; dükkânsız 100 tutyacıyan (çinko oksit karışımı merhem ve sürme) esnafı; 500'ü dükkân sahibi 600 meşrûbat-ı deva (damıtılmış bitki suları) esnafı; 41'i dükkân sahibi 70 gülâbcıyan (gül suyu gibi hoş kokulu sular) esnafı; 8'i dükkân sahibi 14 edhan u edviye (aromatik yağ) esnafı ve kökçüler bulunmaktaydı.

1839 tarihinden itibaren Mekteb-i Tıbbiye-i Şahanede oluşturulan eczacılık sınıflarında ders verilmeye başlandı ve Fransızca kaynaklardan yararlanılarak "Tıbbi Nebatat" konulu ders kitapları yazıldı. 1845 yılında, afyonlu hap ve macun yapımı ve satımı; 1850 tarihinde cerrah dükkânlarında kimyevi ecza bulundurulması yasaklandı. 1852 senesinde yürürlüğe giren Nizamnâme-i Eczâcıyân ile diploması olmayanların eczacılık yapması ve eczacı dükkânı açması yasaklandı; ilaç reçetesi, ecza satımı, ilaç imali ve korunması konularında kurallar getirildi. Eczacı olmayanların (tabip, cerrah, damıtık bitki suyu yapanların vb.) ecza satmaları yasaklandı. Nüfus sayısına bağlı olarak sınırlı ve sabit sayıdaki ecza dükkânları düzenlendi, eczacıların birden fazla dükkâna sahip olamayacağı, gediğin eczacının mirasçılara kalacağı kaydedildi. Eczacı çırağının eczacı olabilmesi için en az

▲ 15. yüzyılda Anadolu bitkilerinin şifasını halka taşıyan Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun başhekim olarak görev yaptığı Amasya şehri.

▲ Amasya city, Şerefeddin Sabuncuoğlu who brought healing Anatolian plants to the people in the 15th century, worked as the Chief Physician.

master pharmacists in his 'Seyahatname'. According to Evliya, there were 2000 herbal shops, 500 paste-makers as 300 being shop-owners, 100 tutyacıyans (a salve and ointment that is zinc and oxide compound); 600 therapeutic beverage sellers (distilled herbal juices) 500 being shop-owners, 70 gülâbcıyan sellers (aromatic waters such as rose water) 41 being shop-owners, 14 edhan u edviye sellers (aromatic oils) 8 being shop-owners, and herbalists.

As of 1839, pharmacy courses were launched in Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Medical School) and schoolbooks on "Herbal Medicine" based on French sources were written. Making pills and pastes containing opium was banned in 1845, and surgeon shops could not offer chemical drugs as of 1850. With Pharmacy Regulation that took effect in 1852, it was prohibited for those without diplomas to act as pharmacists and open pharmacies. Rules concerning drug prescription, drug sales, medicine production and preservation were brought into effect. Only pharmacists were allowed to sell drugs and not physicians, surgeons, distilled herbal water makers etc. A limited and fixed number of pharmacies were regulated due to population; it was established that pharmacists could not own more than one shop and the heir of pharmacists would take over the shops. For a pharmacy technician to become a pharmacist, technician was required to have worked at a pharmacy for at least

altı yıl bir eczacı dükkânında çalışması ve iki yıl Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâ-nede “ilm-i ispençiyari” derslerine devam etmesi gerekiyordu. Bundan sonra Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhânenin izni olmadan ruhsatsız çalışanlar, reçeteyi farklı uygulayanlar, saf olmayan ve bozuk ecza bulunduranlar cezalandırılacaktı.

1861 tarihinde sabit sayıdaki eczacı dükkânı sınırlandırması kaldırıldı ve Memalik-i Mahruse-i Şâhâ-nede, Tababet-i Belediye İcrasına Dair Nizamnâme ile doktor ve cerrahın kendinin hastaya ilaç vermesi yasaklandı; yalnız resmen açılmış eczane bulunmayan yerlerde ilaç vermelerine müsaade edildi. İleriki yıllarda da eczacıların ve eczacı dükkânlarının denetimiyle ilgili ve hekim ile eczacı ilişkilerini belirleyen nizamnameler çıkarılmaya devam edildi. 1870 yılında Haydarpaşa Asker Hastanesi “Haydarpaşa Tatbikât-ı Tıbbiye-i Askeriye Mektebi” ismiyle eğitim hastanesine dönüştürüldükten sonra mezun olan eczacılar, mülazım-ı evvel rütbesiyle Haydarpaşa Askerî Hastanesine gönderilir; iki yıl uygulamalı eğitimden sonra imtihan geçerek yeterlik belgesi alanlar tabur ve hastanelere tayin edilirdi.

19. yüzyılın sonlarında azınlıkların ve yabancı uyrukluların açtığı eczanelerin hızla artması ve hazır ilaçların (müstahzarat) el yapımı ilaçların yerini almaya başlamasıyla Müslüman halkın tercih ettiği aktarlar ile eczaneler arasında doğan rekabet sonucun-

▼ **Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi.**

▼ **Cerrahpaşa Faculty
of Medicine Museum of
History of Medicine.**

six years, and take “pharmacy science” lessons in Medical School. From then on, those who worked without a permit from Medical School, who did not abide by the prescriptions, and possessed impure and spoilt drugs were to be penalised.

The practice of fixed number of pharmacies was discontinued in 1861, and with Regulations concerning Medicinal Practice, doctors and surgeons became unable to administer drugs on their own account across well-protected Royal Domains. However they were allowed to prescribe or administer drugs in districts without official pharmacies. In the following years, new regulations establishing the relations between doctors and pharmacists were put into effect under the supervision of pharmacists and pharmacies. Pharmacists who graduated from teaching hospital after Haydarpaşa Military Hospital was transformed into “Haydarpaşa Military Medical School” in 1870, would be assigned to Haydarpaşa Military Hospital with sub-lieutenant rank. After two years of applied training, those who passed the test and received a certificate of competency would be assigned to battalion and hospitals. As the number of pharmacies opened by

da aktarların faaliyeti giderek daha da kısıtlandı. 1885 tarihinde yayınlanan “Attârlar ve Kökçüler Nizamnamesi” ile aktarların zehirli eczayı ve ilaçları, gizli terkipleri, hazır ilaçları satmaları ve hekim reçetesi yapmaları yasaklandı. Günümüzde daha çok baharat ve tohum satan aktarlar Anadolu’da halk sağlığı üstünde hâlen etkilidirler.

1909 yılında askerî ve sivil tıp okulları Tıp Fakültesi olarak Darülfünun çatısı altında birleştikten sonra ikisinin eczacı sınıfları da birleştirildi ve Tıp Fakültesine bağlı “Darülfünun-ı Osmanî Tıp Fakültesi Eczacı Mektebi” kurularak Haydarpaşa’ya taşınan Tıbbiye-i Mülkiyenin boşalttığı Kadırga’daki binada öğretime başlandı. 1911 tarihinde Tıp Fakültesinden ayrılan Eczacılık Mektebinin tam bağımsızlığı 1963 yılında gerçekleşti. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde farmakolojinin kurucusu olan Prof. Dr. Akil Muhtar Özden (1877-1946), eczacılığın bir bilim dalı olarak yapılanmasını sağladı ve başarılı ilaç araştırmalarıyla dünya tıbbına katkıda bulundu. Günümüz Türkiye’sinde 27 eczacılık fakültesinde eğitim verilmektedir.

◀ İlaç araştırmalarıyla dünya tıbbına katkıda bulunan Prof. Dr. Akil Muhtar Özden.

◀ Prof. Dr. Akil Muhtar Özden who contributed in world medicine with drug researches.

minorities and foreigners soared in the late 19th century and proprietary medicines replaced hand-made drugs, a competition arose between herbalists preferred by the Muslims and pharmacies, and herbalists’ activities were further restricted. With “Oil Makers and Herbalists Regulations” that took effect in 1885, it was prohibited for herbalists to sell toxic medicines and drugs, secret compounds and proprietary medicines, and prepare doctor prescriptions. Today herbalists mainly sell spices and seeds, and still have effect on public health in Anatolia.

After military and civil medical schools merged as Faculty of Medicine under the roof of Ottoman University in 1909, the pharmacy courses were also merged. “Ottoman Faculty of Medicine School of Pharmacy” affiliated with Faculty of Medicine was established in the building in Kadırga, vacated by Civil Medical School which moved to Haydarpaşa. School of Pharmacy separated from Faculty of Medicine in 1911, became totally independent in 1963. The founder of pharmacology in Ottoman and Republic periods, Prof. Dr. Akil Muhtar Özden (1877-1946) restructured pharmacy as a science discipline and contributed in world medicine with the successful drug studies he performed. Today there are 27 pharmacy faculties in Turkey.

Asklepion'dan Darüşşifaya Eczacılığın 2 Bin Yıllık Tarihi

◆ TWO THOUSAND YEARS OF HISTORY OF PHARMACY FROM ASCLEPEION TO DARÜŞŞİFA ◆

◆ İllüstrasyon/Illustration: Merve Aktaş ◆

◆ MS. 1.YY ◆

Bergama'da ilk kez tıp biliminin ve eczacılığın yılanlı asa simgeleri görüldü. İlk büyük sağlık yurdu Asklepion kuruldu. Müzik, tiyatro, spor, güneş ve çamurla yapılan ilk telkinle tedavi yöntemleri uygulandı. Bitkisel kökenli farmakolojinin, ilk narkozun ve hijyenik sağlık altyapısının temelleri atıldı.

◆ 1st CENTURY A.C. ◆

The Rod of Asclepius, symbols of medical science and pharmacy, was used in Pergamon for the first time. The first health complex Asclepeion was established. First suggestion therapies employing music, drama, sports, sun and mud were practised. The foundations of pharmacology based on herbs, anaesthetics and hygienic health infrastructure were laid.

◆ MS. 2.YY ◆

Bergamalı Galen, ilaç hazırlamanın, birden çok tıbbi maddeyi birleştirmenin ve ilaçların emilimini etkili kılmak için kurallarını ortaya koydu.

◆ 2nd CENTURY A.C. ◆

Galen of Pergamon established the rules of drug-making, combining multiple pharmaceuticals and improving drug absorption.

◆ 14.YY ◆

Türkçe kaleme alınan tıp ve eczacılık kitaplarında yeni bilgiler yer aldı. Amasya Darüşşifasının Başhekimisi Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun *Akrabadin* adlı eserinde eczacılıkta kullanılan Anadolu bitkileri tanıtıldı.

◆ 14th CENTURY ◆

Turkish medicine and pharmacy books contained new information. In 'Akrabadin' by Chief Physician of Amasya Hospital Şerefeddin Sabuncuoğlu, Anatolian plants used in pharmacy were introduced.

◆ 10.YY ◆

Özbekistan'ın Buhara yöresinde doğan İbni Sina'nın (980-1037) *Kanun* isimli eseri, ilaçla tedavide en çok yararlanılan kaynak eserlerden biri oldu.

◆ 10th CENTURY ◆

'Kanun' by İbni Sina (980-1037) born in Bukhara district of Uzbekistan, became a source book widely benefited from in drug treatments.

◆ 1533 ◆

Kanuni Sultan Süleyman'ın Manisa'da yaptırdığı darüşşifada Merkez Efendi'nin 41 farklı bitkiden hazırladığı mesir macunu, günümüzde dahi şifa dağıtmaya devam ediyor.

◆ 1533 ◆

Mesir paste Merkez Efendi prepared using 41 distinct herbs in the hospital built in Manisa by the command of Suleiman the Magnificent, continues to heal even today.

◆ 1633 ◆

Bu tarihten itibaren Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de oluşturulan eczacılık sınıflarında ders verilmeye başlandı ve Fransızca kaynaklardan yararlanılarak "Tıbbi Nebatat" konulu ders kitapları yazıldı.

◆ 1633 ◆

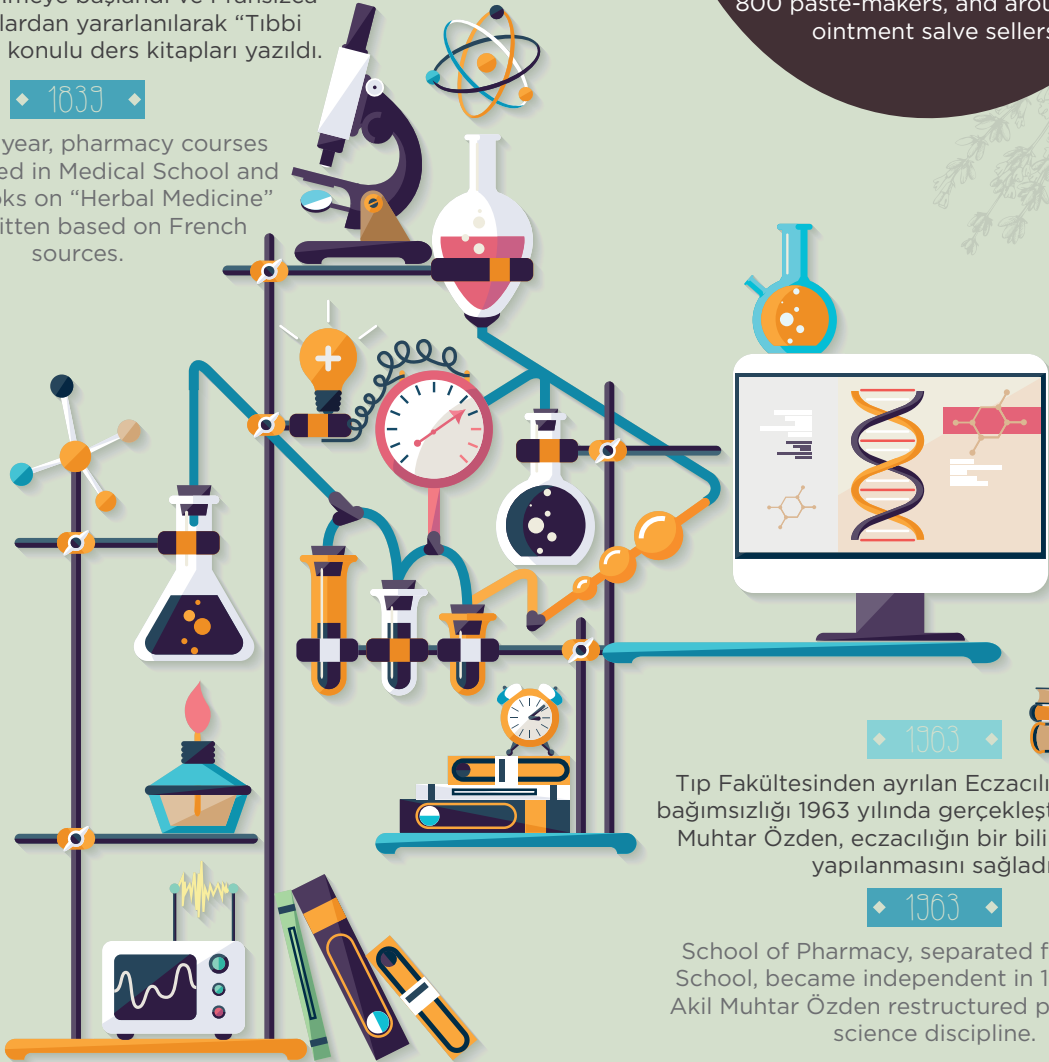
As of this year, pharmacy courses were opened in Medical School and coursebooks on "Herbal Medicine" were written based on French sources.

◆ 17. YÜ ◆

Evliya Çelebi, *Seyahatname* adlı eserinde eczacılıkla uğraşan esnaftan bahsetti. Buna göre İstanbul'da **2 bin** aktar, **binden fazla** şifalı bitki suyu satıcısı, **800** macuncu, **200'e** yakın merhem sürme esnafı vardı.

◆ 17th CENTURY ◆

Evliya Çelebi mentioned the pharmacy craftsmen in his book titled 'Seyahatname'. According to the book, there were more than 2000 herbalists in İstanbul, more than 1000 curative herbal juice sellers, 800 paste-makers, and around 200 ointment salve sellers.

◆ 1963 ◆

Tıp Fakültesinden ayrılan Eczacılık Mektebinin bağımsızlığı 1963 yılında gerçekleşti. Prof. Dr. Akil Muhtar Özden, eczacılığın bir bilim dalı olarak yapılanmasını sağladı.

◆ 1963 ◆

School of Pharmacy, separated from Medical School, became independent in 1963. Prof. Dr. Akil Muhtar Özden restructured pharmacy as a science discipline.

BAŞLIKLAR Titles

- Röportaj: Erkan Oğur Interview: Erkan Oğur
- Pencere mi, Duvar mı? Window or Wall?

BİR DERYADIR Klasik Türk Müziği

CLASSICAL TURKISH MUSIC IS AN OCEAN

Dünya üzerinde ritim bakımından en zengin müziklerden biri hiç şüphesiz, Klasik Türk musikisidir. Neden mi? Buyurun anlatalım...

Some of the riches music in the world is undoubtedly Classical Turkish music. Why? Let us explain...

Türklerin Orta Asya'dan beri geliştirmiş oldukları bu musiki, Anadolu Selçukluları ve Osmanlılar döneminde belirginleşen musiki tarzıyla günümüze kadar gelmiştir. Osmanlı döneminde ise halk musikisi ve üst kültür çevrelerinde sarayın himayesindeki saray musikisi addedilen birbiriyle ilişkili olan fakat yapıları bakımından birbirinden farklı iki musiki olarak gelişmiştir. Klasik Batı musikisi genelde yüksek kültür seviyesine dayanması nedeniyle bizdekine benzer bir şekilde halk müziğinden ayrılan, Avrupa veya daha doğrusu Hristiyan milletlerinin meydana getirmiş olduğu müşterek musikinin adı olmakla birlikte en büyük özelliği de çok sesli olmasıdır. Klasik Türk musikisinin ise en büyük özelliği tek sesli olmasıdır. Klasik Türk musikisi ile Klasik Batı musikisinin birbirleri arasındaki en

This music Turks have perfected since Central Asia, has reached our day with a musical style crystallized in Anatolian Seljuk and Ottoman period. In the Ottoman period, it developed as two interrelated yet structurally distinct genres as folk music and palace music popular in elite circles under auspices of the palace. Classical Western music is based on high culture and differs from folk music as is the case in Turkey. It is the name of the collective music of European, more accurately Christian nations, and its most important feature is its being polyphonic. However classical Turkish music is monophonic. The major difference between classical Turkish music and classical Western music is one being monophonic and the other, polyphonic.

► Eski bir minyatürde Türk sazı olarak bilinen çeng. Yazarımız Danyal Manti'nin bir kitabı (altta, solda).

► Çeng, a Turkish instrument in an old miniature. A book by our writer Danyal Manti (below, left).

önemli fark, tek sesli ve çok sesli olma özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Türk musikisinin temelini makam ve usuller sistemi oluşturmaktadır. Klasik Türk musikisinde her asırda birçok makamlar oluşturulup, tahmini olarak 500'den fazla makam icat edilerek denenmiş olmasına karşın, bunların birçoğu tarihin derinliklerinde kaybolmuş ve ihyası mümkün olmamıştır. Yalnız ana makamlar özelliklerini her dönemde korumuşlardır. Bugünkü repertuvarımızda kullanılan makamlarımız, 50 ya da 60 civarındadır. Melodi ve söz ile birlikte Türk musikisini meydana getiren en önemli üç unsurdan biri de usuldür. Notanın olmadığı veya yaygın olmadığı, eserlerin ustadan çırağa hafıza yoluyla aktarıldığı devirlerde, Türk musiki usullerinde kullanılan ve aruz vezni kalıplarına tekabül eden "Düm, tek, te-ke, tek, ka, tek-ka" gibi ritmik kalıplar, musikimiz şaheserlerinin günümüze kadar korunarak gelmesine büyük ölçüde yardım etmiştir. Türk musikisinde usuller tarih boyunca çok gelişmeler göstermiş ve çeşitlenmiştir.

Dünya üzerinde ritim bakımından en zengin müziklerden biri hiç şüphesiz bizim Klasik Türk musikimizdir. Türk musikisinin temelini teşkil eden makam konusuna değinecek olursak, makam "Belirli aralık düzenlerine göre oluşturulmuş, bazı seslerine belirli görevler

The foundations of Turkish music are modes and tempo systems. Numerous modes were created in classical Turkish music in each century. Modes exceeding 500 were invented and performed however most vanished and were never recovered. Exclusively the main modes have preserved their characteristics throughout centuries. The modes in the repertoire today are around 50-60. One of the three primary elements in Turkish music next to melody and lyrics is tempo. When musical notes were not known or common, and masters taught the songs to apprentices from memory, rhythmical patterns as "dum, tek, te-ke, tek, ka, tek-ka" used in Turkish musical tempos and correspond to aruz prosody patterns greatly contributed in preservation of Turkish musical masterpieces and them surviving to our today. Tempos in Turkish

verilmiş müzik dizilerinin, belirlenmiş, hatta kalıplaşmış ezgi-dolaşım, seyir tiplerine göre kullanılmasından doğan bir bütünlük.” olarak tanımlanabilir. Batılı yazarların kullandığı “mode” kelimesi makamı tam olarak karşılamaz, hatta yanlıştır. Yine bazılarının dediği gibi “Bir karar sesi (tonique) ve bir güçlü ses (dominant) etrafında kümelenmiş sesler.” tanımı da eksiktir.

Çünkü bu tanımlar arasında makamın en belirleyici özelliği olan “seyir” kavramı yer almamaktadır. Makama hüviyet kazandıran, makamı gelişigüzel bir müzik dizisi olmaktan çıkaran en önemli unsur “seyir” demek durumundayız. Türk musikisinde öyle makamlar vardır ki dizileri aynı olduğu hâlde, seyirleri dolayısıyla birbirlerinden ayrılırlar ve farklı isimlerle anılırlar. Örneğin, her biri uşşak dizisine sahip olan üç makamın, seyirleri itibarıyla uşşak makamı, bayati makamı ve acem makamı olarak adlandırılmaları gibi...

Batı musikisi çok sesli bir yapıya ihtiyaç duyduğu hâlde, Türk musikisi tek sesli olma özelliğini hep korumuştur. Tarih boyunca faal ve yaygın olan Türk musikisi, Türk hükümdarlarının da büyük

music have developed and become diversified throughout the history.

One of the richest musics in the world in terms of rhythm is undoubtedly our classical Turkish music. Modes that constitute the base of Turkish music can be defined as follows: An entirety arising from using musical scales formed pursuant to certain intervals featuring sounds assigned to specific tasks, according to determined, even fixed melody-circulation, progress types. The term “mode” used by Western writers does not entirely correspond to Turkish modes, and moreover it is misleading. The definition as used by some is “sounds cluttered around a tonique and a dominant.”

Because these definitions do not feature the most decisive property of mode, the concept of “progress”. We must remark that the most important property that gives mode a character, and makes the mode more than a random musical scale is “progress”. There are such modes in Turkish music that although scales are identical, they differ in progression and have distinct names. For instance, three modes each with uşşak series are referred to as uşşak, beyati and acem modes with regard to their progressions...

Although Western music requires a polyphonic structure, Turkish music has always preserved its monophonic property. Turkish music, active and popular throughout the history, drew considerable interest from Turkish rulers. As a result more than 500 modes and 70 tempos

◀ Osmanlı minyatür sanatçısı Levni'nin kaleminden mehter takımı. Tarihi Sirkeci Garı'nda sema (altta).

◀ Janissary band by Ottoman miniature artist Levni. Whirling Dervishes performance in Historical Sirkeci Terminal (below).

ilgisine mazhar olmuştur. Bunun neticesinde de bazıları sanatçı bestekâr olan hükümdarların destek ve himayeleri altında da 500'ü aşkın makam ve 70'i aşkın usul oluşmuştur. Bu süreç içerisinde çok önemli, büyük bestekârlar yetişmiş olup çeşitli formlarda ve usullerde önemli eserler, yapıtlar üretmişlerdir. Türk musikisi, Türklerin tarih boyu kurmuş oldukları imparatorluklar ve devletler ile hâkim ve egemen oldukları ülkelerde büyük etkiler yaratmış olup derin izler bırakmıştır. Türk musikisi, sistemindeki renk, çeşit, ahenk ve melodi zenginliğinden dolayı yüzyıllar boyunca hepsi birbirinden değerli olan nadide makamları sayesinde Türk milletinin tarihinde pek çok parlak dönemler yaşamıştır. Türk musikisindeki dönemleri ve o dönemlerin değerli sanatkârlarını da şöyle açıklayabiliriz:

1 BAŞLANGIÇ DÖNEMİ: Bu dönemde 11. ile 13. yüzyıllardan kalan eserlerden anladığımıza göre Sultan Veled, Safiyüddin Urmevi ve Hızır Bin Abdullah gibi sanatkârları görüyoruz. Bu dönemde İstanbul'da Enderun okulunun genişletilmesi musiki eğitiminin başlatılması, mevlevihanelerin ve özel meşkhanelerin yardımı ile musikimiz asıl hüviyetini kazanmaya başlar. Bu arada Orta Asya'da, Horasan ve Semerkant'ta Ali Şir Nevâî, Hüseyin Baykara, Abdülkadir

► 18. yüzyılda Osmanlı kadınlarının müzik meclisi. Arp sanatçısı Şirin Pancaroğlu, çeng icra ediyor (sağda). Burcu Karadağ, Türk tasavvuf müziğinde önemli bir yeri olan ney üflüyor (altta).

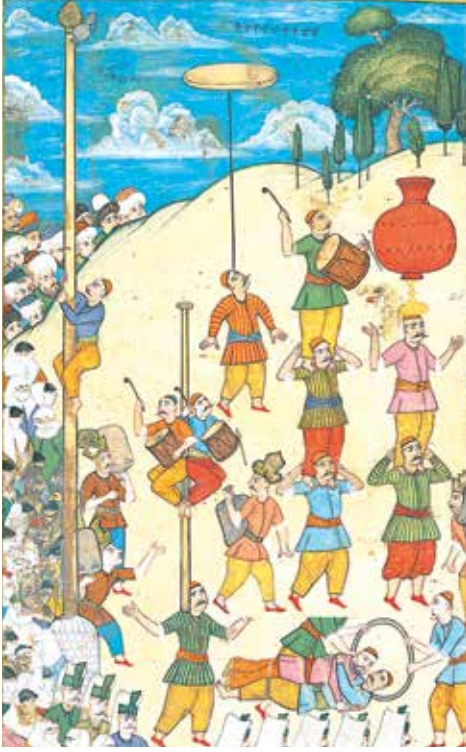
► Musical assembly of Ottoman women in the 18th century. Harp artist Şirin Pancaroğlu playing çeng (right). Burcu Karadağ playing reed flute with an important place in Turkish Sufi music (below).

were formed with support and auspices of sultans, as some were composers. Great composers were raised in this phase and they produced important works, songs in various forms and tempos.

Turkish music deeply influenced and left marks in the empires and states Turks established in history, and in the countries ruled and dominated by Turks. Due to the colours, variations, harmony and melody abundance in its system, Turkish music went through golden ages in the history of Turkish nation thanks to the precious modes. The periods in Turkish music and the prominent artists of those periods are as follows:

Meragi ve Şadi gibi değerli sanatkârlar yetişir.

2 KLASİK DÖNEM: Bu dönemin ilk bölümü, Meragalı Abdülkadir'den İtrî'ye kadar sürer. 1360-1712 yıllarıdır. İstanbul her türlü kültürün merkezi olmakta ve klasik formun en güzel örnekleri verilmektedir. Bu dönemin ünlü isimleri: Abdülkadir Meragi, Gazi Girayhan, Hatip Zakiri, Abdülali Efendi, Behram Ağa ve İtrî'dir. Son Klasik dönem ise İtrî'den Hamamizade İsmail Dede Efendi'ye kadar uzanır ki 1778-1846 yıllarıdır. Bu dönemde yenileşme, Batı'ya dönüş çabaları, Lale Devri'nin etkisi başlar. İki önemli sanatçı, kendilerinden önce ve yaşadıkları zamanın eserlerini birer mecmuaya kaydederek birçok eserin kaybolmasını önlediler. Bunlar Ali Ufki Bey ve Dimitri Kantemir'dir. Yine bu dönemde de Seyyid Nuh, Ahmet Ağa, Üçüncü Selim, Ebubekir Ağa, Zaharya, Dimitri Kantemir, İlya, Âmâ Kadri Bey, İsmail Ağa, Ali Ufki Bey, Hafız Şeyda, Abdülhalim Çavuş gibi değerli sanatçıları görüyoruz.

3 NEO-KLASİK DÖNEM: Dede Efendi (1773-1836) ile Zekai Dede (1825-1897) arasını temsil eder ve klasisizmin yeni bir anlayış içinde yorumu demektir. Klasik ile Romantik dönemler arasında bir geçiş

◀ Levni'nin betimlemesiyle Osmanlı döneminde bir sünnet şenliği. Fransız Ressam Pierre Désiré Guillemet'nin *Tambur Çalan Kadın* adlı portresi (altta).

◀ A circumcison feast in Ottoman period, depicted by Levni. French Artist Pierre Désiré Guillemet's portrait titled 'Lady Playing Tamboura' (below).

1 EARLY PERIOD: The works indicate that prominent artists in this period between the 11th and 13th centuries were Sultan Veled, Safiüddin Urmevi and Hızır Bin Abdullah. Our music started acquiring its original character with expansion of Enderun school in İstanbul, introduction of musical training, and with help of Mevlevi lodges and private practice lodges. In the meantime, prized artists such as Ali Şir Nevâî, Hüseyin Baykara, Abdülkadir Meragi and Şadi were raised in Central Asia, Khorasan and Samarkand.

2 CLASSICAL PERIOD: The first chapter of this period between years 1360-1712 begins with Abdülkadir of Meraga and ends with İtrî. İstanbul was a centre for all the cultural activity and best examples of classical art were produced. Famous names of the period: Abdülkadir Meragi, Gazi Girayhan, Hatip Zakiri, Abdülali Efendi, Behram Ağa and İtrî. The Late Classical Period is between years 1778-1846 from İtrî to Hamamizade İsmail Dede Efendi. In this period, innovation, Westernisation efforts begin as well as the Tulip Era. Two prominent artists recorded

dönemidir. Sanatsal kurallara dayanarak şekil ve kompozisyonu değiştirmeden ruh ve yapı bakımından değişik ölçülere göre yapılmış sanat eserlerini kapsar. Sadullah Ağa, Dellalzade İsmail Efendi, Basmacı Abdi Efendi, Şakir Ağa, Tanburi Emin Ağa, Mustafa İzzet Efendi, Tanburi Ali Efendi, Zeki Mehmet Ağa, Medeni Aziz Efendi, Latif Ağa dönemin ünlü sanatçılarıdır. Romantik dönem ise tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sanat eserlerine his ve hayalin hâkim olduğu Zekai Dede (1825-1897) ve Hacı Arif Bey (1831-1895) yıllarında başladığı var sayılır. Hacı Arif Bey'in kişiliğinde en üst düzeye ulaşmış, Şevki Bey'le devam etmiş yüzyılımızın ortalarına kadar sürmüştür. Romantik dönemin sanatçıları arasında Medeni Aziz Efendi, Tanburi Ali Efendi, Hacı Faik Bey, Hacı Arif Bey, Şevki Bey'dir. Daha sonra Lem'i Atlı ve Suphi Ziya Bey sayılabilir.

4 SON DÖNEM: Türk toplumunda geçen yüzyılın sonundan ve bu yüzyılın başından başlayarak gelişen sosyo-ekonomik koşullar, Batılılaşmanın yanlış uygulamaları, Türk güzel sanatlarını da etkilemiş, eski gelenekleri temelinden sarsmıştır. Türk musikisi, devlet desteği ve Türk musikisindeki sayılı sanatçıların ve bu işe gönül verenlerin gayreti ile bugün bulunmuş olan çizgiye kadar gelebilmiştir. Türk musikisi eğitimi verilen öğretim kurumlarını

the songs composed before and in their time in journals, and prevented many works from perishing. They were Ali Ufki Bey and Dimitri Kantemir. Again in this period, we see treasured artists as Seyyid Nuh, Ahmet Ağa, Üçüncü Selim, Ebubekir Ağa, Zaharya, Dimitri Kantemir, İlyâ, Âmâ Kadri Bey, İsmail Ağa, Ali Ufki Bey, Hafız Şeyda, Abdülhalim Çavuş.

3 NEOCLASSICAL PERIOD: This is the period between Dede Efendi (1773-1836) and Zekai Dede (1825-1897), and it is the reinterpretation of classicism through a new perception. It is a transitional period between Classic and Romantic eras. Artworks were created in this era based on artistic rules, without altering the form and composition however these were distinct in spirit and structure. Famous artists of the period were Sadullah Ağa, Dellalzade İsmail Efendi, Basmacı Abdi Efendi, Şakir Ağa, Tanburi Emin Ağa, Mustafa İzzet Efendi, Tanburi Ali Efendi, Zeki Mehmet Ağa, Medeni Aziz Efendi, and Latif Ağa. It is assumed that the Romantic period where emotions and fantasies dominated artworks all around the world as well as in our country, began with Zekai Dede (1825-1897) and Hacı Arif Bey (1831-1895). It peaked with Hacı Arif Bey, continued with Şevki Bey and lasted until the mid-20th century. Medeni Aziz Efendi, Tanburi Ali Efendi, Hacı Faik Bey, Hacı Arif Bey, and Şevki. Lem'i Atlı and Suphi Ziya Bey can be counted among Romantic period artists in the following period.

◀ İstanbul'daki Dede Efendi Evi'nde Klasik Türk müziği dinletileri düzenleniyor. Türk müziğine önemli katkılar sağlayan ünlü İtalyan Besteci Gaetano Donizetti'nin yazdığı *Marşı Sütani* (üstte).

◀ Classical Turkish Music concerts are organised in Dede Efendi House in İstanbul. 'Sultani March' by famous Italian Composer Gaetano Donizetti with major contributions in Turkish music (above).

Mahmut Gediz

ilk dönemden bugüne kadar şöylece sıralayabiliriz: Enderun-u Hümayun, mevlevihaneler, mehterhane, özel meşkhaneler, Darül'elhan, İstanbul Belediye Konservatuvarı, Darüttalimi Musiki, Şark Musiki Cemiyeti, Gülşen'i Musiki, Üsküdar Musiki Cemiyeti, İleri Türk Musikisi Konservatuvarıdır. Günümüzde ise Türk musikisinin gelişip yayılmasında en büyük görevi, TRT Ankara, İstanbul, İzmir Radyolarının yanı sıra; devletin Türk musikisini sahiplenmesi neticesinde birçok şehirde kurulan Devlet Klasik Türk Musikisi Koroları yapmaktadır. 1975 yılında, ilk olarak, o zamanki adıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı kurulmuştur. Daha sonraları bu konservatuvar, 1982'de İstanbul Teknik Üniversitesine bağlanarak İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı adını almıştır. Ardından diğer üniversitelerde kurulan birçok devlet konservatuvarı ve oluşturulan Türk musikisi koroları sayesinde öğrencilerin bu alanda eğitilmeleri sağlanmaktadır.

* Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi

► Anadolu'nun Beethoven'i olarak anılan Dimitri Kantemir. Kantemir'in İstanbul Balat'taki evi (altta).

► Dimitrie Cantemir referred to as Beethoven of Anatolia. Cantemir's house in Balat, İstanbul (below).

4 LATE PERIOD: In Turkish society, socio-economic conditions that started changing at the end of last century and in the beginning of this century, wrong Westernisation practices influenced Turkish fine arts and shook the foundations of the old traditions. Turkish music attained its current position with state support, numbered Turkish music artists and those who set their heart on it. Educational institutions where Turkish music training have been given since the early period can be listed as follows: Enderun-u Hümayun, Mevlevi Lodges, Janissary Band House, Private Practice Lodges, Darül'elhan, İstanbul Municipality Conservatory, Darüttalimi Music, Oriental Music Society, Gülşen'i Musiki, Üsküdar Music Society, Advanced Turkish Music Conservatory. Today TRT Ankara, İstanbul and İzmir Radios play the largest role in developing and making Turkish music popular as well as State Classical Turkish Music Choirs formed in numerous cities after the state embraced Turkish music. In 1975, then Ministry of Culture and Tourism Turkish Music State Conservatory was established. Later this conservatory got under the roof of İstanbul Technical University in 1982, and got the name İstanbul Technical University Turkish Music State Conservatory. By way of state conservatories established in other universities and Turkish music choirs formed later, students get training in this field.

* Lecturer at Anadolu University State Conservatory

"Müzik Yoksa O TOPLUMUN GELECEĞİ OLMAZI!" "A SOCIETY HAS NO FUTURE WITHOUT MUSIC!"

Röportaj/Interview by: Bülent Üçpınar
Deşifre/Transcribed by: Gynyl Mamzi

Avrupa'da yılın "En Yaratıcı Albümü" Ödülü'ne layık görülen dünyaca ünlü Türk Müzisyen Erkan Oğur, Yunus Emre Enstitüsü Prizren'de düzenlenen söyleşimize konuk oldu.

World-famous Turkish musician Erkan Oğur who received "The Most Creative Album of the Year" award in Europe, was the guest in the bull session held in Prizren Yunus Emre Enstitüsü.

■ İlk sorum biraz farklı olacak. İyi müzik var mıdır?

İnsanlar zevk unsurunu veya nefis unsurunu işin içine kattıklarında çok değişken yaklaşımlar oluyor. Kimi onu beğenmiyor kimi bunu beğenmiyor, yani müzikle kimseyi mutlu edemezsin ve herkesin kendi müziği vardır ben öyle düşünüyorum, onun dışında da etkileşimler mevcut.

■ My first question is a bit unusual. Is there good music?

There are numerous approaches when people consider taste or personality. Some do not fancy this, some do not fancy that so you cannot please anyone with music and in my opinion, everyone has their own music and apart from this there is interaction.

■ Sürekli yeni besteler yapılıyor, yeni albümler çıkıyor. Nereye kadar gidecek bu? Müziğin imkânları sonsuz mu?

Biz yeni bir şey yapmıyoruz, aynısını tekrar ediyoruz, hatırlıyoruz, esinleniyoruz; yaratmıyoruz yani hiçbir zaman. Hatırlamaya çalışıyoruz, unuttuklarımızı yeni sanıyoruz böyle bir yanılgıyla yaşam devam ediyor. Müzik alanında, tabii, yeni müzik diye bir şey yok. Müzik her zaman eskidir, çünkü her zaman geç gelir, müzikle aramızda zaman farkı vardır, bu yüzden eskidir. Gelecekte müzik yoktur, şu anda da yok, geçmişte var. Bütün müzikler aynıdır, hepsi tanıdaktır. Hangi coğrafyaya gidersen git aynıdır. İnsanın anladığı cinsten, müzik tanıdaktır. Bizim gibi, kaşımız gözü-müz gibi, kolumuz bacağımız gibi; ellerimiz birbirine benzer ya, işte öyle. Derinlemesine dinlenildiği zaman farklı şeyler çıkabilir; bu, ayrı bir tartışma konusu olabilir ama mesela, Anadolu için konuşursak bir tane hüseyini makamı var, bir tane hicaz makamı var, bir tane hüzzam makamı var. Bunlar hiç değişmiyor, orada hep duruyor, onları; meçhul besteciler, dâhiler üretmişler zamanında. Bu iskelet dediğimiz makamlar etrafında insanlar bir şeyler yapmışlar. Oradan bir şeyler, buradan bir şeyler bunları yan yana dizmişler, besteler oluşmuş.

■ New songs are made, new albums are released everyday. How long will it last? Does music offer endless possibilities?

We do not do something new but repeat, remember, get inspired by what was done before us; this means we never really create something. We try to remember and perceive what we have forgotten as new things and life goes on with such an illusion. Of course there is no such thing as new music in the field of music. Music is always old, because it is always late and there is a time difference between us and music; this is why it is old. There is no music in the future or in the present, but in the past. All songs are the same, all familiar... This is the case no matter which region you travel to. The kind of music people comprehend is familiar. Just like us, our eyes and eyebrows, our arms and legs; just as our hands resemble one another. You might discover new things when you listen to music in depth; this might be the subject of another discussion. But for instance in Anatolia, there is one hüseyini mode, one hicaz mode and one hüzzam mode. These never change, they are always there; they were formed by unknown composers, geniuses once upon a time. People made songs around these modes we name 'skeletons'. Something from here, something from there and they

Hâlbuki esas olan makam; gerisi organizasyon, düzenleme, ses ilişkileri kurma. Müzik anlayışı ne ise ya da hangi coğrafyadaysa, oradaki etkileşim ne ise neyi yaşıyorsa onu ifade etmek için yapılan düzenlemeler. Bir ağıt yazarken, hicazı seçmiş veya sabayı seçmiş mesela. Yani esas beste o makamın kendisidir. Müzik unutulur da; bu, bizim en çok yaşadığımız şeydir. Sonra günün birinde bir yerden çıkıverir onu yeni sanırız, sanki yeni bir şey duymuş gibi oluruz. Unutulması da gerekmektedir ama şöyle de bir gerçek var müzik hiçbir zaman yok olmaz. Eğer bir müzik parçası ortaya çıkmışsa hiçbir zaman yok olmaz, unutulsa bile.

■ Ya kendi besteleriniz? Onlar da mı eski?

Ben beste konusunda bir şey yaptım diyemem, çünkü mutlaka bir şeye benziyor, başıma da geldi. Uzun yıllar önce, bir şey yaptığımı sanıp, bu işlerden anlayan kişilere sordum. Tanıdık bir makamın havası olduğunu söylediler. Oradan anladım ki müziği hatırlıyorum, bir şey ürettiğimiz yok.

■ “Müzik ruhun gıdasıdır.” derler? Doğru mudur?

Müzikle oynamak eğlenceli olabilir, hayatı bile belirleyebilir, devam ettirebilir, mutluluk da verebilir, ekonomik değerler de katabilir; bunlar mümkün ama işin aslı öyle değil. Müzik ruhun gıdası değildir. Müzik doğum sancısı gibidir. Karın ağrısı, baş ağrısı, bel ağrısı, sırt ağrısı, kan dolaşımı bozukluğu, aklınıza ne gelirse, sinir bozukluğu,

laid them together and compositions took shape. However what is essential is mode; rest is organization, arrangement, establishing sound connections. Arrangements are made to express the interaction and the experience in accordance with the conception of music and region. For instance, hicaz or saba modes were chosen to compose a lament. The real composition is that mode itself. Music can also be forgotten; this is what we experience the most. Then one day we will dig it up and suppose it to be new; we feel as if we are listening to something new. It must be forgotten but in fact music never perishes. If a song is composed, it will never disappear even when it is forgotten.

■ What about your compositions? Are they old as well?

I cannot claim that I invented something new because there is no way that it does not resemble anything which also happened to me. Long years ago, I thought I came up with something new and asked those with expertise in the field. They told me that it is the melody of a familiar mode. It made me realise that I remember music, and we do not actually make something new.

■ They say “Music is food for the soul”. Do you think it is accurate?

Playing with music can be fun, it may even be a life path, it may be sustained, it may give joy, it may contribute to one financially; these are all possible however that is not the case. Music is not food for the soul. Music is like a labour pain. Anything you can think of from stomach ache, back ache, lumbago, circulatory disorder, neurosis, economic migration, all are in music however for those who just listen to music and do not reflect on it, it might be food for the soul and that is for the best. If a person reflects upon a subject, he or she might sink, and if that person hits the bottom, the bottom is loamy and they get stuck there. Of course this is a matter of choice and it is up to an individual; steeping oneself in something might determine one's life, it is a matter of choice as I said. As you go deeper, you will get lonelier and lonelier;

ekonomik göç hepsi vardır ama müziği dinleyen kişi ve ona derinlemesine yaklaşmayan insanlar için, ruhu besleyen özelliği olabilir, en iyisi de odur. Eğer insan bir konuda derine inerse batar, hani dibe de vurursa dibi balçıktır, çıkamaz. Tabii bu bir tercih meselesi hayatta, insanın kendisine kalmış, bir konuda derinleşmek hayatı belirler, tercih meselesi. Derinleştikçe yalnız kalırsınız, daha da yalnızlaşırsınız, kendinize de yabancılaşırsınız, öyle tarifsiz kalırsınız.

■ **Böyle diyorsunuz ama geçmişte müziğin tedavide kullanıldığını biliyoruz.**

Müziğin sağaltıcı tarafı olduğunu biliyorum, onları yaşadım. Bir de çocuk eğitiminde müzik, onların zekâsını ve hayatla olan ilişkilerini besleme adına çok önem taşımakta. Müziğin zekâ geliştirici özelliği var, seslerin ilişkilerini anlayan çocuklar ileride her alanda başarılı olabilirler. Bu yüzden müzik eğitimi konusunda çok dikkatli olmak lazım. Sağlıklı topluma götürebilir ve bir misyonu da var. Müzik yoksa o toplumun pek geleceği olamaz, kaybolmaya mahkûmdur. Sağlık açısından da müziğin tedavi amaçlı kullanıldığında yararı var; seslerin, titreşimlerin insan sağlığında, kan dolaşımında ve üzerimize gelen o vibrasyonun yarattığı nano değerlerde, çok atomik değerlerdeki enerjilerle, titreşim enerjisi ile hücre yapısında olan deformasyonları gidermek mümkün olabilmekte. Kan dolaşımını düzenleyebilmek mümkün ve kan dolaşımları düzgün olunca da insanların daha sağlıklı ve uzun ömürlü yaşayabilmekteler. Müziğin uyumlu sesleri, akortlu seslerin, mükemmel akortlu seslerin, tınların üretilmesi insanların üzerinde rahatlatıcı ve sağaltıcı etkiler yaratmakta, buna da inanmaktayım. Dolayısıyla hem uyumlu sesler ve ritimler ile mükemmel akortlu tınlar ve enstrümanlar olduğu takdirde hem akli başında insanlar hem de sağlıklı insanlar oluşacaktır.

Müzik sadece “lay lay lom” eğlence değil, insanın bir toplumun içerisindeki güvensizliğini giderme malzemesi olarak kullanılmalı. Daha yüksek amaçlarla

and if you get alienated from yourself, there is no definition for that.

■ **You say that however we know that music was used to treat people in the past.**

I am aware that music has a healing property, I experienced that. And in children's education, music is significant because it nurtures their intellect and their relation with life. Music improves intellect; the children who comprehend the relations between sounds may achieve anything in the future. This is why more attention should be paid to music training. It might lead to a healthy society and it also has a mission. If there is no music, that society has no future and is bound to perish. When music is used for therapy for health purposes, it is beneficial; it is possible to use sounds, vibrations for human health, blood circulation and that vibrations on nano scale, atomic energies, vibration energy can heal the deformations in cell structure. It is possible to regulate blood circulation and people lead healthier and longer lives when they have proper blood circulation. Producing harmonious sounds in music, tuned and perfectly tuned sounds, tunes have relaxing and healing effects on people, and I believe that. Therefore harmonious sounds and rhythms, and perfectly tuned sounds and instruments will make people both rational and healthy.

Music is not just “tralala” fun, one must benefit from music as a means

kullanılsa çok daha büyük faydalar sağlayabilir. Müziğin eğlence unsuru da vardır tabii onu da es geçmemek lazım. Onu da dozunu kaçırmadan yerinde, zamanında kullanmanın da etkileri olacaktır. Müzik hatırlamak, müziğin bir parçasını hatırlıyor olabilmek çok önemlidir. Onu tekrar edebilmek veya bir arkadaşınıza veya birisine şöyle bir müzik duydum diye mırıldanabilmek çok büyük bir beyin fonksiyonudur. Bunu geliştirmek, müzik parçalarını hatırlamaya çalışmak tüm insanlara önerilir; özellikle çocuklar için bunu yapmak lazım, onların hafızalarını geliştirmek açısından, hayata daha geniş bir açıdan bakabilmeleri açısından.

■ **Siz birçok müzik aleti açısından virtüöz olarak anılıyorsunuz. Çaldığınız aletlere tam anlamıyla hükmedebiliyor musunuz?**

Bir müzik aletine hükmedemezsin, müzik aleti seni her zaman yener, bunun için onunla yarışmamak lazım. Bu aslında bir çürümedir: hayatını kaybeder insan, çocukluğunu yaşamaz, psikolojisi bozulur, asosyal olur, hiç kimseyle ilişki kuramaz ve neticede hiçbir zaman mutlu olmaz. O alet de onu hep yener. Çok yetenekli insanlar var. Onların da o aletleri veya o müzikleri başardıkları sanılıyor ama öyle değil. Onun için yetenekli çocuklarınız varsa onları destekleyin ama hayattan koparmayın ya da

to overcome one's insecurity in the society. It will be more helpful if it is used for higher purposes. Of course there is an entertaining aspect to music which should not be overlooked. There are benefits of using it at the right place and time without overdoing it. Remembering music or a part of it is very important. It is a great brain function to repeat a song or hum it to a friend or someone after you hear such a melody. It is recommended to all to improve this skill and try to remember music pieces; we should practice that especially with children to improve their memories and for them to look at life in perspective.

■ **You are considered a virtuoso of numerous musical instruments. Do you have perfect control over the instruments you play?**

You cannot control a music instrument, the instrument always beats you; this is why you should not compete with it. This is a decoy, indeed: one misses out on his or her life, does not live one's childhood, gets depressed, becomes antisocial, cannot communicate with anyone and as a result, can never be happy. The instrument always beats the player. There are very talented people. They are thought to have mastered that instrument or music but that is not the case. So if you have talented children, support them but don't let them get detached from life or miss on their

çocukluklarından koparmayın. Hani su kendi yolunu bulur hesabı, zorlamamak lazım. Bu zararlı, çok ego-santrik, acayip bir nefis problemidir aynı zamanda, yazık olur çocuklara.

■ Farklı bir boyuta geçecek olursak, hep dert ve hüznü mü var bizde?

Eğlenceli şeyler, neşeli şeyler çalamıyorum ya da öyle bir müzik çıkmıyor maalesef benden. İstesem, zorlasam çıkar ya da taklit edebilirim. Ama bu doğal olmaz, o yüzden hep çekinirim konserlerde veya herhangi bir yerde. Çünkü çok eleştirildim yok mu şöyle neşeli, hareketli bir şey diye. Hatta kızanlar olmuştur.

Bilmiyorum bu albümlerden elinize geçenler var mıdır yok mudur? Kapaklarında zaten nasıl bir psikolojide olduğumuz, ne gibi problemlerimizin olduğu çok belirgindir. Hep kaçamaktır, yani kaçış vardır. Bir gizemi vardır, utanma vardır. Pek neşe yoktur, gizli bir neşe vardır öyle söyleyeyim, hüznünlü bir neşe vardır. Sonra ben niye müzik yaptığımı, altmış bir yaşındayım, çok yakın zamanda anlamaya başladım. Meğerse eksikliğimi gidermek için yapıyormuşum, yani bende bir eksiklik varmış onu tamamlamak için bir çaba, başka bir şey de değil. Sonunda öyle bir düşünceye vardım. Keyif için, meşhur olmak için, ünlü olmak için, en iyi ben çalarım için... Aklınıza gelebilecek her şeyi sıralayın.

childhoods. Just as the water finds its path, you should not push them. This is a harmful, utterly egocentric, odd personality issue at the same time; it is a shame for the kids.

■ Switching into another subject, are we constantly troubled and sad?

Unfortunately, I cannot play entertaining or fun stuff or I cannot produce such music. If I want and push myself to do that, I could or at least I can imitate. However that would be unnatural, and this is why I refrain from it in my performances or other places. I have been criticised so much because I cannot play something dynamic or fun. There were even those who got upset with me.

I do not know if you have listened to all my albums. Our moods and issues are very apparent on the album covers. These are invariably evasive, so escapism is in question. It is mysterious, shy. It is not very cheerful yet there is a hidden joy so to speak, a sad joy. I am sixty one years old and I have just recently realised why I have been making music. It turned out that I have been doing it to fill a gap; so there was something missing and I have been making efforts to compensate it, and nothing else. This is what I came up with in the end. For pleasure, to acquire fame, to become known, to be able to say that I am the best... List anything that comes to your

Onları geçtikten sonra bana tek şey kalır. “Bende eksik bir şey var, eksikliğini hissettiğim bir şey var ve müzik galiba, onu tamamlamak için.” diye bir neticeye vardım.

■ **Peki, müziği objektif olarak tanımlarsanız...**

Ben müziğe ses işçiliği diyorum. Eğer bir anlatım varsa o zaman müzik sesleriyle resim çekmek diyorum. Ortaya ne çıkıyor bilinmiyor, ben böyle görüyorum. Şuraya bakınca şu mavi rengi belli bir frekansta görüyorum ben ama siz onu belki başka bir ışıktan başka türlü görüyorsunuz. Zaten aynı görmemiz mümkün değil çünkü yerlerimiz farklı. Ancak sen benim içimde olursan, aynı gözle bakarsan aynısını görürsün belki. Onun için farklı herkesin algılaması. Bu alanda farkı kıyaslamamak, tartışmamak, olduğu gibi kabul etmek lazım. Beğenirsiniz beğenmezsiniz artık size kalmış ama kıyaslamamak lazım. “Şu müzik iyidir bu kötüdür.” tartışması hiç gerekmez, sorun yaratır. İnsanları üzer bu tartışmalar.

■ **Müzik haricinde uğraştığınız başka bir alan var mı?**

Müzik icraat şeklinde değil ama bütün zamanımı, kafamın içini meşgul eden bir şey ya da her şeyi ona dönüştürüyorum. Resim yapmayı severim rahatlamak için, ondan sonra doğayı severim, tabiata yakın durmaya

mind. But one thing remains after all. I came to the conclusion that “There is something missing in me, I feel the absence of it, and I think music is to compensate for that.”

■ **So how would you define music objectively?**

I call music sound labour. If there is an expression, I call it taking photographs with sounds. You can never know what will emerge, this is the way I see it. When I look there I see blue at a certain frequency but maybe you perceive that differently due to light. It is already impossible to see the same thing because we stand at different points. However you can see the same thing if you are inside me and look through the same eyes with me. Therefore every single person perceives things differently. One should not make comparisons or discussions, and accept that as is. You like it or not, it is up to you but you should not compare. The discussion “this music is good and that is bad” is unnecessary and causes problems. This upsets people.

■ **Is there anything else you take interest in other than music?**

Music is not a business but it something that takes up all my time and keeps me occupied, or I transform everything into music. I like to paint to relax, I like nature and try to stay close to nature. There is not much other than music. I like building musical instruments, I get inspired by toys for instance. Currently, I am working on a design which perfectly fits my body shape, so

çalışıyorum. Fazla bir şey yok müziğin dışında. Müzik aletleri yapmayı çok seviyorum, oyuncak gibi esinlenmelerim var. Vücudumun şekline uygun tasarımlar yapıyorum şu an, kolay çalayım diye, tembellik olsun diye.

■ Bunları yaptığınız bir atölye var mı?

Yok, kendi yerim yok. Bir şeylere ulaştıktan sonra evde bir yerlere oturuyorum, ince bir şeyin, bir halının üstünde ama bir atölyem yok. Mesela çok eskiden çocukken keman çalardım ama ergonometrisi tuhaf bir alet. Aslında “sine kemarı” diye bir şey vardır göğse dayanıp çalınan, belki bilirsiniz. Kemanı görürsün, duyarsın çünkü çene kemiği ile omuz arasına sıkıştırılıyor. Çene kemiği ile göğüs kafesi, omuzla birlikte sazı çaldığınız zaman rezonansa geliyor. Bu, tabii kemancılar için önemli bir özellik; çünkü kemanı sadece iyi çalmak yetmiyor. Göğüs kafesinin ve kafatasının içinde eğer o rezonans oluşmuyorsa o kemancının tonu istenildiği şekilde olamıyor veya tersi, o rezonansı bulan kişi avantajlı oluyor, güzel ton çıkarıyor. Vücut da tınıyor yani kemanda, öyle bir özellik var. Bazı nefesli sazlarda da bu vardır. Diğer telli sazlarda da dokunmanın, dokunma biçiminin, dokunduğunuz yerin tınıya etkisi vardır ama kemanda çok belirgin göğüs kafesi ve kafatasının tınması olayı var. Bu da rengi çok değiştiriyor eğer “absolute” bir kulağınız varsa yani doğuştan mutlak bir duyuma sahipseniz... Ki bazı insanlar öyle geliyor dünyaya, hediyeyle geliyorlar. Yanlış ses veya intonasyon onlarda şok etkisi yapar. Kazara, o kişi kemancıysa hayatı çok zorlaşır, çok sinirli bir insan olabilir gibi de bir detay var.

that I can perform more easily, because I am lazy.

■ Do you have a workshop to build those?

No, I do not have my own atelier. After reaching a certain point, I sit somewhere in my house, on something thin, on the carpet but I do not have an atelier. For example, I used to play violin as a kid but it has an odd ergonomics. In fact, there is an instrument called “chest violin” and you play it by leaning it against your chest, maybe you know that. You see and hear the violin because you place it between your shoulder and jawbone. Jawbone and rib cage resonate with the shoulder when you play the instrument. This is of course a major property for violinists; because playing violin well does not suffice. If that resonance does not occur in rib cage or skull, that violinists cannot attain the desired tune or vice versa who achieves resonance become advantageous and produces a fine tune. Violin has such a property that the body resonates with it. This is also the case for some wind instruments. In other string instruments, how you strike and where you strike has effect on the timber however in violin, there is an apparent resonance in rib cage and skull. This greatly alters the tone if you have “absolute” ear which means you have perfect hearing faculty from birth... This is how some people are born, with this gift. Wrong note or intonation has a shocking effect on them. If that person is a violinist by chance, his or her life becomes very difficult and might become an edgy person. There is also that.

PENCERE Mİ, *Duvar mı?*

WINDOW OR WALL?

 Ömer Erdem İstanbul Modern

İstanbul Modernde açılan *Habitat* sergisi, yerinden olmanın, yerleşmenin ve yerleşememenin fragmantal sunumlarıyla izleyiciye göz kırıyor.

'The Habitat' exhibition opened in İstanbul Modern gives the audience a sign through fragmantal representations of being displaced, settling and not being able to settle.

İnsanlığın tarihi, yerinden olmanın ve yerinden etmenin de öyküsüdür. Kadıköy'den Karaköy'e geçtiğim vapurda, bunu düşünüyorum, bir yandan da sosyal medyada dolaşan gönderileri, paylaşımları gözden geçiriyorum. Dünyamız, bir süredir, adına "terör" denilen bir yerinden etme çılgınlığına kapılmış sürükleniyor. Akdeniz, Afrika ve Orta Doğu tarihin belki de en köklü ve yoğun yerinden olma hareketine sahne oluyor. İnsan insanı tehdit ediyor, zamanda ve mekânda kurulmuş hafıza, kültür bombaları ve modern silahlarla yerle bir ediliyor. Bir tür açık ve açıktan bir barbarlık bu. Böylesi bir manzarada *Habitat*, sadece bir yerleşim ve kentleşme sorunu değil daha da derinleşen ontolojik bir soruya dönüşüyor.

İstanbul Modern'de açılan *Habitat* sergisi bu bağlamda, yerinden olmanın, yerleşmenin ve yerleşememenin fragmantal sunumlarıyla izleyiciye göz kırıyor. "Bir organizmanın yaşadığı ve geliştiği yer anlamına gelen habitat, yaşamın temel devinim ve çatışmalarının sahnesini tanımlayan kavramlardan biri." olarak sunuluyor. Buradaki anahtar kelime devinim ve çatışmadır ve dünyadaki bugünkü görünümü tamamıyla olumsuzdur. Sanatın ve sanatçının "habitat"a bakışı, yorumu, eleştiriyi ve çelişkiyi işaretler. Kürşat Bayhan, Kerem Ozan Bayraktar, Zeynep Güler, Görkem Ergün ve daha nice sanatçı, objektifini, bir yönüyle "habitat terörüne" doğrultur. Onu

The human history is at the same time the story of displacement and being displaced. On the ferry I took from Kadıköy to Karaköy, I was reflecting on this while reviewing the posts and what is shared on the social media. Our world is drawn into a displacement craze called "terror" for a time now. Mediterranean region, Africa and Middle East have been witnessing maybe the most radical and intense displacement movement in the history. People threaten one another, and a memory established here on the world is destroyed by cultural bombs and modern weaponry. This is openly and explicitly barbaric. In such a spectacle, 'Habitat' becomes more than an issue of settling and urbanization, and transforms into a deepening ontological question.

'Habitat' exhibition opened in İstanbul Modern gives the audience a sign through fragmental representations of being displaced, settling and not being able to settle in this regard. It is presented as follows: "Habitat meaning 'the area

◀ Zeynep Beler'in *Konaklar* isimli çalışması.

◀ Work titled 'Mansions' by Zeynep Beler.

tutar. Sıkıştırır ve yorumlar. Bugün, Türkiye üzerinden sunulan perspektif, gelişime, çatışmaya, çelişkiye, kentleşmeye ve sanayileşmeye açık bütün ülkeler için geçerlidir. Habitat küreseldir.

“Yaşam alanları güncel koşulların baskısı altında yeniden kurgulanıyor.” bu doğru. Ancak, kurguda temel bir sapma var, o da doğadan ve hızla insandan kopuştur. Burada ilginç olan, sanatın kopuşu ve çelişkiyi kayıt altına alırken dahi, estetik olana çıpılanmasıdır. Çünkü sanatın ereği, insanda oluşacak yüksek etkiyi her zaman kendi doğasına bağlı kalarak üretmesidir. Sergideki her bir alan, mikro okumalara ve oradan basamak basamak sosyal ve ekonomik güncellemelere evrilebilir. Görkem Ergün’ün, dışarıdan, ilk algıyla yaklaşıldığında estetize edilmiş, gerilmiş derileri, György Konrad’ın; “Kanlı ete alıştığınız gibi iktidara da alıştınız.” sözüyle birleştiğinde gerilimin doruğuna çıkar; mikro estetik, habitattaki temel yaralanmaya dönüşür. İzleyiciye düşen, kendi zevk algısına göre detaydan genele ya da genelden detaya inmektir. Ki böylece izleyici, kendi içindeki habitata varacaktır. Dayatan değil, âdeta bile isteye kendisini geri çeken, abartısız resimler var bu yüzden. Özgürlük saklı erek belki. Akdeniz’e inenler, Ermenek civarındaki

▲ Ali Taptık’ın *Bir Bittki Örtüsüne Doğru* adı verilen işi. Görkem Ergün’un *Yağma* adlı eseri (altta).

▲ Work titled ‘Towards a Vegetation’ by Ali Taptık. ‘Pillage’ by Görkem Ergün (below).

inhabited by an organism which the organism thrives in’, is a concept that defines the stage of fundamental dynamics and conflicts of life”. Keywords here are dynamic and conflict, and the current outlook is entirely negative. Art’s and artist’s view and interpretation of “Habitat” marks criticism and conflict. Kürsat Bayhan, Kerem Ozan Bayraktar, Zeynep Güler, Görkem Ergün and many more artists, point their lenses to “Habitat terror” in a sense. It holds, clenches and construes it. Today, the perspective presented over Turkey applies to all countries open to development, conflict, urbanization and industrialization. Habitat is global.

“Living spaces are reconstructed under the pressure of current circumstances”, that is correct. However there is a fundamental deviation in the construct and that is rapid disengagement from nature and humanity. It is intriguing that art is anchored to what is aesthetic even in recording disengagement and contradiction. Because the aim of art is influencing people deeply by constantly staying connected with its own nature. Each section in the exhibition may evolve into micro constructions, and from there gradually to social and economic updates. From outside, at first glance when Görkem Ergün’s aesthetically stretched skins are viewed accompanied by György Konrad’s quote “You’ve acquired a taste for power, like the taste for rare meat.” tension culminates, and micro-aesthetic turns into the main trauma in habitat. The part audience plays, is to proceed from micro to macro and vice versa according to personal taste. And this way audience will arrive in habitat within themselves. This is why plain paintings are not imposing anything, they almost wilfully

kayalara serpilmiş güvercin yuvalarını ve eski mağaraları bilirler. Tabiata işlenmiş bu zaman gözleri, bakanlarda hayranlıkla birlikte tematik bir uzay da oluşturur. Bu bilgiyle, Kerem Ozan Bayraktar'ın, duvarlardan, bina aralarından derlediği "Klimalar" sunumu, sizi yaralı bir yüze yaklaştırır gibi yaklaştırır. İlk şaşırır, sonra da sizi titreten barbarlığın çekimine kapılırsınız. Güvercin yuvalarına, içinizden çıkan iyilikle benzettiğiniz bu klima yarasaları, habitat olarak soluduğumuz evrenin yapay canavarları gibi örümcek olmuş duvarları doldurmuştur. Ve bu bir pencere değil duvar duygusudur.

Tam da buradan yürüdüğünüzde, Neslihan Koyuncu'nun öylesine çekilivermiş gibi gözükten fotoğrafları, ayağınıza takılır sizi sendeleter. Logar kapakları sadece şehrin pis sularını içine almaz bir tür

shy away from the viewer. Maybe the hidden purpose is liberty.

Those who travel to Mediterranean Region, are familiar with the pigeon-holes scattered around the cliffs in Ermenek and the ancient caves. These eyes of time engraved in the nature, invoke admiration in the viewers as well as a thematic space. With this in mind, Kerem Ozan Bayraktar's "Air-Conditioners" presenting air-conditioners from walls and alleys, bring you closer to a scarred face. First you feel astonished, however you gravitate towards the barbarism which makes you quiver. These air-conditioner bats you liken to pigeon-holes with the kindness of your heart, are now filling the walls as spiders like the superficial beasts of this universe we breathe in as our habitat. And this is evocative of a wall, not a window.

Passing by here, you stumble on Neslihan

gelecek ihtimalini de vurgular. Yığın yığın çöp torbaları, çatıları çökertircesine mantar gibi türemiş çatı ısıtıcıları, aynı sese yaklaşır. Habitat, değişim, alarm zillerini çalmaktadır. Beril Gür'ün *Evden Sokak* fotoğrafları da her ne kadar kendi içinde görsel cazibe uyandırırsa bile, tatlı bir zehir gibi, estetik uzayın içindeki büyük çelişkiyi bize gösterir. En çarpıcı işlerden birisi de Çağlar Kanzık imzasını taşıyor. Şimdi yerinden edilmiş, eski Bayrampaşa Cezaevinin kalıntılarından yola çıkarak, başka tür habitat sayılabilecek "mahkûmluk"ların peşine düşüyor. Kale direkleri ve onların çerçeveye aldığı renk ve biçim uzayları, metafor olarak, özgürlük ve yıkım kavramına indirgeniyor. Hemen onu takip eden, hafriyat görselleri de zaten bu "yığın"ın efekti gibi.

Kürşat Bayhan'ın fotoğraflarına, özellikle bakmak gerekiyor. Zaman antolojisti ve sosyal kamera gözü sayabileceğimiz Bayhan, daha önce Küçükpazar semtinden hareketle, habitatın kurgusunu kendisinde yorumlayıp işletmişti. Sadece, vesikalık fotoğraflardan oluşan çerçeveye baktığımızda, taşradan şehir taşrasına gelmiş ve burada kültürel, sosyal ve fizik-

▲ Gündüz Kayra'nın *Ege 1990-2000* adını verdiği çalışma *Habitat* sergisinde yer alıyor.

▲ Gündüz Kayra's work 'Aegean 1990-2000' is displayed in the exhibition 'Habitat'.

Koyuncu's seemingly casual photographs and stagger. Manhole covers do not only suck city's polluted water in but also point to a certain future. Piles of trash bags, roof heaters popping up like mushrooms almost collapsing the roofs, draw near to the same sound. 'Habitat' rings change and alarm bells. Beril Gür's 'Street from the House' photographs, although visually charming within themselves, reveal the great paradox in the aesthetic space like a sweet poison. One of the most striking works is by Çağlar Kanzık. Setting off from the ruins of the old Bayrampaşa Prison now removed, he chases the "sentences" which can be perceived as some kind of habitat. Goalposts and colour and form spaces framed by these, metaphorically boil down to concepts of liberty and destruction. The excavation images that follow are like the effects of this "destruction".

One must pay special attention to Kürşat Bayhan's photographs. Bayhan we may consider a time anthologist and a social camera eye, had previously set off from Küçükpazar district and dealt with habitat construct through interpreting it. When we observe the frame featuring only portraits, it is possible to watch the story of subjects

sel habitat kurmuş öznelerin öyküsünü izlemek mümkün. Duvara asılmış, ölü doğa önünden, yaşarmış gibi ölümüne pinekleyen insanlar, daha başka nasıl gösterilebilirdi? Bu bağlamda içeriye bakan gözle dışarıdan bakan göz, değişim ve çözülüşün ritmine aşına olabilir.

Şimdi geriye çekilip, kıraç araziye yayılmış keçi sürüsüne bakmanın vaktidir. Oğuz Karatürk, bu fotoğrafıyla insanın kendi eliyle sadece kendisinin geleceğini değil, diğer canlı türlerinin de hayatını tehdit ettiğini gösterir. Estetik çarpıcılık, temanın ateşinde erir. Barbaros Kayan ise sanki Meksika'ya objektif doğrultmuşçasına, öylesine canlı resimler sunar ki bize, 1970'lerden bu yana, içimize çöken habitatı, insani olanın yüz çizgilerinde toplar. Yıkım, pervasız ve kendi kanunlarını işlete işlete ilerler, rüzgârın uğultusu, bulutun ağış, boş bir koltuğa oturur, görülmez olur.

Desislava Şenay Martinova, geceyi, onun ritmini ve renklerini dert edinir. Gece aç bir canavar, etçil ve obur bir sırtlan gibi kadın bedenine abanır. Son kareye özellikle koyduğu, eli tüfekli, şalvarlı kadın, efektle flulaştırılır ve gelecek muğlaklaştırılır. Şimdi terör, insanın yüreği ile aynı hizaya gelmiş, yıkılmakla ayakta kalmak arasında soluyan, canlı ve gerçek bir habitatır. Pencere mi duvar mı olacak, o duyguların ve duyarlıkların gücüne bağlıdır.

who moved to city's provinces from the country and established a cultural, social and physical habitat here. What else could these people hang on the wall before the dead nature, who slumber to death as if it is living, suggest? In this context, when the eye that looks inside views from the outside, it might get acquainted with the rhythm of change and disintegration.

Now it is time to take a few steps back and observe the goat herd over the barren lands. With this photograph Oğuz Karatürk points out that humanity threatens not only its own kind but also the survival of other species. Aesthetic intensity melts in the fire of the theme. Barbaros Kayan presents us with such vivid images as if he aimed his lens at Mexico, he gathers the habitat which has been collapsing inside us since 1970s on the facial lines of what is humane. Destruction proceeds blatantly, enforcing its own laws; the bluster of the wind, rise of the cloud take an empty seat and become invisible.

Desislava Şenay Martinova cares for the night, its rhythm and colours. Night leans over the female body like a hungry beast, a carnivorous, ravenous hyena. The woman in the last frame, wearing a salwar with a rifle in her hand, is blurred by effects and the future is made obscure. Now terror is at the same level with human heart, it is a breathing, living, real habitat between obliteration and survival. Will it become a window or a wall? That depends on the strength of feelings and sentiments.

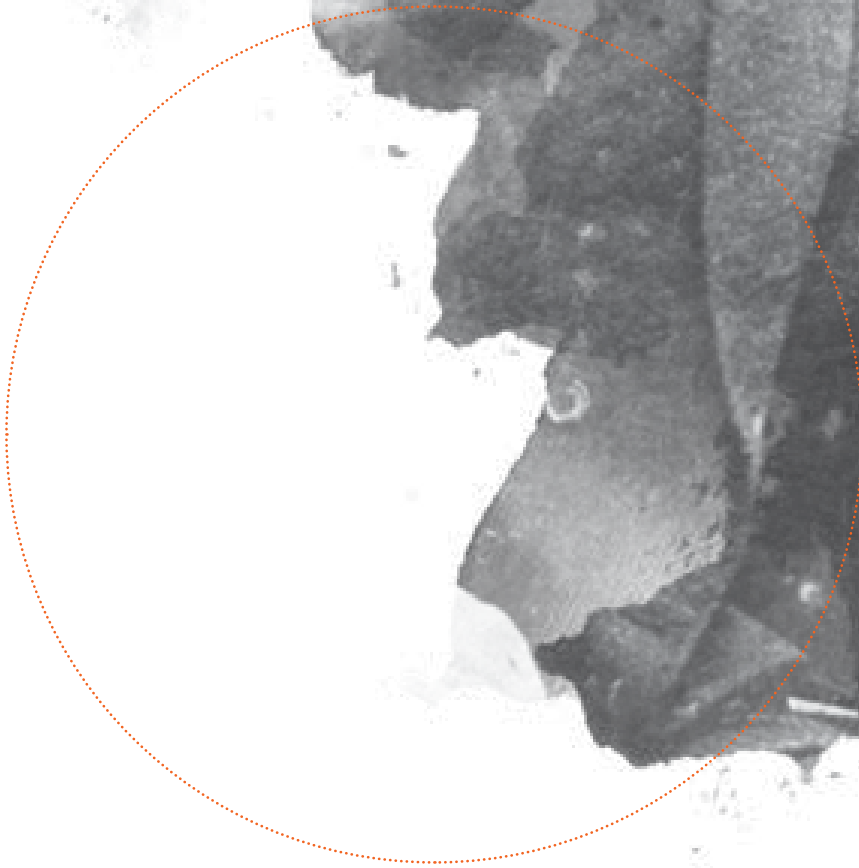
► ZİYARET İÇİN
Habitat Sergisi

Salı-pazar: 10.00-18.00
Perşembe: 10.00-20.00
Pazartesi: Kapalı
Bilet: 25 TL (indirimli 14 TL)
www.istanbulmodern.org

► Visit

Habitat Exhibition

Tuesday-Sunday: 10 AM-6 PM
Thursday: 10 AM-8 PM
Monday: Closed
Ticket: 25 Lira
(14 Lira Discounted Fee)
www.istanbulmodern.org

BAŞLIKLAR Titles

- **Sahnesi Olmayan Adam: Mehmet Akif** A Man Without A Stage: Mehmet Akif
- **1 Albüm 3 Kitap** 1 Album, 3 Books

SAHNESİ OLMAYAN ADAM

Mehmet Akif

A MAN WITHOUT A STAGE

**Bir hazan mevsiminde, gün batımında neşet etmiş;
neredeyse bir milletin vicdanı olmuş ama her nedense gizli
inen yaş gibi, sessizce yaşamış bir adam: Mehmet Akif Ersoy.**

A man who came into existence in the season of autumn,
became the conscience of almost an entire nation, but for
whatever reason, lived alone like a tear rolling quietly:
Mehmet Akif Ersoy.

“Seller gibi vâdiyi enînim saracakken/Hiç çağlamadan, gizli inen yaş gibi
aktım./Yoktur elemimden şu sağır kubbede bir iz;/İnler “Safahat”ındaki
hüsran bile sessiz!” (Mehmet Akif)

Her uzvu üzüntü girdabında sarsılan “sahnesiz”, sessiz, minnetsiz bir adam.
Bir hazan mevsiminde, gün batımında neşet etmiş; neredeyse bir milletin
vicdanı olmuş ama her nedense gizli inen yaş gibi, sessizce yaşamış bir
adam. İstiklal Harbi’ni verecek olan Türk Ordusu’na ithafen, Ankara’daki
Taceddin Dergâhında kaleme aldığı şiiri, günümüzden 95 yıl önce Türkiye
Büyük Millet Meclisinde okunduğunda büyük takdir ve heyecanla alkışlanarak
Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal marşı kabul edilen Mehmet Akif Ersoy.

“As my woes ready to wrap the valley like floods / Without ever gushing, I flowed like
a secret tear. / No trace of my sorrow exists in this insulated dome, / Even the dismay
in my ‘Phases’” wails silently! “(Mehmet Akif)

A man whose every limb shakes in a vortex of sorrow, “without a stage”, without a
sound, without obligation. A man who came into existence in the season of autumn,
became the conscience of almost an entire nation, but, for whatever reason, lived
alone like a tear rolling quietly. Mehmet Akif Ersoy, whose poem, penned in the
Tajuddin Monastery in Ankara during the War of Independence, was received with
great admiration and excitement when read 95 years ago in the Grand National
Assembly of Turkey, to be accepted as the national anthem of the Republic of Turkey.

How can a man who possesses all the melancholic lights of the dusk and portrays
them cradled in his fist like amber of coal not have a stage? Isn’t what boils in his
heart the whole stage, or, more appropriately, isn’t his heart the stage? The entire

◀ Bağcılar'da Mehmet Akif Ersoy Kültür Sanat Merkezi ve Müzesi bünyesinde bulunan Taceddin Dergâhı, Ankara'daki orijinalinden yola çıkılarak inşa edilmiş.

◀ Taceddin Mevlevi Lodge under Mehmet Akif Ersoy Culture Arts Centre and Museum in Bağcılar, was built based on the original lodge located in Ankara.

Grup vaktinin bütün hüznünlü ışıklarına sahip ve o ışıkların hepsini bir kor hâlinde avuçlarının içine alarak resmeden, duyumsayan bu adamın nasıl olur da sahnesi olmaz? Bütün sahne, daha doğrusu sahnenin kendisi değil midir yüreğinde kaynayan? Bütün çelişki de burada, bu ikilemedir. Gerçekten de bütün sahneyi sırtında taşıyan bu adamın kendisi yoktur ortada. Yalın, düz bir görüntü, hatta karaltı (gölgeler) vardır sadece. Kendisi de öyle inanmıştır. “Sessiz yaşadım, kim beni nereden bilecektir!” diye mırıldanır. Toprakta gezen bir gölgedir, o kadar! Gerçekte de öyle midir? Bir gölge midir toprakta gezen, yoksa bütün bir insanlık vicdanını tek bir sorunun cevabına, Roma’dan kaçan Havari Piyer’in Apienne yolunda karşılaştığı İsa Peygamber’e sorduğu “Quo Vadis Domine?”* sorusunun cevabına yüklemek isteyen bir mustarip midir Mehmet Akif?

Vefatının 80. yılı da kendi gibi “sessiz” sedasız gelen Akif her ikisi, belki de daha fazlasıdır. Çünkü sadece bir sanatkar değildir o. Hem mevzunun kendisi hem

📷 Bağcılar Belediyesi/Bağcılar Municipality

contradiction is here, in this conundrum. The man who shoulders the entire stage is truly missing here. A bare, stark sight is all that exists, or even darkness (shadows). He believes so himself. “I lived quietly, who would know of me, how!” he murmurs. He is a shade who roams the Earth, that’s all! Is it really so? Is he a shade that roams the Earth, or is Mehmet Akif a stricken who wants to mount the entire human conscience on the answer to one question, the question Peter the Apostle asks when he meets Jesus Christ on the Appian Way while fleeing Rome: “Quo vadis, Domine?”*

Maybe Akif, whose 80th death anniversary, like him, came quietly, is both, or more. Because he is not just an artist. At once, he is the question, the witness, and the man who sets the décor all over again. The great composer of Turkish music, Cinuçen Bey, points to this, this uninterrupted relationship between the art and the artist, the contradiction in this process as if trying to rise to what is beyond life, when he notes in an article he writes on ‘The Sound System of Turkish Music’: “To take advantage of all the offerings of that wonderful auditory revelry we somewhat condescendingly pass over as “monophonic” is almost as hard as taking advantage of all the offerings of the Sun. Just as, in Evgeny Pozdniakov’s words, “the observer has to identify with the observed” to study properly subatomic particles, we too have to become as small as the coma crumbles we never get to write about when the plain magnificence we write on this single portrait is being investigated.” Art is a little bit like this, something whose harmony is fleeting, always searched for. After all, it is the human dealings with art which incidentally results in the discovery of a path, many paths to God through observing

tanığı hem de bütün dekoru yeni baştan hazırlayan adamdır. Çinuçen Bey, Türk müziğinin o büyük bestekârı Türk Müziğinin Ses Sistemine dair yazdığı bir yazıda; “Tek ses’ adıyla biraz da küçümseyerek geçiştiriverdiğimiz o muazzam ses cüm-büşünün bütün imkânlarından faydalanmak, âdeta güneşin bütün imkânlarından faydalanmak kadar zordur. Atomaltı parçacıklarını hakkıyla inceleyebilmek için, nasıl, Yevgeni Pazdnyakoff’un ifadesiyle ‘gözlemciyle gözlemlenen şeyin özdeşleşmesi gerekiyor’ ise tek porte üzerine yazdığımız bu yalın ihtişam incelenirken de, o bir türlü yazamadığımız koma kırıntıları kadar ufalmamız şarttır.” derken, biraz da buna, sanatla sanatkâr arasındaki bu kesintisiz ilişkiye, bu büyük işlemin sanki hayatın maverasına yükselmek istermiş gibi olan büyük çelişmesine işaret eder. Sanat denilen şey biraz da böyle bir şey, ahengi tam olarak bir türlü bulunamayan, sürekli aranan bir şeydir. Zaten insan da sanatla iştigalin sonunda, tabiata, oradaki uyuma, formla içerik arasındaki o muazzam ahenge bakarak, Allah’a doğru giden bir yol, yollar bulur kendine.

Akif, *Bülbül* şiirinde “Ağaçlar, taşlar ürpermişti, gûyâ sûr-ı mahşerdi!” mısrasıyla bütün varlığı koroya dâhil eder. O hüznü Ankara akşamlarında, Taceddin Dergâhında bütün o ıstırapın hedefi kendisidir. Sanki bütün bir cemiyet, hatta ürperen bütün bir varlık, sanatkârın her bir zeresinde konuşmaya başlamıştır. Aslında sadece bu da değil, bütün bir hayat Akif’in eserindedir. Sezai Karakoç bir yerde onun için “Edebiyatımızda onun kadar hayatı şiire ve şiiri hayata sokmuş şair yoktur.”

▲ Mehmet Akif Ersoy Kültür Sanat Merkezi ve Müzesinden detaylar.

▲ Details from Mehmet Akif Ersoy Culture Arts Centre and Museum.

nature, its balance within, that tremendous harmony between form and content.

Akif involves the entire existence in the chorus in his poem ‘Nightingale’ with the line “The trees, the stones were spooked, as if it were the last trump!” In those rueful nights in the Tajuddin Monastery in Ankara, he is the sole target of all that suffering. It is as if an entire society, even the entire shuddering existence, has started speaking in each granule of the artist’s being. In fact, not only this, but an entire life is in the work of Akif. When Sezai Karakoç says somewhere that “no other poet in our literature has put so much life in poetry and poetry in life,” he expresses this. Even though the “life” here is the life of the present time, history also has gathered in the present with all its sediment,

▲ Mehmet Akif, Mısır seyahati sırasında Abbas Halim Paşa ile birlikte.

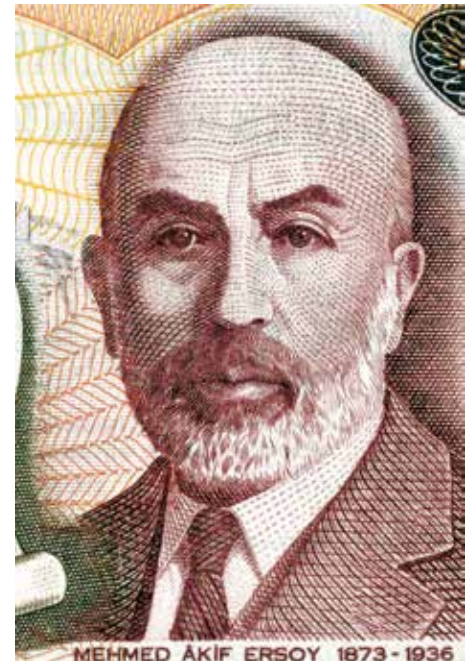
▲ Mehmet Akif with Abbas Halim Pasha during a trip to Egypt.

derken bunu ifade eder. Fakat buradaki “hayat” her ne kadar şimdiki zamanın hayatı olsa da tarih de bütün birikintileriyle gelip şimdiki zamanda toplanmış, orada kendine yer bulabilmiştir. Bu yüzden olacak ki “Benim de kalb-i harâbımda duyduğum hicran/henüz duyulmadı mızrâbımın lisanından.” diyerek, sözü sanatının da ötesine, ıstırapının çağrısına bırakır. Kendisi, tam da bu yüzden hem sahnede, her yerde; hem de sahnenin dışında, hiçbir yerededir.

Akif’in biçare gölgesi, ondan ayrıldığının farkında olduğu içindir ki hem sıfırdır hem de “bir”. Zaten varlık da sıfırla bir arasındaki bir ilişkiden ibaret değil midir? Hu zamirinin tahtında kâh görünen kâh sırta kadem basan anlık bir pırıltı, bir Tanrı parçacıdır insan! Ondandır emanet, ondan bir esintidir kimliğimizin sırrı. Ah! Ne ıstırap, çekilen. Kelimenin hakiki anlamında bütün afak kararmıştır ve mustarip kendisini nihai çıkış noktasına vermiştir. Yolda, kim bilir kaç defa “Şu hâlde nereye gidiyorsunuz!” sorusu kendisini kuşatmış, kaç defa vicdaniyla yaka paça olmuş, kaç “Quo Vadis” yaşamıştır içinde. Nihayet bütün bu gelgitler sonucu içinde kristalize olan değerler onu bambaşka bir ufka, saf değerler dünyasına götürür, bir ahlak abidesi yapar. Oradan da Tanrı’yla ilişkiye girer ve devşirdiği buket buket çiçekleri tekrar topluma, içinden çıktığı

and found itself a place. This must be why he says that “The sorrow I feel in my ruined heart / Has not been heard from the language of my pick”, thereby abandoning the word beyond even art, to the call of suffering. He is, precisely for this reason, both on the stage, everywhere, and off the stage, nowhere.

Akif’s wretched shade is both a zero and a “one” because it knows he is severed from him. Doesn’t existence, after all, consist of a relationship between zero and one? Mankind is a God particle, a shimmer that vanishes and reappears on the throne of the interjection “Hu!” The secret of our identity is a breeze, an heirloom from there. Alas! What torment this is. The entire horizons have literally gone dark and the sufferer has dedicated himself to the ultimate exit. Who knows how many times he has braced himself with the question “Where are you going like this?”, how many times he has wrestled with his conscience, how many “Quo vadis”s he has gone through! Finally, the crystallized values after all the tide has carried him to an altogether different horizon, a new world of pure values, makes him a paragon of virtue. There he communes with God and he returns the bouquet of flowers he has gathered to the society, that community he emerged from. After all art feeds on that great tension between pure virtue and its countless manifestations on Earth. When the artist’s work is examined, one sees that he revolts against a sea of

cemiyete sunar. Zaten sanat da gıdasını, saf erdemle onun yeryüzündeki sonsuz şekilleri arasındaki o büyük gerilimden alır. Sanatçının eserine bakılırsa bütün bir varlık ve mesafe denizine isyan ettiği görülür. Prizmanın her köşesini aydınlatmak ve oradan yeni şekillere ulaşmak ister gibidir. Bunu yapmakla sadece kültürü yeniden şekillendirmez, aynı zamanda zaman ve mekânla birlikte en özel, gizli demlerde devşirdiği göksel armağanlarla ulusunu yeni bir forma kavuşturur, ona yepyeni müjdelere üfler. Fakat bütün bu büyük yürüyüşte, yolun hiçbir yerinde göremezsiniz Mehmet Akif'i. Saf, rafine olana ulaşmak için toprak yanını silmiş, âdeta hayatımızın ötesine karışmış, oradan bize seslenir gibidir. Tıpkı bir bayrak gibi doksan beş yıldır gökyüzümüzde dalgalanan o sesi, o erkek sesi hâlâ kulaklarımızda yankılanmakta, yedi düvele meydan okumaktadır:

Korkma!

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

* Aziz Petrus Neron'un alevler içinde bıraktığı Roma'dan kaçmaya çalışırken, yolda İsa Peygamber'le karşılaşır. Aslında karşılaştığı İsa Peygamber'in şahsında vicdanıdır. Hayretten ne diyeceğini bilemez. İsa Peygamber'e (Quo Vadis Domine?) "Nereye hazret?" diye sorar. Bu soruya Peygamber'in verdiği cevap, bütün asırları dolduracak kadar müthiştir. "Sen aydınlatılmayı bekleyen kuzucuklarımı (insanları) bırakıp uzaklaştığın için bek tekrar çarmıha gerilmek ve acı çekmek üzere Roma'ya gidiyorum".

existence and distance. It's as if he wants to illuminate all the corners of a prism and from there reach new shapes. He doesn't just reshape culture this way, at the same time he gives his nation new forms through the celestial gifts he has collected in the most special, secret moments together with space and time, he blows fresh good tidings. However, you cannot see Mehmet Akif anywhere on the road in this great march. In order to reach the pure, the refined, he has effaced his earthly side, has all but flowed into the life beyond, as if calling to us thence. That voice, flapping just like a flag over the skies for the past ninety five years that male voice still echoes in our ears, defying the great powers:

Fear not!

Fear not; for the crimson banner that proudly ripples in this glorious dawn, shall not fade,

Before the last fiery hearth that is ablaze within my homeland is extinguished.

* Saint Peter, fleeing Nero's Rome set in flames, meets Jesus Christ on the way. It is in fact his conscience in the form of Jesus Christ. Astonished, and at a loss of words, he asks Jesus Christ "Where are you going, master?" (Quo vadis, Domine?). Christ's answer was splendid enough to fill entire centuries. "Since you deserted my lambs awaiting enlightenment (humans), I am going to Rome to suffer and be crucified again."

▲ Ersoy'un İstanbul'da soğuk bir kış gününde cenazesi kaldırılırken... Akif, Halkalı Baytar Mektebindeki öğrencilik yıllarında (altta).

▲ Ersoy's funeral on a cold winter day in Istanbul... Akif as a student in Halkalı Veterinary School (below).

Dr. Alp Tuncer

Diyarbakır ve Toledo

DIYARBAKIR AND TOLEDO

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde iki kadim şehir: Diyarbakır ve Toledo. Asırlar boyunca sayısız uygarlığın kavşağı olan bu iki tarihî kentin pek çok ortak noktasının olduğunu biliyor muydunuz? İşte altı adımda birbirinden çarpıcı benzerlikler...

Two ancient cities on UNESCO World Heritage List: Diyarbakır and Toledo. Did you know that the two historical cities, an intersection point of countless civilizations throughout centuries, have a lot in common? Here are the striking resemblances in six steps...

1. 10 bin yıllık geçmişe sahip olan Diyarbakır, tarihin hemen her döneminde büyük devletlerin, kültürel ve ekonomik hareketlerin merkezi olmuş. 20'den fazla uygarlığa kucak açan kent, yüzyıllarca Anadolu ile Mezopotamya, Avrupa ile Asya arasında bir kültür köprüsü işlevi görmüş. Avrupa'daki en eski yerleşim alanlarından biri olan Endülüs bölgesinin kalbindeki Toledo'nun tarihi ise Taş Devri'ne kadar uzanıyor. Bölgede mağara duvarlarını süsleyen resimler, halfa otu sandaletler, taşlardan yapılmış kolyeler, Toledo'nun

1. Diyarbakır with 10 thousand years of history, has been a centre for major powers, and cultural and economic movements in almost all historical periods. City having embraced more than 20 civilizations, has functioned as a cultural bridge between Anatolia and Mesopotamia, Europe and Asia. Toledo, at the heart of Andalusia that is one of the oldest settlements in Europe, has a history dating back to as early as Stone Age. Paintings that adorn the cave walls in the region, esparto-grass sandals, and rock necklaces have reached our day

ilk sahipleri olarak günümüze ulaşmış. Bölgede izlerine rastlanan ilk belirgin kültür, Kelt-İberlere ait. MÖ 6. yüzyılda Fenikelilerin gelişyle başlayan sekiz bin yıllık kültürel hareketlilik Kartacalılar, Romalılar, Vizigotlar, Müslümanlar, Yahudiler ve Fransızların gelişyle devam etmiş.

2. 2015 yılı yazında, tarihî surları ve Hevsel bahçeleriyle UNESCO Dünya Kültür Mirasları Listesi'ne dâhil edilen Diyarbakır, çok kültürlü geçmişini bugünlere dek taşıyan bir şehir. Ulu Cami, 7. yüzyıla kadar kentin en büyük kilisesi olan Mar Toma'nın camiye dönüştürülmesiyle oluşmuş. 16. yüzyılda Akkoyunlular tarafından inşa edilen Dört Ayaklı Minare ile Mardin Kapı yakınlarındaki Alipaşa Mahallesi'nde bulunan Merzem Ana Süryani Kadim Kilisesi, şehrin inanç çeşitliliğinin simgeleri arasında. Toledo'da da benzeri bir durum söz konusu... 1986 yılında UNESCO kenti olan Toledo, 8. yüzyıldan itibaren Kurtuba (Córdoba) Halifeliği'nin yönetimi altındaki şehir, Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudilerin uzun yıllar beraber yaşadığı La Convivencia dönemine sahne olmuş. Şehirdeki tarihî mabetlerin en gözdeleleri arasında Büyük Katedral ile Beyaz St. Mary Sinagogu geliyor. 1180'li yıllarda Hristiyan yöneticilerin isteğiyle Yahudiler için Müslümanlar tarafından inşa edilen mabet, 15. yüzyıl sonlarında kilise olarak kullanılmaya başlanmış.

3. Antik duvarlar, her iki şehre de kimlik kazandıran unsurlar arasında. Volkanik bazalt taşlarla yapılan Diyarbakır Sur-

➤ Anadolu'daki en eski mabetlerden biri olan Diyarbakır Ulu Cami'nin taş süslemeleri, Endülüs mimarisini anımsatıyor. Diyarbakır Surları, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer alıyor (altta).

➤ One of the biggest temples in Anatolia, the stonework in Diyarbakır Ulu Mosque is evocative of Andalusian architecture. Diyarbakır Walls are on UNESCO's World Cultural Heritage List (below).

as the first owners of Toledo. The oldest culture with apparent traces in the region is Celtiberians. Eight thousand years of cultural dynamism that began with arrival of Phoenicians in the 6th century B.C., was maintained by Carthaginian, Romans, Visigoths, Muslims, Jews, and the French.

2. Diyarbakır included in UNESCO's World Cultural Heritage List in summer 2015 with its historical walls and Hevsel gardens, is a city that has preserved its multicultural background. Mar Toma, the largest church in the city until 7th century was transformed into Ulu Mosque. Four legged Minaret built by Akkoyunlu Turkomans in the 16th century and Virgin Mary Ancient Assyrian Church in Alipaşa District near Mardin Gate, are among symbols of the religious diversity in the city. Something similar is in question in Toledo... Toledo that became a UNESCO city in 1986, had been under the rule of Cordoba Caliphate since 8th century and was the background for La Convivencia

► Toledo'da eski kent manzarası.

► View of old city in Toledo.

Sean Pavone

ları, kentten gelip geçen uygarlıkların oyma ve kabartma motiflerini taşıyor. Beş kilometre uzunluğunda ve 10-12 metre yüksekliğindeki surların kalınlığı yer yer beş metreye kadar ulaşıyor. Roma döneminde onarıldığı bilinen surlar, çokgen ve yuvarlak planlı toplam 82 burca ev sahipliği yapıyor. Toledo'nun meşhur antik duvarları da şehrin köklü geçmişinden izler barındırıyor. Vizigotlar tarafından inşasına başlanan duvarlar, Emeviler tarafından devam ettirilip Hristiyanlar tarafından tamamlanmış.

4. Hem Diyarbakır hem de Toledo nehirlerin hayat verdiği şehirlerden. Dicle tarafından çepeçevre sarılan Diyarbakır, nehrin yılankavi kıyılarına ve berrak sularına nice türküler, şiirler bahşetmiş. Toledo da Tagus Nehri'nin zarif bir ay gibi kıvrıldığı yüksek bir tepe üzerine kurulmuş. Şehrin zirvesinde yükselen Alkazar, nehrin kıyısından olağanüstü bir manzara sunuyor. Toledo'daki düzensiz dar yollar ve avlulu evlerin görülebileceği çıkmaz sokaklar, orijinal Emevi planlamasından kalma. Hristiyanlar, bölgeyi ele geçince daha önceden yapılmış camileri kiliseye çevirmişler, ama şehrin planlamasına dokunmamışlar.

period where Muslims, Christians and Jews cohabited for long years. Among the popular historical temples in the city are Toledo Cathedral and Synagogue of Saint Mary the White. The temple was built for the Jews at the Christian rulers' request in 1180, started serving as a church in the late 15th century.

3. Ancient walls are elements that give identity to both cities. Diyarbakır Wall made with igneous basalt rocks, bear the carved and embossed patterns of the civilizations that passed from the city. Five metres long and 10-12 metres tall walls are five metres thick in places. There are 82 polygon and round bastions on the walls known to be repaired in the Roman era. Toledo's famous ancient walls carry traces of city's deep-rooted history. Visigoths launched, Omayyads continued and Christians completed the construction of the walls.

4. Both Diyarbakır and Toledo are cities vitalised by rivers. Diyarbakır surrounded by Dicle River, has granted many songs and poems to river's sinuous banks and clear waters. Toledo is established on a high hill where Tagus

5. Diyarbakır birçok şair, yazar, müzisyen, ressam ve sanatçı yetiştirmiş bir şehir. Tıpkı Toledo gibi... İlk Türkçe sözlük *Divanu Lugati't-Türk*'ü ortaya çıkaran Ali Emiri'nin yanı sıra; Ziya Gökalp, Süleyman Nazif, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Arif ve Kudsi Ergüner, Diyarbakır denince akla gelen isimlerden bazıları. Cervantes'in hayalperest kahramanı Don Kişot'un yolunun Toledo'dan geçtiği biliniyor. Dünyaca ünlü Ressam El Greco da iki kez Toledo şehrinin resmini yapmış. Ayrıca İspanyol Şair ve Oyun Yazarı Federico García Lorca'nın Toledo'dan ilham aldığı edebî bir detay olarak hafızalarımızda yer alıyor.

6. Son olarak iki şehrin zengin mutfak kültüründen bahsedebiliriz. Diyarbakır ve Toledo birer Akdeniz kenti olduğu için sofraya geleneklerinde de ciddi benzerlikler bulunuyor. Her iki kültürde de kırmızı et, baharatlar, domates, buğday, kırmızıbiber ile zeytin ve zeytinyağı âdeta baş tacı ediliyor. Diyarbakır'da yemeklere eşlik eden çeşit çeşit mezeler ve zeytinyağlılar, Toledo'daki tapas kültürüyle benzerlikler taşıyor. Doğrusu dünyayı zenginleştiren her iki şehir de görülmeyi hak ediyor. Hem de fazlasıyla...

River meanders like a delicate crescent. Alcazar rising over city's summit, offers an extraordinary view from river banks. Irregular, narrow streets and cul-de-sacs where courtyard houses can be seen, were originally planned by Omayyads. When Christians invaded the region, they transformed the previously built mosques into churches however did not interfere with city's planning.

5. Diyarbakır is a city that raised numerous poets, writers, musicians, painters and artists. Just like Toledo... Next to Ali Emiri who wrote the first Turkish dictionary 'Divanu Lugati't Turk', Ziya Gökalp, Süleyman Nazif, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Arif and Kudsi Ergüner are some of the names that come to mind when Diyarbakır is mentioned. It is known that Cervantes' romantic protagonist Don Quixote passed by Toledo. World-famous artist El Greco painted Toledo city twice. Another literary detail imprinted on the memories is Spanish Poet and Playwright Federico Garcia Lorca getting inspired by Toledo.

6. Finally, let us talk about the rich cuisines of both cities. There are significant resemblances in cuisine cultures of Diyarbakır and Toledo for both are Mediterranean cities. Red meat, spices, tomato, wheat, red pepper, olive and olive oil are on the pedestal in both cuisines. A wide variety of side-dishes and olive oil dishes that accompany meals in Diyarbakır resemble the tapas culture in Toledo. The truth is both cities that enrich the world are worth visiting. Absolutely...

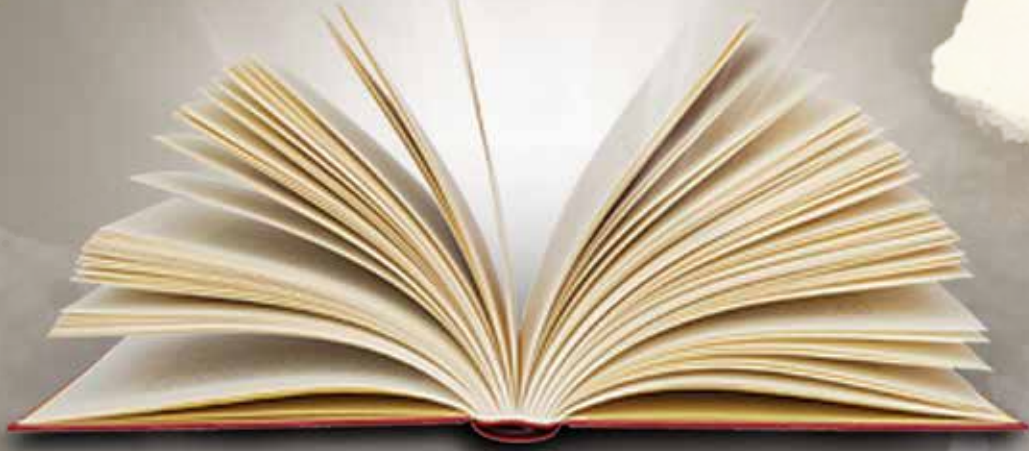
▼ Diyarbakır Surp Giregos Kilisesi'nin kuruluşu, 1376 yılına kadar uzanıyor.

▼ The establishment of Diyarbakır Surp Giregos Church dates back to 1376.

1 Albüm 3 Kitap

1 Album, 3 Books

KLÂSİKLER-PROF. DR. ALİ RIZA KURAL

CLASSICS

Albümü hazırlayan Kural, duygularını şöyle aktarıyor: "Hayatımızın dönüm noktası diye adlandırdığımız anlarda, yaşantımıza yön veren bazı dokunuşlar vardır. Benim de yaşantıma yön veren bu dokunuşları sizlerle paylaşmak isterim. Mutlu bir meslek yaşamı sürdürürken hobi olarak musiki de hep yanı başımda oldu. İstanbul Radyosunun 'istisna akit'i'li solist sanatçısı, Devlet Klasik Türk Musikisi Korosu'nun misafir solistliği, dernekler yararına özel konserler, 2008 yılında ürettiğim *Hayal İçinde* albümü... Son albüm ise her zaman saygıyla ve minnetle anacağım Sayın Prof. Dr. Nevzad Atlığ Hoca'mın önerisi ve katkısıyla gerçekleşti, yani diğer bir deyişle onun dokunuşuyla..."

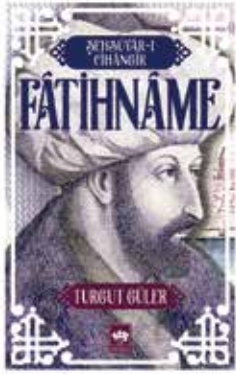
Kural who made the album, expresses his feelings as follows: "In the moments we call turning points in our lives, there are some touches that shape our lives. I would like to share these touches that have shaped my life. As I had a good career, music has been always by my side as a hobby. Solo artist in İstanbul Radio with a 'work agreement', guest solo singer in State Classical Turkish Music Choir, private concerts for benefit of associations, the album 'Hayal İçinde' I made in 2008... I made the last album by suggestion and with contributions of my esteemed Professor Dr. Nevzad Atlığ who will always be remembered with respect and gratitude; in other words, with his touch..."

TÜRK MODERNLEŞMESİ-PROF. DR. ABDÜLKADİR İLGEN TURKISH MODERNISATION

Yazarın farklı makalelerini bir araya getiren kitapta Türk modernleşmesi konusunun toplumsal algıya yansımaları ve kavrayış biçimi; Türklerin Anadolu'ya gelişleri, burada kurdukları iktisadi düzen ve insan ilişkileri; Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet deneyimleri gibi konular işleniyor. Merhum İktisat Tarihi Profesörü Sabri F. Ülgener'in zihniyet ve ahlak çözümlemelerini rehber edinen İlgen, özgün gözlem ve analizlerle bu tespitleri derinleştiriyor. Ayrıca geçmişten bugüne Türk toplumunun iktisadi norm ve zihniyetindeki değişimleri tespit etmeye çalışıyor.

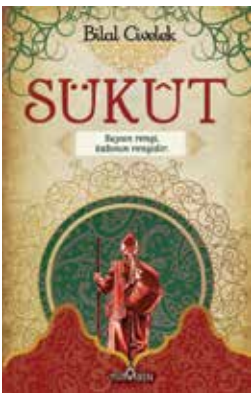
The book in which various articles by the writer are collected, subjects such as the reflection of Turkish modernisation on social perception and form of conception; Turks' arrival in Anatolia, the economic system and human relations established here; Seljuk, Ottoman and Republic experiences are discussed. İlgen, guided by the mentality and ethical analyses by late Economy Professor Sabri F. Ülgener, deepens these findings with authentic observation and analyses. In addition, he makes efforts to determine the alterations in economical norms and mentality of the Turkish society.

FÂTİHNÂME-TURGUT GÜLER FÂTİHNÂME

Turgut Güler, İstanbul'da yaşamının Peygamber müjdeli lezzetini bize sunan Fatih Sultan Mehmet Han'ı anlatıyor. O Han ki hem kendi hanedanının içinde hem diğer Türk siyasi teşkilatlarının hükümdarları arasında hem de dünya idarecileri sıralamasında "yegâne" olmayı başarmış, cümle ölçü ve değerlendirme kıstaslarını dürüp bir kenara atmıştır. Türk tarihiyle beraber, en geniş manasıyla cihan tarihinin gelmiş geçmiş sayılı şahsiyetleri arasında zirveye oturan Fatih Sultan Mehmet Han, Türk milletin yetiştirdiği cihana değer bir isim ve soyunun ıftihar kaynağıdır.

Turgut Güler narrates Mehmed the Conqueror who presented us with the taste of living in İstanbul with good news from Prophet. That Sultan who achieved to become "the one and only" both among the rulers of Turkish political organizations and among world rulers, tossed aside all the measurement and valuation criteria. Mehmed the Conqueror who made it to the top from among the important figures in Turkish history and the world history in the broadest sense, is a name raised in Turkish nation worth the world and a source of pride for his lineage.

SÜKÛT-BİLAL CİVELEK SERENITY

Sükûnet! İlla ki sükûnet! Kulakları sağır eden bütün çılgınlıkların ardından ya da sağır edici sessizliklerden sonra illa ki sükûnet... Yarıp geçtiği, erdiği ya da eremediği bütün boşluklardan geçerken sesler ya da sessizlikler, sonsuz huzurun tam ortasında Elhamdülillah sükûnet. Evhamların, vesveselerin, acıların ya da çıkmazların en sonunda sükûnet... "Sükûnet ya Yunus!" dedi, Hünkâr. "Vallahi billahi sükûnet..." Ses, kulaklarına fısıldayan huzurlu bir sedaydı... Ve sonra... Ölümlerden maksat mezardakiler değil, Hak'tan habersiz yaşayanlardır, diye ilave etti ve yine tekrarladı; Sükûnetle yol al ki yolun pak olsun, yoksa dikenlerden canın acır.

Serenity! Serenity, in any case! After all the deafening cries or deafening silences, serenity in any case... As sounds or silences pass through all the voids they plough through, they reached or could not reach, in the midst of eternal peace, praise to God, serenity. At the very end of all doubts, anxieties, pain or dilemmas, serenity... Ruler said: "Serenity o Yunus! Cross my heart, serenity..." The sound whispering into their ears was peaceful... And then... He added that the dead are not those in graves but those who live unaware of the Creator, and repeated: Proceed with serenity so your path will be pure, or the thorns will hurt you.

Başkan Şeref Ateş ÇOK DİLLİLİK SEMPOZYUMU'NDA

PRESIDENT ŞEREF ATEŞ AT THE MULTILINGUALISM SYMPOSIUM

**“Çok Dilliliğin Alman Eğitim Sistemindeki Geleceği: Türkçe ve Rusçanın Okullardaki Durumu”
başlıklı uluslararası sempozyum, 3-4 Mart 2016 tarihlerinde yapıldı.**

The international symposium “The Future of Multilingualism in German Educational System: The State of Turkish and Russian Languages in Schools” was held on March 3rd and 4th, 2016.

Berlin Yunus Emre Enstitüsü, Berlin T.C. Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği, Genel Dilbilim Merkezi ve Berlin Çok Dillilik Araştırma Merkezi ortaklığı ile düzenlenen “Çok Dilliliğin Alman Eğitim Sistemindeki Geleceği: Türkçe ve Rusçanın Okullardaki Durumu” başlıklı uluslararası sempozyum, 3-4 Mart 2016 tarihlerinde yapıldı.

Açılışında Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Şeref Ateş’in de bir konuşma yaptığı sempozyuma iki dillilik, yabancı dil ve ana dil öğretimi konularında önemli araştırmaları olan, alanında isim yapmış değerli bilim insanları katıldı ve çok dillilikle ilgili sunumlar gerçekleştirildi.

Katılımcılar arasında Göç, Mülteciler ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanı Aydan Özoğuz ve uluslararası eğitim uzmanları Toronto Üniversitesinden Prof. Dr. Jim Cummins, Koblenz-Landau Üniversitesinden Prof. Dr. Hans Reich, Rouen Üniversitesinden Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı yer aldı.

Organized by collaboration of Berlin Yunus Emre Enstitüsü, Turkish Embassy to Berlin Educational Consultancy, General Centre for Multilingualism (Linguistics Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft) and Berlin Multilingualism Research Centre (Berliner Interdisziplinärer Verbund für Mehrsprachigkeit), international symposium “The Future of Multilingualism in German Educational System: The State of Turkish and Russian Languages in Schools” was held on March 3rd and 4th, 2016.

Yunus Emre Enstitüsü President Prof. Dr. Şeref Ateş made a speech in the opening of the symposium participated by famed scientists reputed in their fields with considerable research on bilingualism, instruction of a foreign language and mother language fields who made presentations on multilingualism. Minister of Migration, Refugees and Adaptation Aydan Özoğuz and education experts Prof. Dr. Jim Cummins from University of Toronto, Prof. Dr. Hans Reich from University of Koblenz-Landau, and Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı from Rouen University were among participants.

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ EURIE Zirvesinde

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ AT EURIE SUMMIT

Yunus Emre Enstitüsü, 17-19 Şubat 2016 tarihleri arasında Türkiye’de, Haliç Kongre Merkezinde gerçekleşen Uluslararası Avrasya Yükseköğretim Zirvesi’ne (EURIE) katıldı.

Yunus Emre Enstitüsü attended International Eurasia Higher Education Summit (EURIE) held between February 17th-19th in Haliç Congress Centre in Turkey.

Bir önceki Zirvenin açılış konuşmasını, Avrasya Üniversiteler Birliği EURAS’ın Kurucusu ve Genel Başkanı, İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın yaptı. Konuşmaların ardından Filipinler Yükseköğretim Bakanı Dr. Patricia B. Licuanan, katılımcılara eğitimdeki cinsiyet ayrımcılığı üzerine bir sunum yaptı.

“TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ ÇOK ÖNEMLİ BİR ROL ÜSTLENMİŞTİR.”

Yunus Emre Enstitüsü Başkan Yardımcısı Şaban Çobanoğlu “Türkçenin Uluslararası Bir Dil Olması ve Öğretilmesi” başlıklı panelin başkanı olarak açılış konuşmasını yaptı. Çobanoğlu konuşmasında dil ve kültür bağlamının önemine değinerek, “Türkçede kaynak üretmek ve sunmak son derece önemlidir. Gelişmekte olan ülkeler bilgiyi kullanıyorlar, öğreniyorlar; gelişmiş ülkeler ise bilgiyi üretiyorlar. Şimdi hem öğreneceğiz hem kullanacağız ama en önemlisi de bilgiyi üreteceğiz. Türkçe öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü çok önemli bir rol üstlenmiştir.” dedi.

EURAS- Eurasia Union of Universities founder and chairman, and İstanbul Aydın University Chairman of the Board of Trustees Dr. Mustafa Aydın made the opening speech in the event. Following the speeches, Philippines Minister of Higher Education Dr. Patricia B. Licuanan made a presentation on gender discrimination in education for the audience.

“YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ PLAYS AN IMPORTANT ROLE IN TURKISH INSTRUCTION”

Yunus Emre Enstitüsü Vice President Şaban Çobanoğlu made the opening speech of the panel titled “Turkish Becoming an International Language and Turkish Instruction” as the panel chair. Addressing the significance of the language-culture context, Çobanoğlu spoke as follows: “It is essential to produce and present Turkish sources. The developing countries utilize and learn knowledge; developed countries produce it. Now we will both learn and utilize but most importantly produce knowledge. Yunus Emre Enstitüsü plays an important role in Turkish instruction.”

TAHRAN'DA Nevruz Konserleri

NEWROZ CONCERTS IN TEHRAN

Dünya Manevi Kültür Mirası Listesi'nde yer alan Nevruz Günü ve Bayramı, Tahran Yunus Emre Enstitüsünde yapılan etkinliklerle kutlandı. 10 Mart'ta başlayan etkinlikler iki gün sürdü.

Newroz Day and Festival on World Intangible Cultural Heritage List was celebrated in an event held in Tehran Yunus Emre Enstitüsü. Event that took start on March 10th lasted for two days.

“Heftsin” töreni ile başlayan etkinliklerde, Farabi grubunun solisti Ali İbrahimi, Heftsin ile ilgili İran mitolojisindeki kültürel ve tarihî unsurları dile getirdi. Enstitü Müdürü Doç. Dr. Şamil Öçal'ın konuşmasından sonra Kültür-Sanat Koordinatörü Eyyüp Azlal, Nevruz'un İran ve Türkiye'de ortak kültürel öğelerini anlattı. Ardından Farabi Grubu'nun çocuk korusu sahne aldı. Konser sonunda sanatçılara teşekkür beratı verildi ve hatıra fotoğrafı çekildi.

Etkinliklerin ikinci gününde Türkçe öğrencilerinden Sara Aman, kendi yazdığı Nevruz şiirini okudu. Daha sonra Anadolu'nun Sesi Grubu bir konser verdi. Grubun Şefi ve Solisti Hadi Sipehri, Anadolu'dan derlediği türkülerle müzikseverlere güzel anlar yaşattı.

Events began with “Heftsin” ceremony and vocalist of Farabi Band, Ali İbrahimi explained the cultural and historical elements regarding Heftsin in Persian mythology. Following the speech by Institute Director Dr. Şamil Öçal, Culture-Arts Coordinator Eyyüp Azlal shared the common cultural elements of Newroz in Iran and Turkey. Farabi Band Children's Choir took the stage. Certificates of Appreciation were granted to the artists at the end of the performance and a photo shoot took place.

On the second day of the events, Turkish student Sara Aman read her ‘Newroz’ poem. A performance by Anadolu'nun Sesi band followed. The conductor and vocalist of the band Hadi Sipehri shared folk songs from all across Anatolia which audience enjoyed.

MİLPUS PLATINUM'LA DÜNYADA KEŞFEDECEK ÇOK YER KAÇIRILMAYACAK ÇOK FIRSAT VAR

VakıfBank MilPlus Platinum Kart ile uçak bileti alımlarınızda
Worldpuanlarınız kat kat değerli, üstelik ücretsiz seyahat
sigortasından Lounge'a, yurt dışı kampanyalarından
Asistans Hizmeti'ne kadar size özel ayrıcalıklar
MilPlus Platinum'da

ÜCRETSİZ LOUNGE HİZMETİ

Sabiha Gökçen Havaalanı ile Esenboğa Havaalanı iç ve dış hatlarda bulunan konforlu lounge salonlarımızda uçuş anına kadar keyifli ve konforlu anılar yaşayabilir, lezzetli yiyecek ve içecek ikramlarından ücretsiz faydalanabilirsiniz.

WORLDPUANLAR 3 KAT DAHA DEĞERLİ

Yurt içi ve yurt dışı uçak bileti alırken Worldpuanlarınız 3 ile çarpılarak çok daha değerli hale gelir. Böylece dilediğiniz hava yoluyla, dilediğiniz yere seyahat edebilirsiniz.

YURT DIŞI AYRICALIKLARI

Yurt dışında tek seferde yapacağınız her 100 USD ve üzeri harcamalarınızda %5 indirim fırsatından yararlanabilirsiniz. Ayrıca yurt dışında yapacağınız 100 TL ve üzeri harcamalarınızı faizsiz ve ücretsiz 3 ay erteleyebilirsiniz.

ÜCRETSİZ SEYAHAT SİGORTASI

Seyahatiniz sırasında yaşayabileceğiniz sağlık sorunlarına karşı VakıfBank MilPlus yanınızda. Yurt dışında bulunduğunuz sırada hastalanmanız veya yaralanmanız durumunda 30.000 Euro'ya kadarki sağlık harcamalarınız VakıfBank MilPlus sayesinde, Güneş Sigorta tarafından sunulan seyahat sigortası ile ücretsiz olarak karşılanıyor.

ÜCRETSİZ TREN GARI LOUNGE HİZMETİ

Ankara, Eskişehir ve Konya Garı'ndaki Rail&Miles CIP Lounge salonundan ücretsiz yararlanabilirsiniz.

ASİTANS HİZMETLERİ

Nerede olursanız olun teknik, medikal, konut, concierge ve danışma konularında 7 gün 24 saat yardım alabileceğiniz Asistans Hizmetleri'nden yararlanabilmek için 444 0 724'ü aramanız yeterli.

YAŞAMINIZI KOLAYLAŞTIRIN

İndirimli Deniz Faksı, Motovale, Çiçek Sepeti veya Yoyo üyeliği gibi hayatınızı kolaylaştıran detaylar ve çok daha fazlası MilPlus'ta.

ALİŞVERİŞ KEYFİ

MilPlus'ın fırsatlar dünyasında alışverişler de size özel hale geliyor. PeşinEfaksit özelliği ile harcamalarınızı taksitlendirebilir, temassuz kart özelliği ile hayatınıza hız katabilirsiniz. Siz de hem yurt içide hem de yurt dışında MilPlus'ta alışveriş keyfinize keyifli katın.

Diğer fırsatlar, detaylı bilgi ve kampanya şartları için: www.vakifkart.com.tr'yi ziyaret ediniz.

444 0 724 | vakifkart.com.tr

f t /vakifbank

VakıfBank

Burası Sizin Yeriniz

Türk Telekom

Hızın yeni adı

Türk Telekom'un fiber gücüyle yepyeni bir dönem başlıyor.
En hızlı 4.5G'den 3 kat daha hızlı GİGA 4.5G.

#sanahızmyok

GİGA 4.5G teknolojisi, alınan bant genişlikleriyle ulaşılabilecek en yüksek 4.5G hızları baz alındığında 3 kat hızlıdır. GİGA 4.5G'den 1 Nisan'dan itibaren, 81 ilde Türk Telekom GİGA WiFi noktaları ve 4.5G baz istasyonlarının bir arada bulunduğu yerlerde, GİGA 4.5G uyumlu cihazlarla yararlanılabilecektir. Hız; kapsama alanı, bağlantı noktası, coğrafi koşullar, şebeke yoğunluğu, cihaz ve bağlanılan siteye göre değişebilir. Ayrıntılar: turktelekom.com.tr